

Kulturpolitikens tillstånd

2025

Cupores nätpublikationer 88

Kulturpolitiska forskningscentret Cupore

© Författarna och Den kulturpolitiska forskningsstiftelsen sr 2026

Grafisk form och layout

Jutta Sutinen, Pastry Agency

Översättning till svenska

Oula Hyle, Maria Hirvi-Ijäs

Översättning till engelska

Oula Hyle, Emma Beverley

ISBN 978-952-7200-98-8

ISSN 1796-9263

Projektet
finansieras av

Finska
Kulturfonden

Innehåll

FÖRORD.....	6
BÖRJA HÄR.....	8
CENTRALA BEGREPP I RAPPORTEN.....	10
INRAMNING:	
DEN FINLÄNDSKA KULTURPOLITIKENS LAGER.....	12
NULÄGE.....	14
Kulturpolitikens tillstånd i Finland: centrala resultat.....	14
Hur nuläget analyseras.....	17
Hur ser verksamhetsmiljön för finländsk kulturpolitik ut.....	18
Analyser och nyckeltal.....	20
Perspektiv: strukturer och resurser	21
Hur mycket finansierar staten kultur?.....	23
Hur mycket finansierar kommunerna kultur i Finland?.....	26
Vilka personalresurser använder kommunerna för att genomföra kulturverksamhet?.....	28
Hur genomförs kulturpolitiken på regional nivå?.....	30
Hur mycket spenderar finländare på kultur?.....	32
Hur omfattande är företagsverksamheten inom kultursektorn?.....	35
Hur stor är kulturens andel av bruttofördlingsvärdet?.....	39
Hur mycket EU-finansiering får finländska kulturprojekt?.....	41
Hur mycket finansierar stiftelser kultur i Finland?.....	43

Perspektiv: kreativitet, arbete och konst	45
Hur många studerar inom kulturområdena?.....	46
Hur många arbetar inom kultursektorn?.....	48
Hur finansierar den offentliga sektorn konstnärligt arbete?.....	50
Hur många yrkesverksamma konstnärer finns det i Finland?.....	53
Hur mycket tjänar yrkesverksamma konstnärer?.....	55
Hur genererar användningen av verk inkomster för konstnärer?.....	57
Hur många nya verk skapas i Finland?.....	60
Hur upplever konstnärer sina arbetsvillkor?.....	63
 Perspektiv: civilsamhället och demokratin	 65
Hur ser tillgången till kulturtjänster ut i olika delar av landet?.....	66
Vilken typ av kulturutbud riktas till barn och unga?.....	68
Var är kulturtjänster belägna i förhållande till var människor bor i Finland?.....	71
Hur många kulturevenemang ordnas i Finland?.....	73
Hur mycket deltar människor i kulturaktiviteter?.....	75
Vem deltar i kultur – och vem gör det inte?.....	77
Hur omfattande är föreningsverksamheten inom kultursektorn?.....	80
Hur uppfattar finländare kulturens betydelse?.....	82

FRAMTIDEN	84
Hur kan vi förstå framtiden för kulturpolitiken?	84
Kulturpolitik i megatrendernas tid: framtidens verksamhetsmiljö	88
Strategiska dimensioner i framtidens kulturpolitik	90
Kulturellt hållbar utveckling	91
Kultur som resurs	92
Kultur som institution	93
Kulturens internationalisering	93
Digital kulturpolitik	94
Kulturpolitik som en del av ett nytt samhällskontrakt	95
Att följa upp framtiden: en kulturpolitisk styrbarometer och ett index	96
 TILL SLUT:	
KULTURPOLITIKENS TILLSTÅND ÄR EN CENTRAL DEL AV FÖRNYELSEN AV SAMHÄLLSKONTRAKTET	98
 KÄLLOR OCH DATA	100
Källor till nyckeltal	100
Skriftliga källor	114
 BILAGOR	128
Bilaga 1. Diskussionsdeltagare	128

Förord

Denna publikation tar sig an behovet av att ge en mer samlad bild av den finländska kulturpolitikens nuläge och möjliga framtida riktningar. Kulturpolitiken formas av många olika aktörer på flera nivåer – inom offentlig och privat sektor samt i civilsamhället. Strategier och åtgärdsprogram löper ofta parallellt över förvaltningsområden och nivåer, med varierande begrepp och kunskapsunderlag. Det kan leda till att målen drar åt olika håll. Den splittrade kunskapsbasen och bristen på gemensamma begrepp gör det dessutom svårt att skapa en helhetsbild.

Även forskningen vid Centret för kulturpolitisk forskning Cupore är i hög grad projektbaserad och därmed fragmenterad. Att föra samman resultat från enskilda studier till en större helhet kräver medveten samordning och tolkning. Projektet *Kulturpolitikens tillstånd* svarar på denna utmaning genom att samla och syntetisera aktuell forskningsbaserad kunskap.

Samtidigt vill vi stärka den forskningsbaserade dialogen i en tid då den kulturpolitiska debatten har intensifierats. Detta hänger bland annat samman med den kulturpolitiska redogörelsen 2024, genomförandeplanen för 2026 och ett stramare offentligt ekonomiskt läge.

Utöver denna rapport har projektet bidragit till samhällsdialogen genom rundabordssamtal i början av 2026 samt genom evenemanget *Kulturpolitikens tillstånd*, som arrangeras för första gången den 25 maj 2026.

Publikationen visar att flera samtidiga kriser i dag ökar osäkerheten inom kulturpolitiken och försvagar förutsägbarheten. Därför är det viktigare än någonsin att förhandsbedöma beslut och politiska åtgärder samt att kontinuerligt följa upp och uppdatera kunskapsläget. Cupores mål är att även framöver möjliggöra en systematisk uppföljning av kulturpolitikens tillstånd.

Projektet har genomförts i nära dialog med forskare och andra experter, vilket har fördjupat förståelsen för aktuella frågor och framtida handlingsalternativ. Vi vill rikta ett varmt tack till alla som deltagit i diskussionerna, till experterna som kommenterat rapporten samt till Cupores personal.

Forskargruppen bakom projektet *Kulturpolitikens tillstånd* har gjort ett gediget arbete genom att utveckla ett nytt slags rapportkoncept som både beskriver nuläget och skisserar framtidsutsikter – tillsammans med ett tillhörande index och evenemang.

Ett särskilt tack riktas till projektets finansiärer och samarbetspartner – Finska Kulturfonden, Jenny och Antti Wihuris fond, Amos Andersons stiftelse och Nordisk kulturkontakt – vars stöd har möjliggjort genomförandet av projektet.

Cupore är Finlands enda forskningscenter med specialisering på kulturpolitik, med uppdrag att producera och främja högkvalitativ och tillgänglig forskningsbaserad kunskap. Projektet Kulturpolitikens tillstånd är både en öppning och en inbjudan till en forskningsbaserad diskussion om den finländska kulturpolitikens nuläge och framtid. Att använda kunskap i beslutsfattandet är ett gemensamt ansvar för hela det kulturpolitiska fältet. Vi hoppas att projektet inte bara berikar diskussionen, utan också stärker kulturpolitikens roll i det samhälleliga beslutsfattandet.

Johanna Tuukkanen

Börja här

Denna publikation ger en forskningsbaserad översikt av den finländska kulturpolitikens aktuella läge och pekar ut centrala framtida utvecklingsriktningar. Syftet är att bidra till en alltmer omfattande, kunskapsbaserad och pluralistisk samhällsdiskussion om kulturpolitikens nuläge och framtid.

Någon motsvarande publikation har tidigare inte tagits fram i Finland. Som referenspunkter kan nämnas bland annat regelbundet publicerade rapporter som följer upp kulturpolitikens tillstånd i Nederländerna, Sverige och på EU-nivå.¹ Denna publikation fungerar som en pilot, med målet att samla forskningsbaserad kunskap om kulturpolitik från olika sammanhang, stödja tolkningen av statistiska data och främja användningen av kunskap i samhällsdebatten.

Det aktuella läget för kulturpolitiken i Finland behandlas också i regeringens kulturpolitiska redogörelse från 2024, som fungerar som en nationell strategi och handlingsplan med sikte på 2040-talet.² En eventuell framtida uppdatering av denna publikation kan bidra till att följa upp genomförandet av redogörelsen.

Publikationen är indelad i två delar: nuläge och framtid. Avsnittet om nuläget ger en kunskapsbas grundad i forskning och statistik, som gör det möjligt för alla intresserade att delta i diskussionen om vilken typ av kulturpolitik som bör föras i Finland. Det erbjuder ett tidsmässigt tvärsnitt som också fungerar som en baslinje för att följa framtida förändringar. Framtidsdelen öppnar i sin tur perspektiv på utvecklingsriktningarna för finländsk kulturpolitik och på möjligheterna att följa upp dem.

I Finland formas och genomförs kulturpolitik av den offentliga sektorn, den privata sektorn och civilsamhället. Publikationen fokuserar främst på den offentliga kulturpolitiken, där tillgången till forskningsdata är störst, men belyser även de övriga aktörernas roller.

I rapporten analyseras kulturpolitik genom dess praktiker. Centrala praktiker är lagstiftning, resursfördelning och styrning.³ Den offentliga kulturpolitiken genomförs på nationell, regional och lokal nivå.

Publikationen riktar sig till alla som är intresserade av finländsk kulturpolitik. Den erbjuder kunskap som stöder kontextuell förståelse och utvecklingsarbete, särskilt för beslutsfattare, konstnärer och andra yrkesverksamma inom konst- och kultursektorn, anställda inom offentlig förvaltning, företag, forskare och journalister. Förhoppningen är att publikationen ska bidra till en bredare och mer kunskapsbaserad kulturpolitisk diskussion.

Publikationen kompletteras av ett digitalt datagränssnitt där läsaren kan utforska utvalda nyckeltal per region och konstområde: <https://www.kulttuuripolitiikantila.fi/nyckeltal>

Publikationen balanserar mellan mångsidighet och koncentration. Målet är att ge en tydlig och tillgänglig helhetsbild, samtidigt som kulturpolitikens mångdimensionella karaktär och variationer i definitioner och avgränsningar synliggörs.

Publikationen ger en övergripande bild. Situationen inom olika konstområden och kultursektorer varierar avsevärt och kan inte analyseras separat här. Därför behövs, vid sidan av denna helhetsbild, mer fördjupade analyser. Olika perspektiv kompletterar varandra och bidrar till en fördjupad förståelse av detta mångfacetterade fält.

Publikationen bygger i stor utsträckning på finländsk kulturpolitisk forskning. Referenslistan utgör dock inte en uttömmande genomgång av forskningslitteraturen inom området.

PROJEKTET KULTURPOLITIKENS TILLSTÅND

Denna publikation ingår i ett projekt vid Cupore, vars mål är att förbättra den samlade förståelsen av tillståndet i Finlands kulturpolitik samt att främja en kunskapsbaserad, pluralistisk och konstruktiv samhällsdiskussion om kulturpolitiken och dess utveckling.

Under februari–mars 2026 arrangerades sju rundabordssamtal i samarbete med partnerorganisationer runt om i Finland. Dessa konfidentiella diskussioner genomfördes med hjälp av metoden Dialogpaus⁴ och behandlade olika teman inom kulturpolitiken. Diskussionerna föregicks av en forskningsbaserad introduktion.

De teman som framkom i dessa diskussioner har använts som bakgrundsmaterial för denna publikation. Diskussionerna och deltagarna redovisas i bilaga 1.

Den samhälleliga dialogen stärks ytterligare genom evenemanget *Kulturpolitikens tillstånd*, som arrangerades för första gången den 25 maj 2026. Evenemanget organiseras av Cupore i samarbete med Amos Andersons fond och Nordisk kulturkontakt. Evenemanget finansieras även av Jenny och Antti Wihuris stiftelse. Själva projektet Kulturpolitikens tillstånd finansieras av Finska Kulturfonden.

1 Se Culture Monitor: <https://www.cultuurmonitor.nl/en/> [hämtad 13.4.2026]; Myndigheten för kulturanalys / Kulturanalys 2024: <https://kulturanalys.se/digital-publikation/kulturanalys-2024/> [hämtad 13.4.2026]; Culture Action Europe / State of Culture: <https://cultureactioneurope.org/news/the-state-of-culture-report-published/> [hämtad 13.4.2026].

2 FN, 2024; <https://okm.fi/kulttuuriselonteko> [hämtad 13.4.2026].

3 Acciai & Capano, 2021, s. 121.

4 Läs mer: <https://www.dialogpaus.fi/> [hämtad 13.4.2026].

Centrala begrepp i rapporten

Offentlig sektor = Den offentliga sektorn omfattar staten och kommunerna. På regional nivå ingår statens regionala förvaltning, landskapsförbund som bildas av kommunerna samt självstyrande välfärdsområden. Kulturpolitiken genomförs inom den offentliga sektorn på nationell, regional och lokal nivå.

Kultur = Kultur kan förstås brett som livsformer, värdesystem och meningsstrukturer, eller snävare som konst och konstnärlig verksamhet. Internationellt utgår kulturpolitik ofta från en bred kulturförståelse, vilket exempelvis återspeglas i UNESCO:s ramverk.⁵ I praktiken balanserar nationella kulturpolitiska system ofta mellan en bred kulturförståelse och en mer konstorienterad definition.⁶ I Finland utgår den nationella kulturpolitiken från ett brett kulturbegrepp, även om kulturpolitikens gränser sällan definieras explicit.⁷

Kultursektorn = Med kultursektorn avses här kulturområdet i vid bemärkelse – helheten av aktörer, verksamhetsformer och produktionssätt inom konst och kultur.⁸ I statistiska analyser konstrueras kulturområdet vanligtvis genom att välja kulturrelaterade verksamheter ur standardiserade näringsgrensindelningar. Exempelvis organiserar UNESCO:s ramverk för kulturstatistik kulturen i tio domäner baserade på analytiska avgränsningar från internationella klassificeringssystem.⁹

Kulturpolitik = I denna rapport avser kulturpolitik samhälleliga val som rör kultur samt de former av maktutövning som är kopplade till dem. Publikationen fokuserar särskilt på kulturpolitik som genomförs av den offentliga sektorn. Kulturpolitiken är inte begränsad till ett enskilt förvaltningsområde, utan bedrivs inom flera politikområden, såsom ekonomisk politik, utrikespolitik, försvarspolitik samt social- och hälsopolitik. Dessutom utövas kulturpolitik implicit: kulturens strukturer och värden formas ofta genom beslut som inte uttryckligen definieras som kulturpolitiska, till exempel genom mervärdesskatt eller dimensionering av utbildningsplatser.¹⁰

Kreativa näringar = Med kreativa näringar avses här produkter och tjänster som förenar kreativt eller konstnärligt innehåll med ekonomiskt värde och marknadsorienterad verksamhet. De bygger på konstnärligt arbete och kreativ kompetens.¹¹ I analyser av kulturekonomin omfattar begreppet både kulturindustrier

(som kulturarvstjänster, radio och tv, inspelade medier och spelindustrin) och närliggande sektorer (som reklam, arkitektur, mode och design).¹² Internationellt förstås kulturellt innehåll ofta som en del av industrin genom begreppet CCI (Cultural and Creative Industries).¹³

Privat finansiering = I vid bemärkelse avser privat finansiering finansiering som har sitt ursprung utanför den offentliga sektorn. Källor till privat finansiering inkluderar hushåll, näringsverksamhet samt stiftelser och fonder.

5 Pirnes, 2008, s. 16.

6 T.ex. Bennett, 1999; Pirnes, 2008.

7 Pirnes, 2008, s. 158.

8 Sokka m. fl., 2020

9 ESSnet-Culture, 2012.

10 Se Ahearne, 2009; OKM, 2017.

11 Sokka m. fl., 2025, s. 25.

12 Throsby, 2008.

13 Sokka m. fl., 2025.

Inramning: den finländska kulturpolitikens lager

Den finländska kulturpolitiken har utvecklats genom en kombination av internationella influenser och flera historiska skeden som tillsammans har formats till dess nuvarande mångdimensionella helhet.

I sina tidiga skeden fokuserade kulturpolitiken på att stödja konsten som en del av nationsbygget samt utvecklingen av utbildning och medborgerlig bildning. I takt med välfärdsstatens framväxt flyttades tyngdpunkten mot tillhandahållandet av kulturservice, tillgänglighet, kulturens demokratisering och kulturell demokrati.¹⁴ Sedan 1990-talet har kultur i allt högre grad kopplats till regional utveckling, konkurrenskraft och den kreativa ekonomin.¹⁵ Kulturens betydelse har motiverats både genom ekonomiska effekter och genom sociala och välfärdsrelaterade effekter. Dessa olika perspektiv har inte ersatt varandra utan har i stället lagrats som skikt inom den samtida kulturpolitiken.¹⁶

Den nuvarande finländska kulturpolitiken kombinerar stöd till konsten, kulturella rättigheter, främjande av deltagande samt stärkandet av konstens och kulturens ekonomiska betydelse.¹⁷ Det gör kulturpolitiken till ett internt komplext och spänningsfyllt politikområde, där olika mål delvis kan stå i konflikt med varandra.

Det finländska kulturpolitiska systemet har länge betraktats som stabilt och institutionellt starkt. Under senare år har dock verksamhetsmiljön förändrats snabbt. Nedskärningar i finansieringen, administrativa reformer och kommunernas allt mer divergerande ekonomiska förutsättningar utmanar etablerade strukturer – även om de övergripande målen i stor utsträckning består på den politiska diskursens nivå.

Samtidigt har kulturpolitiken blivit allt mer tvärssektoriell. Den är inte längre begränsad till undervisnings- och kulturministeriets ansvarsområde, utan är nära kopplad till områden såsom välfärdspolitik, regional utveckling, utrikespolitik och ekonomisk politik. Nya strategiska dokument—såsom *Kulturpolitisk redogörelse* (2024) och *Tillväxtstrategin för kreativ ekonomi* (2025)—betonar kulturens breda samhälleliga betydelse, verksamhetsförutsättningarna för konst och kultur, tillgänglighet samt stärkandet av de kreativa sektorerna och internationalisering. *Kulturarvsstrategin* (2023) lyfter fram kulturarvet som en samhällelig resurs och en faktor för livskvalitet. Kulturpolitiken är därmed inte begränsad till att stödja konsten, utan utgör en integrerad del av samhällsutvecklingen.

Den finländska kulturpolitiken formas i hög grad av internationella influenser.¹⁸ Den nordiska modellen betonar den offentliga sektorns ansvar för kulturen och kulturens betydelse för att bygga nationell identitet. När det gäller

finansiering kombinerar systemet drag från den franska "arkitektmodellen" och den brittiska "patronmodellen"—det vill säga offentlig kulturförvaltning i samspel med armlängdsprincipen, som säkerställer oberoendet i finansieringsbeslut genom sakkunnigbedömning.¹⁹

Internationellt har kulturpolitikens utveckling särskilt påverkats av UNESCO, Europarådet²⁰ och Europeiska unionen, som alla har lyft fram kulturella rättigheter, tillgänglighet, deltagande och kulturens roll i att hantera samhällsliga utmaningar. OECD har i sin tur betonat de kreativa sektorernas ekonomiska betydelse och tillväxtpotential samt kulturens roll i regional utveckling.

Under de senaste årtiondena har kulturpolitiken genomgått en deltagande vändning, där interaktion, gemenskaper och samskapande står i centrum. Parallellt har 2020-talet präglats av ett ökat fokus på resiliens och beredskap, där kultur förstås som en del av samhällets förmåga att hantera kriser och anpassa sig på lång sikt.²¹ Pandemin, klimatkrisen, geopolitisk instabilitet och digital omställning har förstärkt denna utveckling. Samtidigt har kulturpolitikens gränser vidgats och dess funktioner blivit mer mångfacetterade.

I den internationella debatten har det hävdats att kulturpolitiken håller på att förlora sin ställning som ett tydligt avgränsat politikområde. Även i Finland kopplas kulturpolitiken i allt högre grad till en bred uppsättning samhällsliga mål, samtidigt som dess resursbas blivit mer begränsad. Detta understryker behovet av att tydliggöra kulturpolitikens nuvarande läge och kännetecken samt att föra en pluralistisk diskussion om kulturens roll i samhället.

14 Det centrala målet för kulturens demokratisering är att främja tillgången till konst och att utvidga kulturservicen till olika befolkningsgrupper. Kulturdemokrati betonar i sin tur självinitierad kulturell verksamhet, deltagande och möjligheter till inflytande samt erkännandet av kulturell mångfald. Se Evrard (1997) om paradigmen för kulturens demokratisering och kulturdemokrati.

15 Se till exempel Pertti Alasuutari (2017, s. 282–288); Ilkka Heiskanen (1994); Mika Häyrynen (2006, s. 61–66); Mikko Jakonen (2017, s. 24–26); Anita Kangas och Esa Pirnes (2015, s. 23–30); samt Pasi Saukkonen (2014). Den offentliga kulturpolitikens faser brukar ofta indelas enligt följande: en politik för stöd till "hög konst" (från 1800-talet), kulturens integrering i välfärdsstatens funktioner (från 1960-talet) samt en öppning mot internationalisering och marknader, liksom konsumtion (från 1990-talet). Kulturpolitikens utvecklingsfaser har även konceptualiserats på något olika sätt: framväxten av kulturpolitik som stöd för konsten (från 1800-talet och framåt), integreringen av kultur i välfärdsstaten (från 1960-talet och framåt) samt kulturpolitikens öppning mot internationalisering och marknader (från början av 1990-talet) (t.ex. Johannisson (red.), 2025).

16 Ackumuleringen av paradigmer är ett bredare kännetecken för västerländsk kulturpolitik; se till exempel Bonet & Négrier, 2008; 2018.

17 Se t.ex. Murtoniemi 2024.

18 T.ex. Alasuutari & Kangas, 2020.

19 För den nordiska modellen, se Duelund, 2003. För uppdelningen mellan arkitekt- och mecenatmodellen samt principen om armlängds avstånd, se Hillman-Chartrand & McCaughey, 1989.

20 Senare har exempelvis ramavtal ramat in nationella kulturpolitiska helheter, bland annat i fråga om kulturarv. Se t.ex. <https://okm.fi/sv/-/faron-sopimus-voimaan-suomessa> [hämtad 7.1.2026].

21 Se t.ex. Arolainen, 2024

Nuläge

Kulturpolitikens tillstånd i Finland: centrala resultat

1. Minskad kulturfinansieringen och färre kulturtjänster.

Den offentliga finansieringen av kultur har minskat, vilket har försvagat verksamhetsförutsättningarna för konst- och kulturorganisationer, inklusive institutioner inom statsandelssystemet. Samtidigt har resurserna för den nationella kulturförvaltningen och Rundradion (Yle) minskat. Nedskärningarna har ökat osäkerheten inom kulturområdet och försämrat framtidsutsikterna. Stiftelsefinansiering spelar en särskilt viktig roll inom de konstområden där den offentliga finansieringen är begränsad.

2. Försämrade arbetsvillkor inom konst- och kultursektorn.

Ekonomisk knapphet och osäkerhet har försvagat arbetsvillkoren för yrkesverksamma inom konst och kultur. Nedskärningar och ekonomisk nedgång har minskat resurserna för både konstnärer och organisationer, samtidigt som sysselsättningsmöjligheterna har försämrats. Allt fler konstnärer överväger eller byter yrke. De vanligaste orsakerna är otrygg inkomst och låg samhällelig värdering av konsten.

3. Företag och hushåll står för de största ekonomiska flödena.

De största ekonomiska flödena inom kulturområdet genereras av företag och hushåll. Företagens omsättning uppgår till mellan cirka fyra och tretton miljarder euro, beroende på hur området avgränsas. Hushållen spenderar omkring fem miljarder euro på kultur. I monetära termer är hushållens kulturutgifter ungefär dubbelt så stora som den sammanlagda offentliga kulturfinansieringen från staten och kommunerna (cirka 2,5 miljarder euro).

4. Regionala skillnader i kulturutbudet.

Tillgång till kultur i hela landet är ett centralt kulturpolitiskt mål, men i praktiken varierar möjligheterna till deltagande inom Finland. Biblioteken är den mest tillgängliga kulturtjänsten – över 90 procent av befolkningen bor inom tio kilometers avstånd från ett bibliotek. Samtidigt skiljer sig kommunernas ekonomiska situation och demografiska struktur avsevärt, vilket påverkar hur resurser fördelas till kulturverksamhet. Demografiska förändringar, såsom regional rörlighet, befolkningskoncentration, åldersstruktur, språklig sammansättning och invandring, påverkar både efterfrågan på kulturtjänster och deras tillgänglighet i olika delar av landet.

5. Förändringar i kulturproduktion och konsumtion omformade inkomstmodeller och möjligheter.

Digitaliseringen, i kombination med ekonomisk och samhällslig instabilitet, har förändrat både formerna för och omfattningen av kulturkonsumtionen. Människors tidsanvändning och konsumtionsmönster har blivit mer differentierade, och en ökande andel av kulturkonsumtionen sker online. Digitaliseringen omformar traditionella intäktmodeller, samtidigt som nya sätt att generera inkomster fortfarande håller på att utvecklas.

6. Ökad polarisering i kulturellt deltagande.

Deltagandet i kultur har blivit mer ojämnt. Högutbildade deltar mer aktivt än personer med lägre utbildningsnivå, och kvinnor mer än män. Skillnaderna har dessutom ökat över tid. Exempelvis har bokläsning i allt högre grad koncentrerats till vissa grupper. Lågt deltagande hänger ofta samman med en känsla av utanförskap och distans till det befintliga kulturutbudet.

7. Spänningar mellan mål och åtgärder i den offentliga politiken.

Den offentliga sektorns strategiska mål återspeglade i stor utsträckning etablerade prioriteringar inom finländsk kulturpolitik. Samtidigt har de konkreta åtgärderna försvagat sektorns verksamhetsförutsättningar, exempelvis genom höjningar av mervärdesskatten på kulturella varor och minskad offentlig finansiering. Snabba förändringar, inklusive tillkännagivanden och snabba återtaganden av nedskärningar samt årliga förändringar i moms-satser, försvårade planeringen och påverkade även privat konsumtion.

8. Kultur värderades men prioriterades inte i beslutsfattandet.

Kultur är viktigt för finländarna, och undersökningar visar att en majoritet stöder offentlig finansiering av konsten för att säkerställa tillgång för alla. Användare av kulturtjänster uppger i genomsnitt en hög grad av tillfredsställelse. Nästan hälften av befolkningen ansåg att investeringar i kultur ger samhällelig avkastning. Beslutsfattare hade generellt en positiv inställning till kultur och de kreativa sektorerna, men många betraktade kultur som något som bör prioriteras först efter att mer akuta frågor har lösts.

Hur nuläget analyseras

Kulturpolitiken är en mångdimensionell helhet som studeras och dokumenteras av flera olika aktörer. Denna publikation bygger på befintlig kunskap och använder den för att analysera det nuvarande tillståndet i Finlands kulturpolitik ur flera perspektiv.

Utgångspunkten är att beskriva situationen år 2025. I första hand används data från 2025 när sådana finns tillgängliga, annars de senaste uppgifterna från föregående år. Analysen fokuserar på ett nuläge och behandlar inte utvecklingen över tid, utan ger ett tidsmässigt tvärsnitt.

Underlaget har sammanställts från kulturpolitiska studier som under de senaste åren genomförts vid Cupore samt vid finländska universitet och yrkes-högskolor. Därutöver har aktuell information hämtats från centrala nationella och internationella publikationer inom området.²² Publikationer från Kulturanalys Norden, som analyserar nordisk kulturpolitik, har också granskats, liksom den kulturpolitiska redogörelsen och andra nationella strategier och program.

Statistiska data har samlats in från centrala nationella och internationella källor (särskilt Statistikcentralen och Eurostat).²³ Dessutom har statistik producerad av olika sektorer utnyttjats. I kapitlet Källor och material presenteras separat källorna till de kvantitativa nyckeltalen och de skriftliga underlagen. Där ingår också mer detaljerade definitioner och avgränsningar av nyckeltalen.

Kunskapsbasen för kulturpolitiken är omfattande men fragmenterad. Inom vissa områden, såsom sysselsättningen i kultursektorn, finns det relativt mycket information ur olika perspektiv. Inom andra områden, till exempel kulturens upplevda betydelse, finns däremot mycket begränsat med aktuell data. En heltäckande bild av kulturfinansieringen saknas fortfarande. Uppgifter är exempelvis begränsade när det gäller EU-finansiering och inkomster kopplade till upphovsrätt. Skillnader i klassificeringar försvårar dessutom möjligheten att fördela data mellan olika kultursektorer.

Kunskapsbasen för kulturpolitiken påverkas i hög grad av hur kultursektorn definieras och vilka klassificeringar som används, vilket återspeglas till exempel i sysselsättnings- och företagsstatistik. Detta gör jämförelser mer utmanande och ställer krav på tydliga definitioner, sakkunskap och noggrann källhänvisning. Statistikcentralen upphörde med den regelbundna produktionen av kulturstatistik i början av 2025. För närvarande tas kulturstatistik fram endast med separat finansiering, och någon samordning sker inte.

22 Till exempel: *Arts Management, Law and Society, International Journal of Cultural Policy, Cultural Trends, Kulttuuripolitiikan tutkimuksen vuosikirja, Nordisk Kulturpolitisk Tidskrift och Scandinavian Journal of Educational Research.*

23 Även till exempel webbplatsen Taide ja kulttuuri (<https://www.taidejakulttuuri.fi/sv/> [hämtad 13.4.2026]).

Hur ser verksamhetsmiljön för finländsk kulturpolitik ut

Kulturpolitikens verksamhetsmiljö formas av flera dimensioner: politiska, ekonomiska, sociala, teknologiska, ekologiska och rättsliga.²⁴ Dessa dimensioner särskiljs i PESTEL analysen, som också kan användas för att analysera kulturpolitikens omvärld.

Politiska och ekonomiska faktorer sätter ramarna för kulturpolitiken, medan sociala och kulturella faktorer påverkar dess mål och inriktning. Ekologiska och rättsliga faktorer definierar i sin tur verksamhetens gränser och etiska villkor. Kulturpolitiken verkar således i skärningspunkten mellan dessa ömsesidigt sammanlänkade faktorer.

Tabell 1 sammanfattar de centrala faktorer i kulturpolitikens verksamhetsmiljö som identifierats i forskningslitteraturen.

24 Se t.ex. <https://www.sitra.fi/tyokalu/peste/> [hämtad 13.4.2026]; Dufva, 2022.

TABELL 1. PESTEL-analys av verksamhetsmiljön för Finlands kulturpolitik.

DIMENSION	Centrala faktorer i kulturpolitikens verksamhetsmiljö
Politisk (P)	Regeringsprogram och nationell kulturpolitik Strategiska kulturpolitiska riktlinjer ²⁵ Finansieringsbeslut Lagstiftning Politiska värdedebatter (t.ex. mångfald, yttrandefrihet) Europeiska unionen och internationella avtal Förändringar i offentliga tjänster och tendenser till centralisering
Ekonomisk (E)	De offentliga finansernas tillstånd Finansieringsmodeller inom kultursektorerna Finansiella flöden och resursfördelning i den privata och tredje sektorn Arbetsmarknaden inom konst- och kultursektorn Projektbaserade finansieringsstrukturer och krav på att påvisa effekter
Social / kulturell (S)	Befolkningens mångfald och förändringar i åldersstrukturen Kulturellt deltagande och tillgång till kultur Samhällelig värdering av konst och kultur Mediekulturens påverkan på kulturkonsumtion
Teknologisk (T)	Digitalisering och plattformsekonomi Artificiell intelligens Digitala produktions- och distributionskanaler för kultur Sociala medier och möjligheter till inflytande Teknologiska innovationer inom konstnärlig produktion
Ekologisk (E)	Hållbar utveckling och klimatpolitik Kulturverksamhetens ekologiska fotavtryck Kulturens roll i att främja miljömedvetenhet
Rättslig (L)	Lagstiftning som reglerar kultursektorerna Upphovsrätt och immateriella rättigheter Dataskydd Rapporterings- och transparenskrav kopplade till offentlig finansiering Reglering av kulturarv Tjänsteutbud

25 Till exempel den kulturpolitiska redogörelsen (VN, 2024), statsrådets principbeslut om kulturarvsstrategin 2023–2030 (Mattila, 2023) samt tillväxtstrategin för den kreativa ekonomin 2025–2030 (VN, 2025a).

Analyser och nyckeltal

Detta avsnitt belyser läget i den finländska kulturpolitiken år 2025 ur tre perspektiv: 1) strukturer och resurser, 2) kreativitet, arbete och konst samt 3) civilsamhälle och demokrati.

Perspektiven utgår från centrala kännetecken i den finländska kulturpolitiken, men de fångar inte hela dess mångfacetterade karaktär. Varje perspektiv behandlas i ett eget delavsnitt, men de är inbördes sammankopplade. Därför kan samma fenomen återkomma i flera kapitel, men belysas från olika synvinklar. Till exempel kan kommunal kulturverksamhet både analyseras som en strukturell fråga och som en del av deltagande i civilsamhället. De centrala resultaten sammanfattas också i den föregående översikten av nuläget, där iakttagelser som skär över perspektiven lyfts fram.

Avsnittet Analyser och nyckeltal är strukturerat i ett fråga-svar-format för att göra det möjligt för läsaren att snabbt hitta den information som efterfrågas. Samtidigt tydliggör detta att alla frågor inte har entydiga svar.

Varje fråga behandlas både genom analytisk text och nyckeltal. Analysen tolkar och sätter siffrorna i sitt sammanhang, medan nyckeltalen ger en koncentrerad bild av omfattningen av olika fenomen.

Nyckeltal som beskriver samma fenomen kan variera beroende på perspektiv, definition eller datakälla. Till exempel skiljer sig antalet yrkesverksamma konstnärer beroende på om det baseras på statistiska yrkesklassificeringar eller på särskilt definierade kriterier. I sådana fall presenteras flera siffror parallellt, och analysen förklarar de antaganden och begränsningar som påverkar tolkningen. Syftet är att synliggöra hur avgränsningar, definitioner och datakällor påverkar de siffror som presenteras. Statistik ger alltid en ofullständig bild av en komplex verklighet.

Definitioner och källor för samtliga nyckeltal har sammanställts i bilaga 1. Nyckeltal markerade med en asterisk (*) kan granskas mer ingående i visualiseringen: <https://www.kulttuuripolitiikantila.fi/nyckeltal>

Nyckeltalen placeras, där så är möjligt, i ett bredare sammanhang, till exempel genom att relatera statlig kulturfinansiering till den totala statsbudgeten. Detta skapar en grund för diskussion om vad som utgör en stor eller liten andel i förhållande till andra samhällsområden.

PERSPEKTIV: STRUKTURER OCH RESURSER

Ur detta perspektiv analyseras kulturförvaltningens, kulturfinansieringens och olika kulturbranschers strukturer och verksamhetsmiljöer. Därtill behandlas kulturens ekonomiska värde. Kulturens strukturer och resursfördelning har en stor betydelse för utformningen av kulturlivet i samhället.

År 2025 präglades den offentliga kulturpolitiska debatten av nedskärningar i den statliga finansieringen samt av den nya kulturpolitiska redogörelsen, som ska vägleda den nationella kulturpolitiken fram till 2040-talet.²⁶

Samtidigt genomfördes omfattande strukturella reformer. Förberedelser gjordes för en sammanslagning av tio ämbetsverk inom undervisnings- och kulturministeriets ansvarsområde till fem, med ikraftträdande i början av 2026. Förvaltningsnämnden för Sveaborg slogs samman med Museiverket (uppgifter inom kulturarv). Institutet för de inhemska språken integrerades med Utbildningsstyrelsen (utbildning, lärande och språk). Celia – biblioteket för tillgänglig litteratur samt Nationalbiblioteket slogs samman med Riksarkivet (arkiv- och biblioteksfunktioner). Den nya Konst- och kulturmyndigheten (Kuvi) inrättades, som nu omfattar Centret för konstfrämjande (Taike) samt Nationella audiovisuella institutet (Kavi) (främjande av konst och kultur).²⁷

På regional nivå förbereddes en bred reform där uppgifter från närings-, trafik- och miljöcentralerna (ELY) samt regionförvaltningsverken (AVI), inklusive kulturrelaterade funktioner, överförs till nya regionala närings-, trafik- och miljöcentraler samt till en ny nationell tillsynsmyndighet från och med 2026.²⁸ I den regionala kulturpolitiska strukturen ingår även landskapsförbunden, som ansvarar för regional utveckling, samt de självstyrande välfärdsområdena.

På lokal nivå är kommunernas roll som tillhandahållare av kulturtjänster central, och att organisera kulturverksamhet är en lagstadgad uppgift för kommunerna.²⁹ Samtidigt står många kommuner inför ekonomiska och resursmässiga utmaningar.³⁰ Genomförandet av lagen om kommunernas kulturverksamhet varierar: främjandet av kulturellt och konstnärligt deltagande samt medborgaraktivitet är starkast, medan stödet till professionellt konstnärligt arbete, kulturell växelverkan och internationell verksamhet är svagare.³¹ Samtidigt blir kommunernas kulturpolitiska roll alltmer mångfacetterad. De fungerar inte enbart som tjänsteproducenter, utan också som möjliggörare, nätverksbyggare och stöd för självorganiserad kulturell verksamhet.

-
- 26 VN, 2024.
- 27 <https://okm.fi/sv/-/verksamheten-inom-bildningsforvaltningen-koncentreras-till-fem-ambetsverk> [hämtad 11.2.2026].
- 28 <https://vm.fi/sv/reformen-av-statens-regionforvaltning> [hämtad 7.1.2026].
- 29 Se bl.a. lagen om allmänna bibliotek 1492/2016: <https://www.finlex.fi/sv/lagstiftning/2016/1492>; lagen om kommunernas kulturverksamhet 166/2019: <https://www.finlex.fi/sv/lagstiftning/2019/166>
- 30 [Finlands Kommunförbund vädjar till minister Ikonen: ett parlamentariskt arbete om kommunernas framtid måste inledas | Kuntaliitto.fi](#) [hämtad 28.11.2025].
- 31 Ruusuvirta, Renko & Nokela, 2024.

Hur mycket finansierar staten kultur?

Statlig finansiering är ett centralt verktyg i den finländska kulturpolitiken för att trygga förutsättningarna för konst och kultur, vilket är ett kännetecken för den nordiska kulturpolitiska modellen. Offentlig kulturfinansiering motiveras ofta med kulturens samhälleliga nytta, kulturella rättigheter och behovet av att korrigera marknadsmisslyckanden. I allt högre grad ifrågasätts finansieringens nivå och fördelning som en del av kulturpolitikens ökade (re)politiserings och polarisering.³² Ur ett kulturpolitiskt perspektiv är inte bara finansieringens omfattning, utan också dess fördelning, stabilitet och transparens avgörande.

Den totala statliga kulturfinansieringen framgår inte av en enskild budgetpost, utan består av anslag som fördelas över flera förvaltningsområden. För att få en samlad bild krävs därför separata analyser. Uppföljningen försvåras av överföringar mellan budgetposter, att finansieringen är spridd över många olika anslag samt bristande samordning i kunskapsunderlaget. Undervisnings- och kulturministeriets klassificeringsrekommendation för kultur- och konststatistik tillämpas inte fullt ut inom förvaltningen.³³

Enligt de senaste forskningsuppgifterna uppgick statens kulturfinansiering till cirka **1,53 miljarder euro** år 2023, vilket motsvarar **1,8 procent** av statens totala budgetutgifter. Av detta gick betydande andelar till Rundradion (YLE) (396 miljoner euro) och till fritt bildningsarbete (182 miljoner euro).³⁴

Anslagen för konst och kultur inom undervisnings- och kulturministeriets huvudtitel (29.80) uppgick samma år till **609 miljoner euro**, vilket motsvarar **0,7 procent** av de totala budgetutgifterna. Flera aktörer inom kultursektorn eftersträvar att öka denna andel till en procent.³⁵

Merparten av statens kulturfinansiering (881 miljoner euro) kanaliseras via undervisnings- och kulturministeriet, även om kultur också finansieras inom andra ministeriers ansvarsområden. Finansieringen är ojämnt fördelad mellan olika konstområden: den koncentreras till den audiovisuella sektorn, musik och scenkonst, medan arkitektur, design, litteratur och bildkonst får de minsta andelarna.³⁶

Största delen av den statliga finansieringen fördelas genom etablerade system. Dessa omfattar till exempel statsandelssystemet för konst- och kulturinstitutioner, statsandelar per undervisningstimme för grundläggande konstundervisning samt statsandelar till kommunerna för basservice (inklusive kultur), vilka också justeras genom index.

En del av finansieringen beviljas som prövningsbaserade statsunderstöd. Det finns betydande skillnader mellan konstområden i hur stor andel av finansieringen som är prövningsbaserad. Dessa skillnader är inte tydligt formulerade i kulturpolitiken. Till exempel är största delen av den statliga finansieringen inom bildkonst (exklusive konstmuseer) och litteratur prövningsbaserad, medan scenkonst och musik i högre grad baseras på statsandelar.³⁷

År 2025 minskades den statliga kulturfinansieringen genom flera samtidiga åtgärder. Statsunderstöd som administreras av undervisnings- och kulturministeriet minskades med 17,4 miljoner euro³⁸, vilket särskilt påverkade organisationer och andra aktörer inom det fria fältet (inklusive festivalstöd), samt statsandelar till scenkonst, musik och museer.³⁹ Finansieringen till Rundradion (YLE) minskades genom indexfrysningar och förändringar i beskattningen, och ministeriets verksamhetsutgifter reducerades genom administrativa effektiviseringsåtgärder. Det saknas dock en samlad bild av besparingarnas totala omfattning i relation till statens kulturfinansiering och av deras konsekvenser.

Skillnader i konstområdenas strukturer påverkar hur beroende de är av statlig finansiering och hur känsliga verksamhetsförutsättningarna är för förändringar. Eftersom den statliga kulturfinansieringen redan är koncentrerad till vissa konstområden och strukturer varierar effekterna av nedskärningar avsevärt mellan olika fält.

NYCKELTAL

<p>1,53 miljarder €</p> <p>Statens totala kulturfinansiering (2023) </p> <p>= 1,8 % av statens totala budgetutgifter</p> <p><u>Källa</u></p>	<p>609 miljoner €</p> <p>Budgetpost för konst och kultur (29.80) (2023) </p> <p>= 0,7 % av statens totala budgetutgifter</p> <p><u>Källa</u></p>
---	---

-
- 32 Se bl.a. Jakonen, Renko & Harding, 2025.
- 33 https://koodistot.suomi.fi/codescheme;registryCode=kulttuuri;schemeCode=euculture_domain_mod [hämtad 1.4.2026].
- 34 <https://www.cupore.fi/uutishuone/valtion-rahoitus-kulttuurille-2023/> [hämtad 16.3.2026].
- 35 Den exakta definieringen och uppföljningen av målet är dock svår på grund av överföringar mellan budgetposter: <https://www.cupore.fi/uutishuone/suuntaviivoja-valtion-talousarvion-taiteen-ja-kulttuurin-budjettiluvun-29-80-muutosten-seurantaan/> [hämtad 26.3.2026].
- 36 Till den audiovisuella konsten riktades 29 % (449 milj. €), till musiken 11 % (167 milj. €) och till den utövande konsten 11 % (165 milj. €) av statens kulturfinansiering år 2023. Den audiovisuella konstens andel påverkas i hög grad av finansieringen av Rundradion. Arkitekturens andel var 0,1 %, designens 0,5 %, litteraturens andel var 0,8 % och den visuella konstens 1,3 % av statens kulturfinansiering år 2023. <https://www.cupore.fi/tiedonvisualisoinnit/valtion-rahoitus-kulttuurille-2023/> [hämtad 1.4.2026].
- 37 Sokka & Nokela, 2025b.
- 38 I Orpos regeringsprogram fastställdes att statsunderstöden inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde skulle minska med sammanlagt 125 miljoner euro: 10 miljoner år 2024, 15 miljoner år 2025, 25 miljoner år 2026 och 75 miljoner år 2027. I slutändan uppgick nedskärningarna i statsunderstöden år 2025 till 17,4 miljoner euro. <https://okm.fi/-/okm-n-talousarvioesitys-8-45-miljardia-euroa-vuodelle-2025> [hämtad 7.4.2026].
- 39 <https://www.cupore.fi/uutishuone/katsaus-taiteen-ja-kulttuurin-vapaan-kentan-rahoitusleikkauksiin-ja-niiden-alueelliseen-kohdentumiseen/> [hämtad 1.4.2026].

Hur mycket finansierar kommunerna kultur i Finland?

Kommunerna i Finland har ett lagstadgat ansvar att ordna kulturverksamhet. De har samtidigt ett stort handlingsutrymme att själva bestämma vilken typ av kulturverksamhet som erbjuds och hur den genomförs. Vissa kommuner producerar tjänster i egen regi, medan andra i högre grad använder bidrag, upphandlingar och olika former av samarbete med externa aktörer.

Den kommunala finansieringen spelar en central roll i tillhandahållandet av kulturtjänster, eftersom merparten av finansieringen kommer från kommunernas egna skatteintäkter. Statlig finansiering täcker mindre än en femtedel av kostnaderna för kulturtjänster.⁴⁰ Statsandelarna för basservice är inte öronmärkta för kultur, utan kommunerna beslutar själva hur både skatteintäkter och statsandelar fördelas inom budgeten.

Ett vanligt sätt att följa upp kommunernas kulturkostnader är genom nettoutgifter. Nettoutgifter beräknas genom att intäkter från verksamheten dras av från kostnaderna. Bruttoutgifter visar däremot enbart kostnaderna utan avdrag för intäkter.⁴¹ Vid tolkning av dessa siffror är det viktigt att komma ihåg att de inte direkt speglar kulturverksamhetens omfattning eller effekter. De påverkas också av skillnader i hur kommuner organiserar verksamheten och bokför kostnader.

År 2024 uppgick nettoutgifterna för kommunal kulturverksamhet till cirka **974 miljoner** euro, vilket motsvarar **5,7 procent** av kommunernas totala nettoutgifter.

Den genomsnittliga nettoutgiften var **169 euro** per invånare. Den största delen gick till bibliotek (66 euro per invånare). Därefter följde musei- och utställningsverksamhet (28 euro per invånare) samt övrig kulturverksamhet (23 euro per invånare). Mindre delar gick till teater, dans och cirkus (18 euro per invånare), musik (17 euro per invånare), grundläggande konstundervisning (16 euro per invånare) och bildkonst (1 euro per invånare). Fördelningen mellan verksamhetsområde är inte entydig, och siffrorna påverkas av skillnader i kommunernas redovisningspraxis. Kulturutgifter kan dessutom ibland bokföras under andra budgetposter.

Kostnaderna för kommunal kulturverksamhet varierar avsevärt mellan kommunerna (år 2024 var det lägsta värdet på fastlandet 48 euro per invånare i Keminmaa och det högsta 353 euro per invånare i Tohmajärvi). Kostnader per invånare är generellt högst i regionala centra och större städer, medan de ofta är lägre i mindre kommuner.⁴² Skillnader i redovisningspraxis påverkar också jämförbarheten mellan kommuner.

År 2025 påverkade nedskärningar i statens kulturfinansiering även den kommunala nivån, eftersom de berörde statsunderstödda teatrar, museer och orkestrar som ägs av kommuner.

Kommunerna finansierar årligen med nästan 200 miljoner euro både kommunalt och privatägda institutioner som får statsandelar (VOS), inklusive

museer och scenkonstorganisationer. Av de knappt 150 miljoner euro i statsandelar som tilldelades konst- och kulturinstitutioner riktades 65 miljoner euro till teatrar, museer och orkestrar som ägs av kommuner.⁴³ Som en del av regeringens åtgärder för att stärka de offentliga finanserna minskade ministeriet statsandelarna till konst- och kulturinstitutioner med nästan 11 miljoner euro.⁴⁴

Den ekonomiska situationen i många kommuner påverkar också möjligheterna att upprätthålla kulturtjänster. Det kan försvaga det regionala kulturutbudet och öka skillnaderna i tillgång till kultur mellan kommuner. Samtidigt ses konst, kreativitet och kultur i allt högre grad som viktiga drivkrafter för regional utveckling och attraktionskraft, vilket ökar behovet av att kunna påvisa kulturverksamhetens effekter i relation till de resurser som används.

NYCKELTAL

40 Finlands Kommunförbunds uppskattning av kulturens andel av statsandelen till kommunerna för ordnandet av basservice uppgick till 160 miljoner euro (2023), exklusive bibliotek. <https://www.kuntaliitto.fi/blogi/2024/enemman-faktoja-vahemman-mutua-kulttuurin-rahoista> [hämtad 26.3.2026].

41 Kommunernas bruttodriftsutgifter för kultur uppgick till cirka 1,1 miljarder euro år 2024.

42 Se bl.a. <https://www.cupore.fi/uutishuone/ppa-raportointi/#kustannukset> [hämtad 16.3.2025]

43 <https://www.kuntaliitto.fi/ajankohtaista/2024/valtion-paatos-leikata-teattereiden-museoiden-ja-orkesterien-valtionosuuksista> [hämtad 26.3.2026].

44 <https://yle.fi/a/74-20115307> [hämtad 16.3.2026].

Vilka personalresurser använder kommunerna för att genomföra kulturverksamhet?

Kommunerna beslutar själva hur de fördelar resurserna för sin kulturverksamhet. Antalet anställda och deras kompetens har stor betydelse för vilka kulturtjänster som kan erbjudas och hur väl de lagstadgade uppgifterna kan genomgöras.

Det finns ingen heltäckande statistik över kommunernas samlade personalresurser för kulturverksamhet. De tillgängliga uppgifterna täcker endast en del, eftersom kulturtjänster i kommunerna även produceras av till exempel museer, grundläggande konstundervisning och fritt bildningsarbete.

År 2024 uppgick personalresurserna för kommunal allmän kulturverksamhet till totalt **715 årsverken**, vilket i genomsnitt motsvarar 2,5 årsverken per kommun. Dessa siffror inkluderar inte exempelvis personal inom konstinstitutioner eller konstutbildning. Ett årsverke motsvarar en heltidsanställds arbetsinsats under ett år. De offentliga biblioteken har betydligt större personalresurser. År 2025 uppgick antalet årsverken i biblioteken till **3 811**, vilket motsvarar i genomsnitt 12,4 årsverken per kommun.

Personalresurserna varierar kraftigt mellan kommunerna. År 2025 hade mer än hälften (52 %) av kommunerna på fastlandet mindre än ett årsverke avsatt för allmän kulturverksamhet.⁴⁵ Särskilt i små kommuner och landsbygdskommuner sköts kulturuppgifter ofta vid sidan av andra arbetsuppgifter, såsom bibliotek, ungdomsverksamhet eller idrott. Kulturverksamhet utgör vanligtvis endast en del av en bredare arbetsbeskrivning för en enskild anställd.⁴⁶ År 2025 hade endast sju procent av landsbygdskommunerna en ansvarsperson för kulturverksamhet som kunde arbeta heltid med kulturfrågor. I övriga kommuner var motsvarande andel 44 procent.

Utvecklingen av kommunal kulturverksamhet och dess behov är i många avseenden nära relaterade till resursfrågan. Bristen på personalresurser är särskilt tydlig i mindre kommuner.⁴⁸

NYCKELTAL

<p>715 årsverken (FTE)</p> <p>Personalresurser inom allmän kulturverksamhet (2024)</p> <p>= i genomsnitt 2,5 årsverken per kommun</p> <p><u>Källa</u></p>	<p>3 811 årsverken</p> <p>Personal inom folkbibliotek (2025)</p> <p>= i genomsnitt 12,4 årsverken per kommun</p> <p><u>Källa</u></p>
--	--

45 Personårsverken omfattar den sammanlagda arbetsinsatsen från ledande tjänsteinnehavare och övrig personal. Institutet för hälsa och välfärd (THL), 2025.

46 THL, 2025; Ruusuvirta m.fl., 2020, s. 26.

47 THL, 2025.

48 Ruusuvirta m.fl., 2020, s. 24.

Hur genomförs kulturpolitiken på regional nivå?

Den regionala nivån är en del av Finlands trestegsförvaltning inom kulturpolitiken, tillsammans med staten och kommunerna. Den finländska regionala kulturförvaltningens nuvarande struktur – med många aktörer och delvis överlappande ansvarsområden – skiljer sig från de flesta andra nordiska länder.⁴⁹ Inom kulturpolitiken är Finland indelat i regioner på olika sätt, och det saknas en samlad helhetsbild av hur regional kulturpolitik genomförs.

Finland har 18 landskap⁵⁰, varav **56 procent** (10 landskap) hade antagit en regional kulturstrategi eller ett kulturprogram fram till slutet av 2025. Dessa planer ligger hos landskapsförbunden, vars uppdrag är att främja kultur som en del av den regionala utvecklingen.⁵¹ Det saknas dock en samlad bild av hur detta uppdrag genomförs i olika delar av landet.

Finland har även 21 självstyrande välfärdsområden. Av dessa hade **48 procent** (11) tagit fram en plan för kulturellt välbefinnande i januari 2025. Kulturellt välbefinnande definieras på olika sätt, till exempel genom individers egna upplevelser (den upplevda effekten av konst och kultur på det personliga välbefinnandet)⁵² och genom kulturverksamhetens mål (verksamhet som syftar till att främja hälsa och välbefinnande)⁵³. Det ingår i det lagstadgade arbetet med att främja hälsa och välbefinnande som genomförs gemensamt av välfärdsområden och kommuner.

Det saknas övergripande information om vad som faktiskt görs inom kulturellt välbefinnande i välfärdsområdenas tjänster och enheter, liksom om de samlade ekonomiska resurser som används till dessa verksamheter.⁵⁴

År 2025 pågick också en omfattande omstrukturering av den statliga regionalförvaltningen. Tidigare sköttes kulturellerade uppgifter i regionerna av närings-, trafik- och miljöcentralerna (ELY) samt regionförvaltningsverken (AVI). Från och med början av 2026 överfördes ELY-centralernas uppgifter till nya närings-, trafik- och miljöcentraler, som bland annat har i uppdrag att främja kultur.⁵⁵ Bedömningen av tillgången till basservice flyttades samtidigt till en ny nationell tillsynsmyndighet.⁵⁶ I denna bedömning behandlas biblioteks- och kulturtjänster separat.⁵⁷ Det saknas fortfarande en samlad bild av hur kultur främjas och finansieras inom den statliga regionförvaltningen.

Utöver de ovan nämnda regionala förvaltningsorganen finns många kulturaktörer som verkar över kommungränser, vilket ofta benämns som regional verksamhet. Vissa bibliotek och museer har särskilda regionala utvecklingsuppdrag med riktad finansiering.⁵⁸ De regionala konstkommissioner som tidigare verkade under Centret för konstfrämjande (Taike) överfördes till Myndigheten för konst och kultur (Kuvi) i början av 2026, och deras verksamhet upphör i juni 2026. Detta har väckt oro kring hur den regionala jämlikheten inom kulturen ska kunna upprätthållas framöver.⁵⁹

NYCKELTAL

49 Renko, 2024.

50 Dessutom Åland

51 https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2021/756#chp_1_sec_2 (2§) [hämtad 1.4.2026].

52 Ruokolainen & Kautio, 2025, s. 5.

53 https://teaviisari.fi/teaviisari/content/file/550/Kulttuuri_2025_lomake [hämtad 9.4.2026].

54 Ruokolainen & Kautio, 2025.

55 <https://www.finlex.fi/sv/lagstiftning/forfattningssamling/2025/531> (2 §) [hämtad 1.4.2026].

56 <https://www.finlex.fi/sv/lagstiftning/2025/530> (14 §) [hämtad 1.4.2026]

57 Utvärderingen av kulturtjänster har sedan 2016 utförts av Cupore på uppdrag av undervisnings- och kulturministeriet.

58 Lagen om allmänna bibliotek 8 §, museilagen 314/2019 7 §.

59 <https://www.finlex.fi/sv/regeringspropositioner/2025/31> 7.8. [hämtad 2.1.2025].

Hur mycket spenderar finländare på kultur?

Hushållens konsumtion är en viktig del av kulturens finansieringsgrund. Politiken påverkar konsumtionen främst genom beskattning och andra ekonomisk-politiska åtgärder. Uppgifter om kulturkonsumtion varierar mellan olika statistiska källor, eftersom de omfattar delvis olika varor och tjänster. Detta försvårar en samlad helhetsbild, men siffrorna ger en indikation på kulturens relativa betydelse i hushållens konsumtion.

Enligt Statistikcentralens kultursatelliträkenskaper uppgick de finländska hushållens kulturutgifter till cirka **5,3 miljarder** euro år 2023, vilket motsvarar **3,8 procent** av den totala privata konsumtionen. I satelliträkenskaperna definieras kultur brett och omfattar kulturella och kreativa branscher, inklusive inte bara konst och kulturinstitutioner utan även medier, audiovisuellt innehåll samt besöksmål som nöjesparker och djurparker.⁶⁰

Inom EU uppgick hushållens genomsnittliga utgifter för kulturella varor och tjänster samt böcker och tidningar till cirka 330 euro per invånare år 2024. I Finland var motsvarande belopp cirka **390 euro** per invånare, vilket motsvarar **1,6 procent** av hushållens totala konsumtionsutgifter. Bland grannländerna låg utgifterna till cirka 430 euro i Danmark, omkring 310 euro i Sverige och cirka 260 euro i Estland.⁶¹

Konsumtionen fördelas på olika typer av kultur. I Finland uppgick till exempel biografernas biljettintäkter år 2024 till cirka 90 miljoner euro⁶², bokförsäljningen till omkring 161 miljoner euro⁶³ och försäljningen av inspelad musik (inklusive streaming) till cirka 62 miljoner euro.⁶⁴

I Finland används differentierad mervärdesskatt på kulturella varor och tjänster för att främja kulturkonsumtion. Flera kulturtjänster, såsom böcker och inträdesavgifter till kulturevenemang och -institutioner, omfattas av en lägre momssats än den allmänna nivån på 25,5 procent. Före 2025 var momsen på kultur i de flesta fall 10 procent.⁶⁵ I början av 2025 höjdes den till 14 procent, men regeringen har senare föreslagit att den ska sänkas till 13,5 procent från och med 2026.⁶⁶

Hushållens kulturkonsumtion påverkas av det allmänna ekonomiska läget. Till exempel var intresset för framtida festivaldeltagande år 2024 på den lägsta nivån som någonsin uppmätts, till följd av det svaga ekonomiska läget. Hälften av respondenterna i festivalbarometern uppgav att de hade mindre pengar att röra sig med än tidigare.⁶⁷

Konsumtionsmönstren förändras även genom digitaliseringen och övergången till digitala plattformar. Försäljningen av tryckta böcker har minskat, medan e-böcker och ljudböcker har ökat. Ett växande andel av befolkningen köper inte längre tryckta böcker alls. En tredjedel (34 %) av respondenterna i undersökningen *What Finland Reads 2025* uppgav att de inte hade köpt en

enda tryckt bok under året. Respondenterna uppskattade att de spenderar nästan lika mycket på abonnemangstjänster för e-böcker och ljudböcker som på tryckta böcker.⁶⁸ Musik konsumeras i huvudsak via streamingtjänster.⁶⁹ Samtidigt förändrar digitaliseringen kulturens inkomstmodeller och hur konstnärer kan försörja sig.

NYCKELTAL

<p>5,3 miljarder €</p> <p>Hushållens utgifter för kultur (2023)</p> <p>= 3,8 % av den totala privata konsumtionen</p> <p><u>Källa</u></p>	<p>390 € per hushåll</p> <p>Hushållens utgifter för kulturella varor och tjänster, böcker och tidningar (2024)</p> <p>= 1,6 % av hushållens totala konsumtionsutgifter</p> <p><u>Källa</u></p>
---	---

-
- 60 https://pxdata.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__klts/statfin_klts_pxt_12aw.px [hämtad 16.3.2026].
- 61 Jämförelsen baseras på Eurostats nationalräkenskapsdata om hushållens konsumtionsutgifter för kultur (COICOP-klasser 09.5–09.7). <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/6f3d898a-ff47-43b0-936c-047e294dabbd?lang=en&createdAt=2026-04-07T11:35:00Z> [hämtad 7.4.2026].
- 62 <https://www.ses.fi/tietoa-elokuva-alasta/katsojaluvut-ja-tilastot/> [hämtad 31.3.2026].
- 63 Tryckt litteratur 88 miljoner euro, elektronisk 73 miljoner euro. Uppgifterna baseras på bokförsäljning i euro till löpande priser som rapporterats av medlemsförlagen i Finlands Förlagsförenings medlemsenkät. Medlemmarnas bokförsäljning täcker cirka 75 procent av den totala försäljningen. <https://tilastointi.kustantajat.fi/vuositolasto/kokonaismyynti-kirjallisuuslajieittain/2024> [hämtad 31.3.2026].
- 64 Värdet av försäljningen inom IFPI:s medlemskrets. Inklusivt en uppskattning av försäljningen från aktörer utanför medlemskretsen uppgick det totala värdet av den momsbefriade grossistförsäljningen i Finland till 83,3 miljoner euro. Medlemskretsens uppskattade marknadsandel av den totala försäljningen var cirka 75 procent. <https://ifpi.fi/tilastot/> [hämtad 1.4.2026]. Uppgifterna inkluderar även en liten andel konsumtion utanför hushållen: till exempel uppgick bibliotekens bokanskaffningar år 2024 till 1,5 miljoner euro och anskaffningar av ljudinspelningar till cirka 34 000 euro.
- 65 Kulturanalys Norden, 2025, s. 30.
- 66 https://www.vero.fi/sv/skatteforvaltningen/nyhetsrummet/andringar_i_beskattningen/momssatsen-p%C3%A5-14-procent-ska-s%C3%A4nkas-till-135-procent-vid-ning%C3%A5ngen-av-%C3%A5r-2026/ [hämtad 31.3.2026]
- 67 Kinnunen, 2025. Se även <https://www.uniarts.fi/artikkelit/ilmiot/elavan-musiikin-barometrit-vuodelta-2024-huono-taloudellinen-tilanne-heijastuu-myos-keikka-ja-festivaalikalaynteihin/> [hämtad 31.3.2026].
- 68 År 2025 uppgav finländare som köpte tryckta böcker att de i genomsnitt använde 122 € per år på böcker (median 70 €). De som köpte lästids- eller prenumerationstjänster uppskattade att de i genomsnitt använde 113 € (median 120 €), vilket motsvarar en uppskattad månadsavgift på 10 euro. För lästids-tjänster uppskattas användningen till i genomsnitt 113 euro per år, med en median på 120 euro, vilket motsvarar en månadsavgift på cirka 10 euro. *Mitä Suomi lukee 2025* (2025).
- 69 Enligt musikproducenterna är tillväxten inom ljudsektorn för närvarande särskilt driven av digitala streamingtjänster, genom vilka cirka 93 procent av konsumtionen av inspelad musik i Finland sker. <https://musiikkiala.fi/avainluvut/musiikkialan-kokonaisarvo/> [hämtad 26.3.2026].

Hur omfattande är företagsverksamheten inom kultursektorn?

Företagsverksamheten inom kultursektorn varierar kraftigt beroende på vilka definitioner som används. Ibland avses sektorn för konst, underhållning och rekreation, ibland den bredare kultursektorn eller kultur- och medieföretag. Vissa statistikuppgifter bygger på företag, andra på arbetsställen. Det gör det viktigt att alltid ange definition och källa vid tolkning av siffror.

Inom sektorn för konst, underhållning och rekreation fanns det **20 615 företag** år 2024, vilket motsvarar **3,4 procent** av alla företag i Finland. Dessa företag sysselsatte cirka en procent av den totala arbetskraften⁷⁰, vilket indikerar att sektorn till stor del består av mikroföretag med få anställda och relativt liten omsättning.

Enligt Statistikcentralens kulturstatistik fanns det **37 270** arbetsställen inom kultursektorn år 2023, vilket motsvarar **6,1 procent** av alla arbetsställen. Skillnaden mellan antalet företag och arbetsställen beror dels på att kultursektorn definieras bredare här, dels på att ett företag kan ha flera arbetsställen. Nästan hälften av arbetsställena finns i Nyland.

Kultur- och medieföretag utgör en ännu bredare kategori. Enligt denna definition fanns det **44 484** företag år 2023, vilket motsvarar **7,2 procent** av alla företag.

Omsättningen ger en bild av den ekonomiska betydelsen. År 2024 uppgick omsättningen inom sektorn för konst, underhållning och rekreation till cirka **3,7 miljarder euro**, vilket motsvarar **0,7 procent** av den totala omsättningen i alla sektorer. Omsättningen för kultur- och medieföretag uppgick till **13,4 miljarder euro**. Tillväxtstrategin för den kreativa ekonomin anger en något högre uppskattning på 13,5 miljarder euro och sätter som mål att öka omsättningen till 17,6 miljarder euro fram till 2030.⁷¹

År 2024 uppgick de totala företagsstöden i Finland till cirka 908 miljoner euro.⁷² Företag inom sektorn för konst, idrott och rekreation erhöll 1,5 procent av detta, motsvarande **13,5 miljoner euro**.

En studie från Cupore analyserade företagsstöd från Business Finland till företag inom de kreativa näringarna utifrån en bredare definition. År 2023 beviljade Business Finland cirka 20 miljoner euro, vilket motsvarar omkring tre procent av dess totala finansiering.⁷³ Stödet riktades särskilt till den audiovisuella sektorn, spelbranschen och reklam, och tre fjärdedelar av mottagarföretagen fanns i Nyland. En betydande andel av Finlands spelbolag har fått stöd från Business Finland.⁷⁴

Företagens storlek inom kultursektorn varierar kraftigt. Det finns internationellt framgångsrika stora företag, som Supercell, men majoriteten är mikroföretag. De små företagens behov tillgodoses ofta bara delvis i traditionella stödsystem.⁷⁵ Gränsen mellan företagsstöd och kulturpolitik är delvis oklar.

År 2025 fördes en diskussion om huruvida stöd från Finlands filmstiftelse bör klassificeras som företagsstöd, eftersom det riktas till företag.⁷⁶

Företagande är vanligare inom kultursektorn än i arbetslivet i genomsnitt. Enligt konst- och kulturbarometern 2024 arbetade cirka 31 procent av konstnärerna som företagare åtminstone under en del av året.⁷⁷ Enligt registerdata var andelen cirka 25 procent.⁷⁸ Båda siffrorna är klart högre än genomsnittet för företagare i arbetskraften (12 procent).⁷⁹ Konstnärers syn på företagande är ofta ambivalent. För vissa innebär det större kontroll över arbete och ekonomi, medan andra upplever att det begränsar den konstnärliga friheten. De största utmaningarna gäller höga pensionsförsäkringsavgifter, svag social trygghet och problem kopplade till arbetslöshetsskydd. Dessa utmaningar gäller alla sektorer, men är särskilt framträdande inom kultursektorn på grund av arbetets fragmenterade karaktär och de varierande anställningsformerna. Företagande är särskilt attraktivt för yngre konstnärer.⁸⁰

NYCKELTAL

<p>20 615 företag</p> <p>Företag inom sektorn för konst, underhållning och rekreation (2024)</p> <p>= 3,4 % av alla företag</p> <p><u>Källa</u></p>	<p>3,7 miljarder €</p> <p>Omsättning inom sektorn för konst, underhållning och rekreation (2024)</p> <p>= 0,7 % av total omsättning</p> <p><u>Källa</u></p>
<p>44 484 företag</p> <p>Kultur- och medieföretag (2023)</p> <p>= 7,2 % av alla företag</p> <p><u>Källa</u></p>	<p>13,4 miljarder €</p> <p>Omsättning för kultur- och medieföretag (2023)</p> <p>= 2,5 % av total omsättning</p> <p><u>Källa</u></p>
<p>37 270 arbetsställen</p> <p>Arbetsställen inom kultursektorn (2023) </p> <p>= 6,1 % av alla arbetsställen</p> <p><u>Källa</u></p>	<p>13,5 miljoner €</p> <p>Företagsstöd inom sektorn för konst, underhållning och rekreation (2024)</p> <p>= 1,5 % av totalt företagsstöd</p> <p><u>Källa</u></p>

-
- 70 14 563 årsverken, totalt inom alla branscher 1 488 141 årsverken.
<https://stat.fi/fi/tilasto/yrti> [hämtad 31.3.2026]
- 71 VN, 2025a, s. 25. Enligt strategin: "Som datakälla för indikatorerna används en rapport som arbets- och näringsministeriet köpte som extern tjänst från Teknologiska forskningscentralen VTT våren 2025. I rapporten används Statistikcentralens företags- och inkomstregister som datakälla. Uppgifterna om omsättning och förädlingsvärde har indexerats till 2023 års data." VN, 2025a, s. 45.
- 72 Finlands officiella statistik (FOS): Statistik över företagsstöd [nätpublikation]. ISSN=1798-3355. Helsingfors: Statistikcentralen. <https://stat.fi/fi/tilasto/yrtt> [hämtad 2.4.2026]
- 73 <https://www.cupore.fi/uutishuone/valtion-harkinnanvarainen-kulttuurin-ja-taiteen-rahoitus/#taulukko-1> [hämtad 1.4.2026].
- 74 Jakonen m.fl., 2024.
- 75 Se bl.a. Sokka m.fl., 2025.
- 76 I början av september 2025 meddelade regeringen att den skulle minska företagsstöden inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde med 7,8 miljoner euro (huvudsakligen stöd till filmproduktion), men drog tillbaka nedskärningarna redan i början av oktober. <https://www.cupore.fi/uutishuone/elokuva-alan-tuotantotuet/> [hämtad 20.12.2025], <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000011487427.html> och <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000011549985.html> [hämtad 8.12.2025].
- 77 Lahtinen m.fl., 2025, s. 13.
- 78 Cupores registerstudie Konstnär i Finland. Materialet avser situationen för sysselsatta professionella konstnärer under den sista veckan år 2019.
- 79 Till exempel fanns det år 2023 cirka 320 000 företagare i Finland, vilket motsvarade 12 % av alla sysselsatta. <https://www.sttinfo.fi/tiedote/70118104/yksinyrittajien-maara-vaheni-vuonna-2023?publisherId=69818838&lang=fi> [hämtad 26.3.2026].
- 80 Lahtinen m.fl., 2025, s. 79–80.

Hur stor är kulturens andel av bruttoförelingsvärdet?

Kulturens andel av bruttoförelingsvärdet beskriver kulturens ekonomiska betydelse och dess position som en del av nationalekonomin. Målet i den kulturpolitiska redogörelsen är att den kreativa ekonomins andel av bruttonationalprodukten (BNP) ska fördubblas fram till 2040.⁸¹ Politiken kan påverka kulturens förelingsvärde genom att främja produktion och konsumtion av kultur, till exempel genom offentlig finansiering, beskattning och reglering av näringsverksamhet.

BNP beskriver det totala förelingsvärdet av varor och tjänster som produceras inom ett land under ett år. Värdet av insatsvaror inkluderas inte, för att undvika dubbelräkning av produktionen. BNP utgörs alltså summan av det samlade förelingsvärdet i alla branscher, det vill säga hur mycket värde varje sektor tillför genom sin produktion.⁸²

Enligt Statistikcentralens kultursatelliträkenskaper uppgick bruttoförelingsvärdet inom de kulturella näringarna till **7,7 miljarder euro** år 2023, vilket motsvarar **3,2 procent** av Finlands totala bruttoförelingsvärde. I *Tillväxtstrategin för den kreativa ekonomin* är målet att öka denna andel till 3,5 procent fram till 2030.⁸³

Kulturens andel av förelingsvärdet är ett internationellt uppföljt nyckeltal, men jämförelser mellan länder är utmanande. Olika länder använder olika definitioner och beräkningsmetoder, och att det ännu saknas en harmoniserad EU-standard för hur kulturens andel av BNP ska mätas.

Kulturens ekonomiska betydelse kan också illustreras genom jämförelser med andra sektorer: till exempel är kulturens andel av förelingsvärdet ungefär dubbelt så stor som pappersindustrins och cirka tre gånger så stor som jordbrukets.⁸⁴ Framöver kommer utvecklingen att påverkas av bland annat digitalisering inom kulturområdet, nya affärsmodeller samt hur offentlig och privat finansiering riktas till de kreativa näringarna.

NYCKELTAL

7,7 miljarder €

Förelingsvärde inom de kulturella näringarna (2023)

= **3,2 %**

av det totala förelingsvärdet

Källa

-
- 81 VN, 2024, s. 32.
- 82 BNP = summan av bruttoförelingsvärdet i alla branscher + produktionsskatter – produktionssubventioner. <https://stat.fi/meta/kas/bktmarkkina.html> [hämtad 10.3.2026].
- 83 <https://stat.fi/indikaattori/bruttokansantuote> [hämtad 1.12.2025].
- 84 Formulering av indikatorn i tillväxtstrategin för den kreativa ekonomin:
"Kultursektorernas andel av Finlands bruttonationalprodukt (%)" (VN, 2025a, s. 25.)

Hur mycket EU-finansiering får finländska kulturprojekt?

EU:s medlemsstater ansvarar själva för sin kulturpolitik, men EU påverkar området genom gemensamma strategier och finansieringsprogram. Under de senaste åren har EU också blivit en mer aktiv aktör i utvecklingen av kulturpolitiken. I november 2025 publicerade Europeiska kommissionen *Culture Compass*, som anger den långsiktiga riktningen för EU:s kulturpolitik. De fyra prioriteringar är att stärka europeiska värden och kulturella rättigheter, stödja konstnärer och medborgare, främja kultursektorns konkurrenskraft och resiliens samt utveckla internationellt kultursamarbete.⁸⁵ Under de senaste åren har även andra strategiska initiativ publicerats på EU-nivå, såsom rapporter om konstnärers arbetsvillkor⁸⁶, vilka också syftar till att påverka kulturpolitiken i medlemsstaterna.

Finländska aktörer får EU-finansiering för kultur- och medieprojekt främst genom programmet Kreativa Europa. År 2024 beviljades finländska kulturprojekt **1,1 miljoner euro (0,7 procent)** av det totala stödet inom delprogrammet Kultur), och medieprojekt cirka **2 miljoner euro**. Det saknas dock heltäckande och aktuell statistik över den totala finansieringen till kultur- och mediesektorerna, eftersom siffrorna inte inkluderar stöd som beviljats finländska aktörer via mellanhänder i olika projekt.

Finansiering inom EU:s ramprogram riktas främst till projektbaserad verksamhet och förutsätter internationellt samarbete. På nationell nivå stöds finländska aktörer i ansökningsprocessen genom rådgivning och olika nätverk.⁸⁷ Stöden beviljas utifrån projektens kvalitet snarare än till exempel organisationernas ursprungsland. Under de senaste åren har konkurrensen om finansiering ökat, vilket har gjort villkoren för att få stöd mer utmanande.⁸⁸

EU-finansiering till kultur kanaliseras också genom regionala fonder såsom Europeiska socialfonden plus (ESF+) och Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF). Under programperioden 2021–2027 stöder dessa fonder regional utveckling, sysselsättning, kompetensutveckling, näringsliv, miljö och social inkludering. I Finland förmedlas finansieringen via regionala aktörer, såsom landskapsförbund och närings-, trafik- och miljöcentraler (från början av 2026). Dessutom genomförs nationella insatser genom ESF+, till exempel för att stärka innovationskompetens inom de kreativa och kulturella sektorerna.⁸⁹ Det saknas dock heltäckande och aktuell statistik över hur mycket av dessa medel som riktas till kultur. Detta beror bland annat på att projekt i första hand klassificeras utifrån teman, såsom sysselsättning eller innovation, snarare än sektorer. Bristen på data försvårar en bedömning av EU-finansieringens totala betydelse för den finländska kultursektorn.

NYCKELTAL

<h2 style="color: purple;">1,1 miljoner €</h2> <p>EU-finansiering inom delprogrammet Kultur för finländska projekt (2024)</p> <p>= 0,7 % av det totala stödet inom delprogrammet Kultur</p> <p><u>Källa</u></p>	<h2 style="color: purple;">2 miljoner €</h2> <p>EU-finansiering inom delprogrammet Media för finländska projekt (2024)</p> <p><u>Källa</u></p>
--	--

-
- 85 European Commission, 2025, s. 4. Kulturaktörer har kunnat påverka EU:s kulturpolitik och strategiska riktlinjer bland annat genom dialogen inom arbetsgrupperna Voices of Culture (2015–2023), se <https://culture.ec.europa.eu/policies/cultural-policy-cooperation-at-the-eu-level/dialogue-with-cultural-and-creative-sectors-and-industries> [hämtad 26.3.2026].
- 86 European Commission, 2023a.
- 87 Till exempel bidrog det av Taika genomförda samordningsprojektet Luova Verkko år 2025 till att öka instrumentets synlighet, men har hittills inte lett till ökad finansiering, se Ruokolainen & Luonila, 2025. Det rörde sig om ett samordningsprojekt finansierat genom en centraliserad ESF-finansiering. Nätverket av kontaktpunkter för Kreativa Europa har konstaterats vara viktigt för att öka programmets kännedom och stödja potentiella sökande, särskilt mikroorganisationer med begränsade resurser (se <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/decade-creative-europe> [hämtad 7.4.2026]).
- 88 Se bl.a. <https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/123094> [hämtad 26.3.2026].
- 89 Se Ruokolainen & Luonila, 2025.

Hur mycket finansierar stiftelser kultur i Finland?

Stiftelser är en av de centrala aktörerna inom den finländska kulturpolitiken. I den kulturpolitiska redogörelsen framhålls stiftelser tillsammans med den offentliga förvaltningen som viktiga aktörer i ett framtida samarbetsforum, med målet att bredda finansieringsbasen, öka genomslaget och undvika överlappningar.⁹⁰ Enligt Stiftelser och fonder rf tar privata stiftelser ett allt större ansvar för kultur och civilsamhälles-organisationer i en situation där den offentliga finansieringen minskar.⁹¹

Stiftelsernas roll inom kultursektorn handlar inte enbart om att dela ut bidrag. De upprätthåller arkiv, museer och residens, bygger konstsamlingar samt genomför olika utvecklings- och pilotprojekt. På så sätt fungerar stiftelser både som finansiärer och som kulturinstitutioner.

År 2024 fördelade medlemsstiftelser i Stiftelser och fonder rf totalt **99,1 miljoner euro** till konst, **20,1 miljoner euro** till musei- och kulturarvsverksamhet samt **19,8 miljoner euro** till allmän kulturverksamhet. I en nordisk jämförelse är stiftelsernas roll som finansiärer av kultur betydande i Finland. Under perioden 2018–2023 stod konst och kultur⁹² för 20–24 procent av alla bidrag som delades ut av stiftelser och fonder i Finland. Denna andel är högre än i exempelvis Danmark, trots att Danmark har den största totala volymen stiftelsefinansiering i Norden.⁹³

Under föregående regeringsperiod inrättades en fond ”för att stödja de kreativa näringarna och kulturverksamhet som en långsiktig investering” i enlighet med regeringsprogrammet. Fonden grundades gemensamt av staten och fyra stiftelser: Finska kulturfonden, Svenska kulturfonden, Alfred Kordelins stiftelse och Jenny och Antti Wihuris fond. Fonden har beviljat stöd växelvis till scenkonst och bildkonst, och år 2025 uppgick det totala stödet till scenkonsten till knappt en miljon euro.⁹⁴

Regeringen har försökt stärka den privata finansierings roll genom skattepolitiska åtgärder. I ramförhandlingarna våren 2024 beslutades att utvidga avdragsrätten för donationer från företag och privatpersoner till att omfatta ett bredare spektrum av konst- och kulturverksamhet.⁹⁵ Reformen gäller donationer upp till 250 000 euro till kulturorganisationer och förväntas träda i kraft i början av 2027.⁹⁶

NYCKELTAL

99,1 miljoner €

Finansiering till konsten från medlemsstiftelser i Stiftelser och fonder rf (2024)

Källa

20,1 miljoner €

Finansiering till musei- och kulturarvsverksamhet från medlemsstiftelser (2024)

Källa

19,8 miljoner €

Finansiering till kulturverksamhet från medlemsstiftelser (2024)

Källa

90 VN, 2024, s. 29.

91 Sweco, 2025.

92 Inkluderar ovan nämnda konst, musei- och kulturarvsarbete samt kulturarbete.

93 Kulturanalys Norden, 2025, s. 53.

94 942 000 €. <https://uudetklassikot.fi/uudet-klassikot-rahoitus-18-esittavan-taiteen-toimijalle/> [hämtad 26.3.2026].

95 Utvidningen gällde även ungdoms-, motions- och idrottsorganisationer samt vissa barnorganisationer som uppfyller särskilda villkor. <https://www.vala.fi/valtiovarainministerioe-pyytaeae-lausuntoja-lahjoitusvahennykseen-ehdotetaan-laajennusta> [hämtad 30.12.2025].

96 Kulturanalys Norden, 2025, s. 30; <https://uutishuone.pwc.fi/lahjoitusvahennykseen-suunnitteilla-muutoksia-astuisivat-voimaan-vasta-vuodesta-2027-alkaen/> [hämtad 1.4.2026].

PERSPEKTIV: KREATIVITET, ARBETE OCH KONST

I detta avsnitt granskas konst- och konstnärspolitiken, förändringar i konstens verksamhetsmiljö samt konstnärers och andra yrkesverksammas samhälleliga ställning och arbetsvillkor inom de kulturella och kreativa sektorerna. Professionella konstnärers arbete utgör grunden för kulturlivet och är samtidigt en förutsättning för de bredare kreativa näringarna. Därför är deras ställning en central kulturpolitisk fråga i alla nordiska länder.⁹⁷

Strukturerna inom konst- och konstnärspolitiken omfattar utbildning, forskning, konstinstitutioner och olika stödsystem. Konstnärspolitiken fokuserar på yrkesverksamma konstnärer, medan konstpolitiken behandlar konstens bredare roll i samhället.⁹⁸ På nationell nivå omfattar uppgifterna för Myndigheten för konst och kultur (Kuvi) att skapa förutsättningar för konstnärligt arbete och stärka konstnärers möjligheter att verka.⁹⁹ Till skillnad från sin föregångare Centret för konstfrämjande (Taike) är främjandet av konstnärers inkomstvillkor inte uttryckligen definierat som en del av uppdraget.

Covid-19-pandemin synliggjorde osäkerheten i konstnärers arbetsvillkor och försvagade särskilt situationen för frilansare och egenföretagare.¹⁰⁰ Detta har lett till ökad uppmärksamhet på konstnärers arbetsvillkor både på nationell nivå och inom EU.¹⁰¹

De kreativa näringarna producerar varor och tjänster som förenar kreativt eller konstnärligt innehåll med ekonomiskt värde och marknadsorienterad verksamhet. I Finland erkänns deras ekonomiska betydelse särskilt på nationell nivå.¹⁰² Samtidigt har deras roll inom forskning, utveckling och innovation (FoUI) identifierats som otydlig. Begreppen är splittrade, styrmedlen utspridda och det tvärssektoriella samarbetet begränsat, vilket försvagar förutsättningarna för att utveckla både konstnärlig verksamhet och den kreativa ekonomin.¹⁰³

Upphovsrätten är en immateriell rättighet som uppstår genom kreativt arbete och ger upphovspersonen rätt att bestämma över och få ersättning för användningen av sitt verk. Ersättningen utgör en central del av konstnärers inkomster och är ett viktigt kulturpolitiskt instrument för att säkerställa den ekonomiska grunden för kreativt arbete. Samtidigt produceras en växande mängd innehåll med hjälp av artificiell intelligens, ofta i en gråzon i förhållande till upphovsrätten.

⁹⁷ VN, 2024, s. 61.

⁹⁸ Hirvi-Ijäs & Sokka, 2019.

⁹⁹ https://www.finlex.fi/sv/lagstiftning/2025/511_2 § [hämtad 1.4.2026].

¹⁰⁰ Om begreppet *freelance* och dess mångtydighet, se t.ex. Lahtinen m.fl., 2025, s. 68.

¹⁰¹ Clarke m.fl., 2024; European Commission, 2023a.

¹⁰² VN, 2024, s. 29.

¹⁰³ Sokka m.fl., 2025, s. 5; 52; 55–56.

Hur många studerar inom kulturområdena?

Politiska beslut avgör hur många som kan studera inom kulturområdena och avlägga examen inom dessa fält. Beslut om studieplatser, finansiering och utbildningsansvar fattas inom ramen för styrningen mellan staten och högskolorna. Därför är utbildningspolitiken och kulturpolitiken nära sammanlänkade. Utbildning inom kulturområden omfattar även konstnärlig utbildning. Även om formell utbildning varken är ett krav för att arbeta som konstnär eller en garanti för yrkesmässig framgång, är konstnärer i Finland generellt högt utbildade. Utbildning betraktas som en viktig grund för både yrkeskompetens och professionella nätverk.¹⁰⁴

I statistiken redovisas konstnärlig utbildning inte som en separat kategori. Därför definieras i forskningen vilka utbildningar som räknas som konstnärliga.¹⁰⁵ På motsvarande sätt avgränsas utbildning inom kulturområden i kulturstatistik genom att välja examina enligt klassificeringskoder.¹⁰⁶

År 2024 studerade totalt **39 223 personer** inom kulturområdena inom yrkesutbildning och högre utbildning, vilket motsvarar **2,8 procent** av alla examensstuderande. Samma år var de största utbildningsområdena teknik inom yrkesutbildningen (cirka en fjärdedel av studerande)¹⁰⁷, hälsa och välfärd inom yrkeshögskolor (cirka en tredjedel)¹⁰⁸ samt teknik vid universitet (knappt en femtedel)¹⁰⁹. Totalt avlades det året **7 570** examina inom kulturområdena, vilket motsvarar **3,1 procent** av alla examina.

Kulturområden studeras också i stor utsträckning utanför examensutbildning. I den grundläggande utbildning ingår bildkonst, musik och slöjd i läroplanen, och i gymnasiet ingår bildkonst och musik. Det är dessutom möjligt att avlägga gymnasiediplom i bildkonst, musik, slöjd, dans och teater.¹¹⁰ Utanför det formella skolsystemet utgör den grundläggande konstundervisningen en viktig utbildningsväg. År 2024 deltog totalt **127 000** barn och unga, varav den största inriktningen var musik med nästan 70 000 elever.¹¹¹

Det fria bildningsarbetet erbjuder också kulturutbildning för vuxna, till exempel via medborgarinstitut och folkhögskolor. Nästan hälften av undervisningstimmarna inom det fria bildningsarbetet gäller kulturområden¹¹², och år 2024 deltog cirka 17 procent av Finlands befolkning i denna form av utbildning.¹¹³

Enligt prognoser väntas utbildningsbehoven utvecklas olika på olika utbildningsnivåer. Fram till år 2045 beräknas behovet av utbildning inom humaniora och konst minska inom yrkesutbildningen, öka något inom yrkeshögskolorna och öka med cirka 1,5 gånger vid universiteten.¹¹⁴

NYCKELTAL

<p>39 223 studerande</p> <p>Studerande inom kulturområdena (yrkesutbildning och högre utbildning) (2024) </p> <p>= 2,8 % av alla studerande inom examensutbildning</p> <p><u>Källa</u></p>	<p>7 570 examina</p> <p>Avlagda examina inom kulturområdena (2024)</p> <p>= 3,1 % av alla examina</p> <p><u>Källa</u></p>
<p>127 000 studerande</p> <p>Studerande inom den grundläggande konstundervisningen (2024)</p> <p><u>Källa</u></p>	

- 104 Hirvi-Ijäs m.fl., 2021, s. 28; se även Rensujeff, 2003; 2014; Rautiainen m.fl., 2015; Hirvi-Ijäs m.fl., 2017; 2018; 2019.
- 105 Se t.ex. Rautiainen & Roiha, 2015; Hirvi-Ijäs m.fl., 2021.
- 106 En lista över examina finns tillgänglig i Statistikcentralens databastjänst: https://pxdata.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_klt/statfin_klt_pxt_12ky.px [hämtad 12.3.2026].
- 107 <https://stat.fi/sv/publikation/cm1656ya06qik06w1fhopu8l4> [hämtad 18.12.2025].
- 108 <https://stat.fi/sv/publikation/cm10dmmg360ku07w1vn9osgnu> [hämtad 18.12.2025].
- 109 <https://stat.fi/sv/publikation/cm10f9y6f6crp07w1pcjywpj> [hämtad 18.12.2025].
- 110 Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-opetussuunnitelman-perusteet>
- 111 Statistikcentralen, grundläggande konstundervisning 2024: <https://stat.fi/fi/julkaisu/cmfpdyt2o0vq407unrklqkpw> [hämtad 26.3.2026]. Grunderna för gymnasiet läroplan: <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/lukiokoulutus/6828810/14/tiedot> [hämtad 1.4.2026].
- 112 År 2021. Källa: Vipunen [hämtad 14.4.2026].
- 113 Enskilda studerande som deltog i utbildning: 931 000. Det totala antalet deltagartillfällen var cirka 1,8 miljoner, eftersom många deltog i flera utbildningar under året. <https://stat.fi/julkaisu/cm0yymupi7d1f08vzpjcw1k4> [hämtad 31.3.2026].
- 114 Examensproduktion 2022–24: 1 170, utbildningsbehov fram till 2045: 2 252. <https://vipunen.fi/fi-fi/ennakointi/Sivut/Ty%C3%B6voiman-koulutustarpeet.aspx> [hämtad 19.12.2025].

Hur många arbetar inom kultursektorn?

Sysselsättningen inom kultursektorn formas inte enbart av kulturpolitiken, utan också av flera andra politikområden, såsom arbetsmarknads-, utbildnings- och socialpolitik. Eftersom sysselsättning mäts med olika metoder och definitioner finns det ingen entydig siffra för hur många som arbetar inom sektorn.

Olika statistiska källor fångar dessutom olika aspekter av arbetet: branscher, yrken, huvudsakliga sysselsättningar eller arbete vid en viss tidpunkt. Det är också möjligt att arbeta professionellt inom kultursektorn utan fast lön eller regelbunden inkomst. Inkomster kan komma från andra källor eller vid andra tidpunkter än själva arbetet, vilket avspeglas på olika sätt i statistiken. Därför är det viktigt att alltid ange vilken definition och datakälla som används när man diskuterar sysselsättningen inom kultursektorn.

Statistik ger endast en partiell bild av arbetet inom kultursektorn. Till exempel registreras i sysselsättningsstatistik endast ett yrke för personer med förvärvsarbete, vanligtvis baserat på den huvudsakliga inkomstkällan i slutet av året. Samtidigt visar enkätundersökningar, såsom konst- och kulturbarometern, att många konstnärer kombinerar flera typer av arbete och inkomstkällor under ett och samma år.¹¹⁵

Enligt Statistikcentralens sysselsättningsstatistik arbetade **82 884** personer inom de kulturella näringarna och **84 516** inom kulturyrken år 2023. Det motsvarade 3,2 procent av den totala sysselsatta arbetskraften i Finland. Uppgifterna bygger på registerdata och beskriver situationen för personer med förvärvsarbete under årets sista vecka. Majoriteten av dem som arbetar inom kulturyrken är verksamma i den privata sektorn.¹¹⁶ Sysselsättningen inom kultursektorn är starkt koncentrerad till Nyland, där mer än hälften av alla sysselsatta finns.¹¹⁷

Arbetskraftsundersökningen ger något högre siffror. År 2023 arbetade cirka **110 500** personer huvudsakligen inom de kulturella näringarna och omkring **130 600** inom kulturyrken. Skillnaderna beror både på datainsamlingsmetoder och på hur sysselsättning definieras: arbetskraftsundersökningen bygger på intervjuer och följer ILO:s definition, medan den registerbaserade statistiken utgår från personer med förvärvsarbete under årets sista vecka.

Enligt statistik från Eurostat arbetade cirka **111 000** personer inom kultursektorn i Finland år 2024, vilket motsvarar **4,2 procent** av den totala sysselsättningen. Denna andel är jämförbar med Sverige (4,3 %) och Norge (4,1 %).¹¹⁸ Eurostats uppskattning ligger nära resultaten från Statistikcentralens arbetskraftsundersökning. Båda bygger på arbetskraftsdata, även om klassificeringarna skiljer sig åt.¹¹⁹

NYCKELTAL

<p style="text-align: center;">82 884 personer</p> <p style="text-align: center;">Sysseisatta inom de kulturella näringsarna (2023) </p> <p style="text-align: center;">= 3,2 % av den totala sysselsättningen</p> <p style="text-align: center;"><u>Källa</u></p>	<p style="text-align: center;">84 516 personer</p> <p style="text-align: center;">Sysseisatta inom kulturyrken (2023)</p> <p style="text-align: center;">= 3,2 % av den totala sysselsättningen</p> <p style="text-align: center;"><u>Källa</u></p>
<p style="text-align: center;">110 500 personer (huvudsyssla)</p> <p style="text-align: center;">Sysseisatta inom de kulturella näringsarna (huvudsyssla) (2023)</p> <p style="text-align: center;"><u>Källa</u></p>	<p style="text-align: center;">130 600 personer (huvudsyssla)</p> <p style="text-align: center;">Sysseisatta inom kulturyrken (huvudsyssla) (2023)</p> <p style="text-align: center;"><u>Källa</u></p>
<p style="text-align: center;">111 000 personer</p> <p style="text-align: center;">Sysseisatta inom kultursektorn (2024) (Eurostat)</p> <p style="text-align: center;">= 4,2 % av den totala sysselsättningen</p> <p style="text-align: center;"><u>Källa</u></p>	

115 Se bl.a. Lahtinen m.fl., 2025; Ruusuvirta m.fl., 2024.

116 <https://www.taidejakulttuuri.fi/sv/statistik/sysselsatt-arbetskraft-inom-kulturyrken-efter-yrkesgrupp/> [hämtad 19.12.2025]

117 <https://stat.fi/sv/publikation/clmrlt18r58f50avyagvp61fv> [hämtad 19.12.2025].

118 https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Culture_statistics_-_cultural_employment [hämtad 25.3.2026].

119 Eurostats avgränsning av kulturssysselsättning baseras på en korsklassificering av branscher och yrken. Uppgifterna bygger på EU:s arbetskraftsundersökning (EU-LFS). I Statistikcentralens kulturstatistik analyseras personer som arbetar i kulturyrken och i kultursektorer separat, och avgränsningen använder dessutom bransch- och yrkesklassificeringar på en mer detaljerad nivå än Eurostat.

Hur finansierar den offentliga sektorn konstnärligt arbete?

Den offentliga sektorn finansierar konstnärligt arbete via flera olika kanaler, och någon heltäckande bild av finansieringen finns inte. En central del av den finländska konstnärspolitiken är stipendiesystemet, vars främsta syfte är att ge konstnärer möjlighet att fokusera på och utveckla sitt konstnärliga arbete. Fram till 2025 fördelades statlig finansiering till konstnärer och konstnärligt arbete via Centret för konstfrämjande (Taike), och från början av 2026 via Myndigheten för konst och kultur (Kuvi).¹²⁰

År 2024 uppgick Centret för konstfrämjandets (Taike) finansiering till konst och kultur till **46,4 miljoner euro**, vilket motsvarar cirka 0,05 procent av statens totala budgetutgifter. Totalt **2 044** sökande beviljades finansiering, vilket motsvarar ungefär en femtedel av alla sökande.¹²¹ Drygt hälften av finansieringen gick till enskilda individer och arbetsgrupper¹²², medan knappt hälften (46 %) tilldelades organisationer.¹²³

Ur enskilda konstnärers perspektiv spelar stipendiesystemet en avgörande roll för att trygga inkomster. Samtidigt visar konst- och kulturbarometern att nivån på de skattefria konstnärstipendierna i genomsnitt ligger cirka 5 000 euro per år under vad konstnärer själva bedömer som tillräckligt.¹²⁴ Organisationsbidrag syftar till att stödja hållbara strukturer inom konstfältet och att skapa sysselsättning. Dessa bidrag riktades främst till teater- och dansområdet.¹²⁵

Kommunerna spelar också en viktig roll i finansieringen av konstnärligt arbete, till exempel genom bidrag och understöd. Samtidigt uppger endast en fjärdedel av kommunerna att de lyckas väl med att skapa goda förutsättningar för professionellt konstnärligt arbete.¹²⁶

Statligt och kommunalt finansierade konst- och kulturinstitutioner erbjuder arbetsmöjligheter för konstnärligt arbete, särskilt inom scenkonsten. År 2025 omfattades 69 teatrar och 32 orkestrar av statsandelssystemet. Vid statsunderstödda teatrar motsvarade den fasta konstnärliga personalen nästan 600 årsverken år 2024.¹²⁷ Jämförbara statistiska uppgifter om årsverken för orkestrarnas konstnärliga personal saknas. Finansiering baserad på årsverken inom scenkonsten uppgick till cirka 25,4 miljoner euro för musik och 75,3 miljoner euro för övrig scenkonst.¹²⁸

Nedskärningar i statlig finansiering år 2025 försämrade institutionernas möjligheter att anlita frilansare och andra egenföretagare.¹²⁹ Arbetsmöjligheterna är också ojämnt fördelade geografiskt, eftersom de flesta statsunderstödda institutioner är belägna i urbana kommuner.¹³⁰ Nationella konstinstitutioner – Finlands Nationalgalleri, Finlands Nationaopera och balett och Finlands Nationalteater – är alla baserade i Helsingfors, även om deras verksamhet når hela landet.

Drygt en tredjedel av museerna inom statsandelssystemet är konstmu-
seer.¹³¹ De samarbetar nära med samtidskonstnärer och erbjuder ersättning för

konstnärligt arbete, till exempel genom utställningsarvoden, men de erbjuder i allmänhet inte fasta anställningar för konstnärligt arbete.¹³² Därför varierar möjligheterna till inkomster från konstnärligt arbete på konst- och kulturinstitutioner betydligt mellan olika konstområden.

Den offentliga sektorn finansierar och genomför också offentlig konst, vilket skapar arbetsmöjligheter för konstnärer. "Enprocentsregeln" innebär att en del av byggkostnader avsätts för konstnärliga inslag och tillämpas i cirka en tredjedel av kommunerna. Staten har främjat principen, men – till skillnad från flera andra nordiska länder och Estland – inte förbundit sig att tillämpa den i sina egna byggprojekt.¹³³ Statens konstkommission köper konstverk till statens konstsamling för placering i offentliga miljöer.

Den offentliga sektorn stöder också konstnärligt arbete på andra sätt, till exempel genom inköp och beställningar av konstverk¹³⁴ samt genom att anställa konstnärer inom konst- och kulturtjänster och verksamhet för kulturellt välbefinnande. Det saknas dock heltäckande statistik över dessa finansieringsformer. Regionala centra för olika konstområden (dans, film, fotografi) bidrar också till att stärka konstnärers arbetsmöjligheter i hela landet.

Utöver kulturpolitiken påverkas konstnärers möjligheter att få inkomster av sitt arbete även av andra politikområden, såsom utbildnings-, närings-, arbetsmarknads- och socialpolitik. Även upphovsrättssystemet spelar en central roll för möjligheterna att få ersättning för användning och försäljning av konstnärliga verk.

NYCKELTAL

<p>46,4 miljoner €</p> <p>Finansiering till konst och kultur via Centret för konstfrämjande (Taïke) (2024) </p> <p>Andel av statens totala budget: 0,05 %</p> <p><u>Källa</u></p>	<p>2 044 mottagare</p> <p>Mottagare av finansiering från Centret för konstfrämjande (Taïke) (2024)</p> <p>Andel av sökande: 21 %</p> <p><u>Källa</u></p>
---	---

-
- 120 <https://www.finlex.fi/sv/lagstiftning/2012/657> [hämtad 1.4.2026].
- 121 Se frågan: Hur många professionella konstnärer finns det i Finland?
- 122 53 % - i totalsumman ingår priser och konstnärstipendier som fortsätter från tidigare år. Konstfrämjandecentret, 2025.
- 123 <https://www.taike.fi/fi/lehdistotiedotteet/taiken-vuositolasto-2024-taidetta-ja-kulttuuria-tuettiin-viime-vuonna-yli-46> [hämtad 1.4.2026].
- 124 Årsstipendium för konstnärer: 26 269 €/år (2024). Konstnärernas uppfattning om en tillräcklig nivå på stipendiet år 2024: medelvärde 30 955 €, median 30 000 €/år. Lahtinen m.fl., 2025, s. 38.
- 125 Organisationer fick också betydande stöd som inte klassificerades enligt konstområden. Dessa omfattade bidrag för att främja delaktighet och kulturellt välbefinnande, stöd för att främja kulturell mångfald och antirasistisk verksamhet, projektbidrag för kulturtidskrifter och nätpublikationer samt projektbidrag för konstprojekt enligt procentprincipen.
- 126 <https://www.cupore.fi/uutishuone/ppa-raportointi/#kuvio-1> [hämtad 1.4.2026]. Lagen om kommunernas kulturverksamhet (166/2019) från 2019 fastställde för första gången som en uppgift för kommunerna att skapa förutsättningar även för professionellt konstnärligt arbete och verksamhet. Den tidigare lagen (728/1992) ålade kommunerna att allmänt främja kulturverksamhet, men nämnde inte specifikt professionellt konstnärligt arbete.
- 127 590,8 årsverken för konstnärlig fast personal vid statsandelsteatrar (2024). TINFO, 2025, s. 72.
- 128 År 2024, <https://okm.fi/esittava-taide> [hämtad 16.3.2026].
- 129 Pekkarinen m.fl., 2025, s. 15–16. <https://taju.uniarts.fi/server/api/core/bitstreams/6e92f86f-91b8-4980-b545-b2a761d8ac15/content> [hämtad 31.3.2026].
- 130 Renko m.fl., 2024.
- 131 Inom statsandelssystemet ingår 125 museer, varav 37 % är konstmuseer. 46 konstmuseer omfattas av statsandelen, totalt finns 54. Hirvi-Ijäs m.fl., 2024.
- 132 Hirvi-Ijäs m.fl., 2024.
- 133 Kasvinen m.fl. (red.), 2024, s. 10.
- 134 Sokka m.fl., 2023; Hirvi-Ijäs m.fl., 2024.

Hur många yrkesverksamma konstnärer finns det i Finland?

Ett centralt mål för konstnärspolitiken är att trygga ett mångsidigt konstnärligt uttryck och goda förutsättningar för konstnärligt arbete. I den kulturpolitiska redogörelsen betonas att "kulturarbetarna och kulturinnehållen är i nyckelposition".¹³⁵ Frågan om hur många yrkesverksamma konstnärer ett samhälle behöver har länge varit föremål för diskussion i många länder.

Att vara konstnär är i grunden ett öppet yrke och en form av verksamhet.¹³⁶ Därför finns det ingen entydig siffra för antalet yrkesverksamma konstnärer. Olika datakällor ger olika bilder av gruppens storlek, beroende på om statistiken bygger på register, enkäter eller andra definitioner. Detta återspeglar den mångdimensionella karaktären av konstnärligt arbete: konstnärer kombinerar ofta flera yrken, inkomstkällor och positioner på arbetsmarknaden. I statistik tilldelas individer dock vanligtvis endast ett huvudsakligt yrke eller en primär inkomstkälla.

Utifrån medlemsantal i konstnärorganisationer har det uppskattats att det finns cirka 23 000–25 000 yrkesverksamma konstnärer i Finland. Denna uppskattning är dock osäker, eftersom många arbetar tvärdisciplinärt och kan vara medlemmar i flera organisationer. Inom många områden, särskilt arkitektur och design, identifierar sig inte alla yrkesverksamma i första hand som konstnärer.¹³⁷

Enligt en registerbaserad studie från Cupore fanns det **17 295** yrkesverksamma konstnärer i Finland år 2019. Med denna definition motsvarade de 0,3 procent av den totala befolkningen. Andelen är jämförbar med andra nordiska länder, även om definitionerna varierar mellan länder.¹³⁸ Yrkesverksamma konstnärer i Finland är starkt koncentrerade till större städer, särskilt huvudstadsregionen.¹³⁹

Enligt registerbaserad sysselsättningsstatistik arbetade **24 100 personer** inom yrken inom konst, arkitektur och design år 2023. En analys baserad på Eurostats EU arbetskraftsundersökning visar att 33 400 personer arbetade som konstnärer och författare i Finland år 2024.¹⁴⁰ Skillnaderna mellan dessa siffror förklaras av varierande definitioner och klassificeringar.

NYCKELTAL

<p>17 295</p> <p>Yrkesverksamma konstnärer (2019)</p> <p>0,3 % av den totala befolkningen</p> <p><u>Källa</u></p>	<p>24 104</p> <p>Sysselsatta i konstrelaterade yrken (konst, arkitektur och design) (2023)</p> <p>1,0 % av den totala sysselsättningen</p> <p><u>Källa</u></p>
---	--

135 VN, 2024.

136 Hirvi-Ijäs m.fl., 2021, s. 13.

137 Hirvi-Ijäs m.fl., 2023, s. 2.

138 <https://www.cupore.fi/ uutishuone/taiteilijat-pohjoismaissa-maaritelmia-ja-lukumaaria/> [hämtad 1.4.2026].

139 Uppgiften baseras på Cupores registerstudie Konstnär i Finland från 2019. Enligt registerdata var 54 % av de professionella konstnärerna kvinnor och 46 % män. Till modersmål var 90 % finskspråkiga, 6 % svenskspråkiga och 4 % hade andra modersmål.

140 Inkluderade är ISCO-08-klasserna 264 (*Authors, journalists and linguists*) och 265 (*Creative and performing artists*), vilka motsvarar Statistikcentralens yrkesklassificering 2010, klasserna 264 (journalister, författare och lingvister) och 265 (konstnärer). Till exempel produkt- eller kläddesigners, arkitekter eller fotografer har inte inkluderats.

Hur mycket tjänar yrkesverksamma konstnärer?

Eftersom gruppen yrkesverksamma konstnärer kan definieras på flera olika sätt¹⁴¹, kan deras inkomster också beskrivas med olika nyckeltal. Enligt Cupores registerbaserade studie uppgick den genomsnittliga disponibla penninginkomsten för yrkesverksamma konstnärer till **29 255 euro** år 2019. I denna siffra ingår även stipendier.

Resultaten från den registerbaserade studien är i stort sett förenliga med resultaten från konst- och kulturbarometern. Två av tre (67 %) konstnärer uppskattade att deras totala bruttoinkomster understeg 30 000 euro år 2023.

Många yrkesverksamma konstnärer tjänar mindre än den genomsnittliga löntagaren i Finland. År 2024 uppgick de genomsnittliga totalinkomsterna för löntagare till 4 070 euro per månad, eller cirka 49 000 euro per år.¹⁴² Samtidigt finns det betydande inkomstskillnader inom konstnärsgruppen: omkring 1,5 procent av de konstnärer som ingick i Cupores registerbaserade studie tjänade mer än 100 000 euro år 2019.

Många konstnärer kombinerar flera inkomstkällor. Enligt konst- och kulturbarometern hade 85 procent av konstnärerna minst tre olika inkomsttyper under 2023, och vissa upp till nio. De vanligaste inkomstkällorna var lönearbete, arvoden och uppdrag samt stipendier. Inkomster från försäljning av egna verk och uppdrag spelade en betydande roll endast för en minoritet av konstnärerna.¹⁴³ Andelen inkomster från konstnärligt arbete utgjorde i median cirka **50 procent** av den totala inkomsten.¹⁴⁴

En tredjedel av konstnärerna uppgav att de hade inkomster från utlandet år 2023. I genomsnitt stod dessa för 24 procent av de totala inkomsterna (median 10 %), och för 38 procent hade de åtminstone viss betydelse. Tretton procent ansåg att inkomster från utlandet var betydande.

Kulturpolitiken skapar, tillsammans med arbetsmarknads- och näringspolitiken, förutsättningar för konstnärers försörjning genom exempelvis försäljning, statsbidrag, stipendier och arvoden. Samtidigt finns utmaningar i form av otypiska anställningsförhållanden, kombinationen av flera inkomstkällor samt frågor kopplade till social trygghet, vilka också berör andra sektorer. Konstnärers inkomster speglar därmed både politiska strukturer och individuella strategier för att kombinera olika typer av arbete.

Att kombinera flera inkomstkällor upplevs delvis som en nödvändighet, men för många också som en önskvärd lösning: mer än en tredjedel av konstnärerna (38 %) vill även i framtiden kombinera olika anställningsformer.¹⁴⁶ Samtidigt lyfter konstnärer återkommande fram svårigheter med denna kombination samt osäkerheter kopplade till administrativa tolkningar.¹⁴⁷

NYCKELTAL

<p>29 255 €</p> <p>Genomsnittlig disponibel inkomst (Cupores registerbaserade studie) (2019)</p> <p><u>Källa</u></p>	<p>50 %</p> <p>Andel av inkomsten som härrör från konstnärligt arbete av total inkomst (konst- och kulturbarometern) (2023)</p> <p><u>Källa</u></p>
---	--

141 Se frågan: Hur många professionella konstnärer finns det i Finland?

142 <https://stat.fi/sv/publikation/cm1ks981cdm5107w7zeme1ot7> [hämtad 31.12.2025].

143 Lahtinen m.fl., 2025, s. 24; s. 77.

144 I de totala inkomsterna ingår disponibla penninginkomster.

145 Lahtinen m.fl., 2025, s. 26.

146 Lahtinen m.fl., 2025, s. 30.

147 Lahtinen m.fl., 2025, s. 8.

Hur genererar användningen av verk inkomster för konstnärer?

Upphovsrätten är en central del av konstnärers inkomster och ett viktigt kulturpolitiskt instrument för att säkerställa den ekonomiska grunden för kreativt arbete. Konstnärer kan antingen förhandla direkt med användare av sina verk eller ge upphovsrättsorganisationer i uppdrag att förvalta rättigheter och samla in ersättningar för deras räkning.

Det finns dock ingen heltäckande statistik över hur stor andel av de totala upphovsrättsintäkterna som tillfaller konstnärer, och det finns inte heller fullt jämförbara siffror mellan olika konstområden eftersom rapporteringspraxis och klassificeringar varierar.¹⁴⁸ De medel som förmedlas via upphovsrättsorganisationer utgör dessutom bara en del av alla upphovsrättsbaserade ersättningar, eftersom vissa konstnärer ingår direkta avtal med användare av sina verk. Det saknas samlad statistik även över dessa arrangemang, vilket gör att kunskapen om upphovsrättens ekonomiska betydelse fortfarande är begränsad.

År 2024 fördelade de sju upphovsrättsorganisationerna i Finland¹⁴⁹ sammanlagt **165,1 miljoner euro** till rättighetshavare. Över 40 procent av detta belopp fördelades av Teosto, som företräder musikområdet.

Internationellt placerar Finland sig högt som insamlare av upphovsrättsintäkter. Bland CISAC-organisationens (International Confederation of Societies of Authors and Composers) medlemmar placerade sig Finland högt särskilt som insamlare av upphovsrättsintäkter inom litteratur (fjärde plats) och bildkonst (tionde plats).¹⁵⁰ Finland var den största insamlaren av biblioteksersättning¹⁵¹ bland organisationens medlemmar. CISAC:s medlemmar samlade in utlåningsersättningar år 2024 till ett värde av cirka 26 miljoner euro, varav nästan hälften utgjordes av ersättningar insamlade i Finland.¹⁵²

För de flesta finländska konstnärer spelar upphovsrättsinkomster dock en relativt liten roll i den totala försörjningen. Enligt konst- och kulturbarometern uppgav endast **14 procent** av konstnärerna att dessa inkomster hade en ganska eller mycket stor betydelse. Betydelsen var störst inom litteratur (27 %) och musik (19 %), medan färre än tio procent inom andra konstområden ansåg den vara betydande.¹⁵³

De vanligaste utmaningarna kopplade till upphovsrätten gäller avtalsvillkor, ersättningsnivåer och kunskap om regelverket.¹⁵⁴ Nästan hälften av konstnärerna uppgav att de upplevt ojämlikhet i förhandlingar om användningen av sina verk. Avtalsvillkoren på digitala plattformar upplevs ofta som otydliga eller oskäliga i förhållande till den ersättning som erbjuds.¹⁵⁵

Upphovsrättssystemet är nära kopplat till plattformsekonomier, digitala distributionskanaler och internationella marknader där användningen av verk och affärsmodeller förändras snabbt. Digitaliseringen påverkar konstnärers inkomster på olika sätt inom olika konstområden. Inom bildkonsten genererar

digital användning i Finland till exempel inte inkomster i samma utsträckning som i många andra europeiska länder.¹⁵⁶ Samtidigt fördes år 2025 en aktiv diskussion inom musik- och litteraturområdena om plattformsekonomin inverkan på upphovspersoners inkomster.¹⁵⁷ Ersättning för användning av verk i träning av artificiell intelligens har också blivit en aktuell upphovsrättsfråga.¹⁵⁸

Enligt upphovsrättsbarometern instämde 89 procent av respondenterna helt eller delvis med att upphovspersoner bör få ersättning utifrån hur mycket deras verk används.¹⁵⁹ Detta understryker upphovsrättssystemets betydelse för att säkerställa rättvis ersättning i en föränderlig mediemiljö.

NYCKELTAL

<p>165,1 miljoner €</p> <p>Totala upphovsrättsersättningar som fördelats av kollektiva förvaltningsorganisationer (2024)</p> <p><u>Källa</u></p>	<p>14 %</p> <p>Andel konstnärer för vilka upphovsrättsinkomster har minst ganska stor betydelse för försörjningen (2023)</p> <p><u>Källa</u></p>
---	---

-
- 148 De historiska bakgrunderna för upphovsrättsorganisationer inom olika konstområden varierar, och deras verksamhetsformer har etablerats på olika sätt, se bl.a. <https://www.cupore.fi/tutkimukset/tekijanoikeuden-yhteishallinnointi-2020-2021/> [hämtad 1.4.2026]. Vissa upphovsrättsorganisationer representerar konstnärer från flera olika områden, och ersättningarna redovisas inte på ett jämförbart sätt mellan konstområden.
- 149 APFI, Gramex, Kopiosto, Kuvasto, Sanasto, Teosto och Avate. <https://tekijanoikeus.fi/sv/upphovsratts-organisationer/> [hämtad 27.11.2025].
- 150 CISAC, 2025, s. 40; 48.
- 151 Uthyrning och offentlig utlåning återhämtar sig.
- 152 CISAC, 2025, s. 47; 49. Rättelse 4.6.2026: Tillägg av preciseringar till stycket om att de angivna placeringarna för Finland som insamlare av upphovsrättsintäkter avser den internationella paraplyorganisation för upphovsrättsorganisationers CISAC:s medlemmar och inte baseras på landsspecifik totaldata över insamlade utlåningsersättningar. Tidigare angavs felaktigt i rapporten att Finland skulle vara världens största insamlare av utlåningsersättningar och att ersättningar globalt samlades in till ett värde av cirka 26 miljoner euro. I själva verket var Finland den största insamlaren bland CISAC:s medlemmar som rapporterat utlåningsersättningar, och de insamlade utlåningsersättningarna (rental and public lending rebounds) avser endast de belopp som rapporterats av organisationens medlemmar. CISAC:s material beskriver inte den globala totala volymen av utlåningsersättningar. Dessutom påverkas siffrorna av nationell lagstiftning, ersättningssystem samt omfattningen av biblioteksutlåning.
- 153 Majoriteten av de svarande (44 %) uppgav att de var verksamma inom de visuella konstarterna. Därefter följde konstnärer inom scenkonst (31 %), litteratur (26 %), musik (18 %) och audiovisuella konstarter (17 %). Se Lahtinen m.fl., 2025, s. 13; 25.
- 154 Även forskare upplever ofta att de står ensamma i arbetet med att reda ut upphovsrättsliga frågor, och den tillgängliga informationen kan upplevas som motsägelsefull. Se Kautio m.fl., 2025.
- 155 Lahtinen m.fl., 2025, s. 78–79.
- 156 <https://kuvasto.fi/2025/11/cisac-visuaalisten-taiteiden-tekijanoikeuskorvaukset-kasvussa-maailmalla-suomi-jaa-kehityksesta-jalkeen/> [hämtad 31.3.2026].
- 157 Se bl.a. <https://yle.fi/a/74-20194913>; <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000011637024.html> [hämtad 31.3.2026].
- 158 Se t.ex. Upphovsrättsbarometern, 2025; undervisnings- och kulturministeriets delegation för upphovsrättsfrågor AI-smågruppernas I, II och III slutrapporter: <https://okm.fi/hanke?tunnus=OKM046:00/2023> [hämtad 31.3.2026].
- 159 Upphovsrättsbarometern, 2025.

Hur många nya verk skapas i Finland?

Skapandet av nya verk utgör kärnan av den konstnärliga verksamheten. Den konstnärliga friheten är tryggad i Finlands grundlag, och kulturpolitikens uppgift är att skapa förutsättningar för att konstnärer ska kunna producera nya verk på mångsidiga och självständiga sätt.

Det finns ingen heltäckande statistik över det totala antalet verk som produceras årligen inom olika konstområden. Befintlig statistik omfattar främst verk som framförs offentligt eller publiceras och ger därmed en indikation på den övergripande volymen av konstnärlig produktion. Samlade uppgifter saknas till exempel om premiärer inom det fria teaterfältet eller om nya verk inom offentlig konst. Många verk skapas i småskaliga format, på digitala plattformar eller inom gemenskapsbaserade och experimentella konstpraktiker, där det inte finns något enhetligt statistiksystem.

Verksamhet som sker utanför etablerade finansieringssystem, inom tillfälliga produktionsstrukturer eller via nya distributionskanaler faller ofta utanför den officiella statistiken. Även finansieringsstrukturer påverkar: projektfinansiering kan ofta betona produktion av verk, medan det kan vara svårare att få finansiering för presentation och distribution.

År 2024 publicerades totalt **639** nya inhemska skönlitterära boktitlar och **48** inhemska långfilmer hade premiär. Inom musiken framfördes **120** nya verk av finländska orkestrar, och statsunderstödda teatrar hade **226** premiärer under spelåret 2023–2024.¹⁶⁰ Fria dansgrupper och koreografer presenterade **85** premiärer, och fria cirkusaktörer **27** premiärer år 2024. År 2025 registrerades **68 480** verk hos Teosto, som representerar musikskapare och musikförlag.

Digitaliseringen påverkar konstnärligt arbete och skapandet av nya verk på flera sätt. Drygt en tredjedel (37 %) av konstnärerna i konst- och kulturbarometern ansåg att artificiell intelligens kan utgöra ett hot mot deras upphovsrätt.¹⁶¹ Det finns ännu ingen heltäckande statistik i Finland om användningen av AI i konstnärligt skapande. Den ökande användningen av AI utmanar definitioner av upphovsmannaskap och ställer nya krav på kunskap inom upphovsrätt.¹⁶² Enligt en undersökning från Rundradion(Yle) ansåg 8 procent av finländarna att det saknar betydelse om ett konstverk är skapat av en människa eller av artificiell intelligens.¹⁶³

År 2025 fördes en omfattande debatt om konstnärlig frihet och dess begränsningar i bland annat Polen, Slovakien och Ungern, där regeringar i vissa fall har försökt påverka innehållet i kulturinstitutioner och begränsa kritiska röster.¹⁶⁴ I Finland aktualiserades diskussionen samband med en reform av stödsystemet: enligt lagstiftning som träder i kraft i början av 2026 fattar det konst- och kulturråd som verkar under Myndigheten för konst och kultur (Kuvi) beslut om statliga konstnärstipendier och priser baserat på sakkunnigbedömning. Beredningen av

besluten skall ske i expertpaneler som utses ur en pool av sakkunniga. Reformen har väckt oro särskilt kring kollegial bedömning, bevarandet av regional sakkunskap och genomförandet av den så kallade armlängdsprincipen.¹⁶⁵

NYCKELTAL

<p>639</p> <p>Nya finländska skönlitterära titlar (2024)</p> <p><u>Källa</u></p>	<p>48</p> <p>Premiärer av finländska långfilmer (2024)</p> <p><u>Källa</u></p>
<p>120</p> <p>Premiärer av finländska orkesterverk (2024)</p> <p><u>Källa</u></p>	<p>226</p> <p>Premiärer vid statsunderstödda teatrar (spelåret 2023–2024)¹⁶⁶</p> <p><u>Källa</u></p>
<p>85</p> <p>Premiärer av fria dansgrupper och koreografer (2024)</p> <p><u>Källa</u></p>	<p>27</p> <p>Premiärer av fria cirkusaktörer (2024)</p> <p><u>Källa</u></p>
<p>68 480</p> <p>Verk registrerade hos Teosto (2025)</p> <p><u>Källa</u></p>	

-
- 160 166 urpremiärer vid talteatrar, 43 urpremiärer vid dansgrupper och -produktionscentra, 12 urpremiärer vid cirkusgrupper samt sju urpremiärer vid Finlands nationalopera och -balett. Teaterpremiärer statistikförs per spelår (hösten 2023 – våren 2024), inte per kalenderår.
- 161 Lahtinen m.fl., 2025, s. 57.
- 162 Jfr vetenskaplig forskning, se Kautio m.fl., 2025.
- 163 Rundradions Kulturundersökning 2026: <https://drive.google.com/file/d/1803fFTmPCxKp5UkXp5tap1gPqaNFABru/view> [hämtad 13.4.2026].
- 164 *Ett tyst kulturkrig hotar demokratins kärna* – The Ulkopolitist [hämtad 2.1.2026].
- 165 <https://www.finlex.fi/sv/regeringspropositioner/2025/31> 7.8. [hämtad 2.1.2025].
- 166 Statsandelsteatrar (talteatrar) och Finlands Nationalteater, statsandelsfinansierade dansgrupper och -produktionscentra, statsandelsfinansierade cirkusgrupper samt Finlands nationalopera och -balett. Antalet urpremiärer inom det fria teaterfältet finns inte tillgängligt.

Hur upplever konstnärer sina arbetsvillkor?

Konstnärers arbetsvillkor påverkar både mångfalden i det konstnärliga uttrycket och hela sektorns livskraft. Även om kulturpolitiken sedan 1950- och 1960-talen har strävat efter att förbättra konstnärers arbetsvillkor och inkomster, upplever konstnärer själva fortfarande sin sysselsättnings- och inkomstsituation som osäker. Detta har väckt frågor om kulturpolitikens faktiska genomslag.¹⁶⁷

Statistik och enkäter visar att osäkerhet är ett återkommande inslag i konstnärers arbetsliv. År 2023 bedömde konstnärer sitt arbetsvälbefinnande till i genomsnitt **6,5** på en skala från 1 till 10. Även om konstnärer upplever sitt arbete som meningsfullt för andra, kan brist på samhällelig uppskattning och återkoppling, tillsammans med ekonomisk osäkerhet, leda till att många ifrågasätter sin egen kompetens. Detta kan i sin tur försvaga upplevelsen av arbetets meningsfullhet.¹⁶⁸ Yngre konstnärer rapporterar lägst välbefinnande och högre nivåer av arbetsrelaterad stress.¹⁶⁹

Enligt konst- och kulturbarometern 2024 hade **45 procent** av konstnärerna övervägt att byta yrke eller redan gjort det under det senaste året. De vanligaste orsakerna var osäkra inkomster och låg upplevd samhällelig uppskattning av konsten. Nedsänkningar inom kultursektorn har ytterligare ökat osäkerheten och försvagat framtidsutsikterna.¹⁷⁰ Bland konstnärer under 35 år var andelen som övervägt karriärbyte högre än genomsnittet (55 %).

Konstnärers upplevelse av social delaktighet är något lägre än genomsnittet för den vuxna befolkningen. År 2022 var den genomsnittliga nivån av upplevd delaktighet **71** (på en skala 0–100), jämfört med 75,2 för den vuxna befolkningen år 2019.¹⁷¹ Upplevelsen av delaktighet påverkas av arbetsmarknadsposition, om det konstnärliga arbetet är huvud- eller bisyssla, samt tillgång till en arbetsgemenskap. Endast en mindre andel av konstnärerna har tillgång till företagshälsovård, och användningen av fysisk och psykisk vård är begränsad, ofta på grund av höga kostnader eller brist på information.¹⁷²

Arbetsformerna blir allt mer mångsidiga inom olika sektorer, och konstnärer har ofta betraktats som föregångare i arbetslivets omvandling.¹⁷³ Egenföretagande upplevs ställa större krav på individen än lönearbete.¹⁷⁴ Samtidigt är många av de utmaningar som konstnärer möter strukturella snarare än individuella.¹⁷⁵

För närvarande pågår arbete för att underlätta kombinationen av företagande och lönearbete genom utvecklingen av en hybridförsäkringsmodell. En viktig fråga för många konstnärer är om arbete som utförs med stipendier kommer att omfattas av denna försäkring.¹⁷⁶ Enligt enkätresultat skulle förbättrat arbetsvälbefinnande kräva stabilare inkomster, rättvisare ersättning och större möjligheter att fokusera på konstnärligt arbete. En mer jämlik social trygghet och bättre tillgång till företagshälsovård skulle också i hög grad stärka välbefinnandet.¹⁷⁷

NYCKELTAL

<p style="text-align: center;">6,5</p> <p style="text-align: center;">Konstnärers självuppskattade arbetsvälbefinnande (genomsnitt, skala 1-10) (2024)</p> <p style="text-align: center;"><u>Källa</u></p>	<p style="text-align: center;">45 %</p> <p style="text-align: center;">Konstnärer som övervägt eller bytt yrke utanför konstområdet under de senaste 12 månaderna (2024)</p> <p style="text-align: center;"><u>Källa</u></p>
<p style="text-align: center;">71,0</p> <p style="text-align: center;">Upplevd social delaktighet bland konstnärer (skala 0-100) (2022)</p> <p style="text-align: center;"><u>Källa</u></p>	

-
- 167 Se bl.a. Mangset, 2018.
 168 Ruusuvirta m.fl., 2023, s. 26.
 169 Ruusuvirta m.fl., 2023; Lahtinen m.fl., 2025.
 170 Lahtinen m.fl., 2025, s. 77.
 171 FinSote, 2019.
 172 Ruusuvirta m.fl., 2023, s. 80.
 173 Sutela, 2023; Hirvi-Ijäs m.fl., 2020, s. 29.
 174 Haapala, 2024.
 175 Ansio m.fl. 2024, s. 48.
 176 Lahtinen m.fl., 2025, s. 80.
 177 Ruusuvirta m.fl. 2023, s. 84.

PERSPEKTIV: CIVILSAMHÄLLET OCH DEMOKRATIN

Forskning visar att kultur stärker tillit och gemenskap, ökar delaktighet och känslan av inflytande samt utvecklar mediekompetens och kritiskt tänkande. Kultur kan också erbjuda trygga plattformar för att diskutera svåra frågor och bidra till att minska polarisering.¹⁷⁸ I praktiken syns kulturens betydelse för demokratin särskilt på lokal nivå, där kommunerna ansvarar för att ordna kulturverksamhet, ofta i samarbete med aktörer inom civilsamhället.

Alla kommuner i Finland är enligt lag skyldiga att ordna kulturverksamhet med hänsyn till lokala förutsättningar och olika befolkningsgruppers behov. Skillnaderna mellan kommunerna är stora – från Sottunga med 101 invånare till Helsingfors med cirka 684 000 invånare – och detta påverkar också kulturverksamhetens former och omfattning.¹⁷⁹ De flesta kommuner planerar kulturverksamheten tillsammans med invånarna.¹⁸⁰ År 2023 bedömde tre av fyra kommuner (77 %) att de främjar deltagande i konst och kultur samt tillhörande medborgaraktivitet väl eller mycket väl.¹⁸¹

Befolkningsutvecklingen varierar avsevärt i olika delar av landet. Invandringen koncentreras till huvudstadsregionen, där mångkulturalism är ett särskilt framträdande. Utanför tillväxtcentra märks i stället en åldrande befolkning och ett minskande antal barn och unga.

Den tredje sektorn spelar en etablerad och central roll inom kulturverksamheten i Finland. Föreningar och andra civilsamhällesaktörer producerar ett brett utbud av konst- och kulturtjänster, skapar mötesplatser genom hobby- och fritidsverksamhet och stöder den offentliga kulturpolitikens mål. Särskilt på lokal nivå är föreningar viktiga för tillgången till kultur och för att stärka gemenskapen.¹⁸²

Deltagande, tillit och gemenskap byggs genom vardagliga möten och genom upplevelsen av att bli hörd och sedd.

178 VN, 2014; European Commission, 2023c.

179 <https://www.kuntaliitto.fi/kuntaliitto/tietotuotteet-ja-palvelut/kaupunkien-ja-kuntien-lukumaarat-ja-vaestotiedot> [hämtad 4.1.2026].

180 THL, 2025.

181 <https://www.cupore.fi/ uutishuone/ppa-raportointi/#kuvio-1> [hämtad 13.4.2026].

182 Kumpulainen & Luonila, 2025.

Hur ser tillgången till kulturtjänster ut i olika delar av landet?

Tillgången till kultur syns i hur omfattande och mångsidigt kulturutbudet är, vilket också är ett centralt mål inom kulturpolitiken. Ett nationellt tillgängligt kulturutbud tryggas genom offentlig finansiering. Kommunerna har en nyckelroll genom att ordna kulturverksamhet både själva och i samarbete med privata aktörer och civilsamhället. Samtidigt erbjuder privata aktörer och tredje sektorn kulturverksamhet oberoende av den offentliga sektorn.

Eftersom kulturutbudet som helhet är mycket mångfacetterat finns det ingen heltäckande bild av dess omfattning men vissa delar kan ändå beskrivas genom tillgänglig statistik.

De allmänna biblioteken är en av de mest omfattande kulturformerna i Finland, eftersom biblioteksverksamheten är en lagstadgad kommunal uppgift.¹⁸³ År 2025 fanns det **694** biblioteksenheter i landet, vilket motsvarar i genomsnitt två bibliotek per kommun.

Övriga kulturtjänster är mer ojämnt fördelade mellan kommunerna. De vanligaste kulturformerna som kommunerna ordnade år 2023 var turnerande musik- och scenkonstföreläsningar, kulturevenemang, hobbyverksamhet för barn och unga, grundläggande konstundervisning i musik samt handledd kulturverksamhet för vuxna. Dessa förekom i över 90 procent av kommunerna.¹⁸⁴

År 2024 fanns det **380** biografialonger och **377** lokaler för livemusik och konserter i Finland. Tillgången till privata kulturtjänster varierar särskilt i mindre kommuner. Professionell kulturverksamhet, inklusive konst- och kulturinstitutioner, är huvudsakligen koncentrerad till de största städerna. År 2025 fanns det **125** statsunderstödda museer och 100 statsunderstödda scenkonstinstitutioner. År 2024 fanns det dessutom **127** konstgallerier.

Kommunernas verksamhetsmiljö förändras till följd av demografiska förändringar, regional differentiering, ekonomiska utmaningar och administrativa reformer. Nationella politiska beslut möjliggör delvis större skillnader i kommunernas servicestrukturer.¹⁸⁵ Under år 2025 fördes också en omfattande diskussion om kommunernas framtid och deras serviceproduktion. Enligt Kommunförbundet kan Finland inte längre upprätthålla dagens servicenivå och strukturer, och därför behövs en parlamentarisk diskussion om kommunernas framtid.¹⁸⁶

NYCKELTAL

<p>694</p> <p>Biblioteksenheter (2025) </p> <p><u>Källa</u></p>	<p>380</p> <p>Biografsalonger (2024)</p> <p><u>Källa</u></p>
<p>377</p> <p>Live musik- och konsertlokaler (2024)</p> <p><u>Källa</u></p>	<p>125</p> <p>Statsunderstödda museer (2025)</p> <p><u>Källa</u></p>
<p>100</p> <p>Statsunderstödda scenkonstinstitutioner (2025)</p> <p><u>Källa</u></p>	<p>127</p> <p>Konstgallerier (2024)</p> <p><u>Källa</u></p>

183 Lag om allmänna bibliotek 1492/2016, 5 §.

184 Utvärdering av basservicen 2023: kommunernas kulturverksamhet:
<https://www.cupore.fi/uutishuone/ppa-raportointi/#kuvio-7> [hämtad 7.4.2026].

185 Enligt regeringsprogrammet, kapitel 3.1: "[f]ör att trygga kommunernas framtida verksamhetsförutsättningar är det viktigt att identifiera och tillåta kommunernas differentiering". VN, 2023; s. 53–55.

186 <https://www.kuntaliitto.fi/tiedotteet/2025/kuntaliitto-vetoaa-ministeri-ikoseen-parlamentaarinen-tyo-kuntien-tulevaisuudesta> [hämtad 28.11.2025];
<https://www.kuntaliitto.fi/tiedotteet/2025/erot-kuntien-veroprosenteissa-uhkaavat-reveta-ennennakemattomiin-lukemiin> [hämtad 28.11.2025].

Vilken typ av kulturutbud riktas till barn och unga?

Kulturutbud för barn och unga är en viktig del av den finländska kulturpolitiken. Både den kulturpolitiska redogörelsen och regeringsprogrammet betonar barns och ungas rätt att delta i konst och kultur samt målet att alla ska ha minst en meningsfull hobby.¹⁸⁷ Enligt FN:s barnkonvention har barn rätt att på lika villkor delta i kulturliv och konstnärlig verksamhet. Kommunerna spelar en central roll i att förverkliga dessa rättigheter, och skolan har blivit en viktig kanal för att säkerställa att alla barn och unga får tillgång till kultur och konstundervisning.

Precis som kulturutbudet i stort är verksamheten för barn och unga mycket mångsidig, och det finns ingen heltäckande statistik över dess omfattning.

Två centrala delar av kulturverksamhet för barn och unga är barnkulturcentrum och grundläggande konstundervisning. År 2025 hade Förbundet för barnkulturcenter i Finland **37** medlemsorganisationer. Samma år fördelade undervisnings- och kulturministeriet sammanlagt 2,3 miljoner euro i statsbidrag till 24 aktörer inom barnkulturcentra och deras nationella nätverk.¹⁸⁸

Grundläggande konstundervisning är konstutbildning utanför den vanliga skolan, och riktar sig främst till barn och unga. Undervisning erbjuds inom bland annat musik, bildkonst, dans, teater, cirkus, ordkonst, mediekonst, slöjd och arkitektur. År 2024 genomfördes cirka 2,2 miljoner undervisningstimmar, varav 80 procent inom musik. Enligt Statistikcentralen fanns det samma år **267** läroanstalter för grundläggande konstundervisning i Finland.

Finansieringen av den grundläggande konstundervisningen består av flera delar: statsandelar per undervisningstimme¹⁸⁹, allmänna statsandelar till kommuner¹⁹⁰ samt timbaserad finansiering inom det fria bildningsarbetet. Därtill beviljas särskilda utvecklingsbidrag.¹⁹¹ Lagstiftningen och finansieringssystemet reformeras för närvarande för att stärka tillgängligheten och den regionala jämlikheten.¹⁹² Även statistikföringen utvecklas för att förbättra kunskapsunderlaget.¹⁹³

Konstundervisningen och deltagandet är tydligt koncentrerade till huvudstadsregionen och de största städerna.¹⁹⁴ År 2024 erbjöds grundläggande konstundervisning i 85 procent av kommunerna, men 43 procent av eleverna fanns i Nyland. Enbart Helsingfors stod för 16 procent av alla elever.¹⁹⁵ Skillnaderna inom kommunerna kan också vara stora: i vissa områden i Helsingfors deltar endast några få procent av barnen, medan deltagandet i centrala stadsdelar överstiger 40 procent.¹⁹⁶

Cirka hälften av kommunerna bedömer att de erbjuder goda eller mycket goda möjligheter till målinriktad konst- och kulturutbildning.¹⁹⁷ År 2025 var en kulturutbildningsplan i bruk i majoriteten (86 %) av kommunerna.¹⁹⁸ Erfarenheterna visar att sådana planer bidrar till att bredda och systematisera kulturutbildningen i skolorna¹⁹⁹, även om genomförandet och finansieringen varierar mycket mellan kommunerna.²⁰⁰

Bland nationella satsningarna har Konsttestarna etablerat sig som en viktig del av många kommuners kulturutbildningsplaner och når i praktiken hela årskullen av elever i årskurs åtta.²⁰¹ Den finländska modellen för hobbyverksamhet har i sin tur ökat tillgången till avgiftsfria fritidsaktiviteter i anslutning till skoldagen och når omkring en fjärdedel av eleverna i grundskolan.²⁰² År 2025 utvidgades modellen även till gymnasieutbildningen.

Samtidigt innebär det minskande antalet barn i stora delar av landet och den växande andelen personer med främmande språk, särskilt i större städer, att tjänsterna behöver utvecklas och riktas på nya sätt. Möjligheterna att delta i organiserad konst- och kulturverksamhet är fortfarande starkt kopplade till familjens utbildningsnivå och inkomster. Regionala och sociala skillnader är därför en central utmaning för att säkerställa jämlik tillgång till kulturutbud för barn och unga.²⁰³ Samtidigt är självständig och egeninitierad kulturutövning betydligt vanligare än organiserad verksamhet, särskilt i glesbygdsområden där utbudet är begränsat.²⁰⁴ Forskning visar att hobbyverksamhet stärker barns välbefinnande och känsla av tillhörighet, även om effekterna är svagare bland barn från socioekonomiskt utsatta familjer.²⁰⁵

NYCKELTAL

<p>37</p> <p>Barnkulturcenter (2025)</p> <p><u>Källa</u></p>	<p>267</p> <p>Läroanstalter inom grundläggande konstundervisning (2024)</p> <p><u>Källa</u></p>
---	--

- 187 VN, 2024, s. 25; VN, 2023, s. 93; 95.
- 188 Bidrag till konst- och kulturevenemang för barn samt till Observatoriet för konst- och kulturutbildning i Finland: 247 400 €. Bidrag till barnkulturcentrum och till Förbundet för Finlands barnkulturcentrum: 2 048 000 €. <https://okm.fi/-/lastenkulttuurin-seka-lasten-ja-nuorten-kulttuuri-ja-mediakasvatuksen-edistaminen> [hämtad 25.3.2026].
- 189 Statsandelsfinansieringen per undervisningstimme är kalkylmässig och baseras på fastställda undervisningstimmar, ett kalkylerat enhetspris samt statsandelsprocenten. Enhetspriset per undervisningstimme fastställs utifrån de faktiska kostnaderna hos utbildningsanordnarna. Se Suominen, 2019.
- 190 Statsandelen för basservice kan användas för grundläggande konstundervisning, men den är inte öronmärkt för att ordna specifika tjänster.
- 191 OKM, 2025, s. 13–15.
- 192 <https://okm.fi/sv/reformen-av-den-grundlaggande-konstundervisningen> [hämtad 1.4.2026].
- 193 Från och med början av 2026 utvidgas Statistikcentralens kulturstatistik till att även omfatta uppgifter om grundläggande konstundervisning: <https://stat.fi/fi/uutinen/Kulttuuritilastointi-laajenee-taiteen-perusopetuksen-tietosisaelloilla> [hämtad 1.4.2026].
- 194 <https://www.taidejakulttuuri.fi/statistic/tpo-oppilaitokset/> [hämtad 1.4.2026].
- 195 Statistikcentralen, grundläggande konstundervisning 2024: <https://stat.fi/sv/publikation/cmfpdyt2o0vq407unrklqkqow> [hämtad 31.3.2026].
I Nyland bor 33 % av Finlands befolkning under 18 år, i Helsingfors 11 %.
<https://stat.fi/fi/tilasto/vaerak> [hämtad 31.3.2026].
- 196 Inkinen, 2022.
- 197 2023, <https://www.cupore.fi/uutishuone/ppa-raportointi/#kuvio-1> [hämtad 14.4.2026].
- 198 THL, 2025. Antal kommuner med en kulturfostringsplan: 250.
- 199 Kanerva & Lahtinen, 2025; Pääjoki, 2021.
- 200 Kanerva & Lahtinen, 2025; Förbundet för Finlands barnkulturcentrum, 2025.
- 201 Manu m.fl., 2025, s. 15. Fortsättningen av kulturfostringsprogrammet Taidetestaajat är osäker, eftersom programmets stiftelsefinansiering upphör efter sommaren 2027: <https://taidetestaajat.fi/news/taidetestaus-vaarassa-loppua-saatorahoitus-paattyy-kesaan-2027> [hämtad 10.4.2026].
- 202 Me-stiftelsen, 2024.
- 203 Se bl.a. Anttila m.fl., 2017; Vismanen m.fl., 2016; Lähteenmaa, 2021; Heikkilä, 2022; Me-stiftelsen, 2024.
- 204 Aapola-Kari (red.), 2023; Kankaanranta, 2025; Salasuo m.fl. (red.), 2023; Kivijärvi & Happonen (red.), 2025; THL:s skolhälsoenkät: <https://thl.fi/tutkimus/hankkeet/kouluterveyskysely> [hämtad 14.4.2026].
- 205 Me-stiftelsen, 2024.

Var är kulturtjänster belägna i förhållande till var människor bor i Finland?

Likvärdig tillgång till kulturtjänster är ett av de viktigaste målen för den finländska kulturpolitiken. Enligt den kulturpolitiska redogörelsen är ett mångsidigt och tillgängligt kulturutbud en grundläggande rättighet för alla.²⁰⁶ Tillgänglighet handlar om i vilken utsträckning kulturtjänster faktiskt är tillgängliga för olika människor och grupper i samhället.²⁰⁷ Väl fungerande och tillgängliga kulturtjänster stärker gemenskapen, motverkar socialt utanförskap och bidrar till livskvalitet – faktorer som också är viktiga för kommunernas livskraft och attraktivitet.

Tillgänglighet handlar om i vilken utsträckning olika människor i praktiken kan ta del av kulturtjänster, oberoende av bostadsort, ålder, funktionsförmåga eller ekonomisk situation. Det finns ingen heltäckande statistik över tillgängligheten, men den statistik som finns beskriver främst den regionala tillgången, det vill säga hur kulturtjänsterna är geografiskt placerade i förhållande till befolkningen.

År 2024 bodde **94 procent** av befolkningen inom tio kilometer från ett bibliotek, **87 procent** inom tio kilometer från en biograf, **71 procent** inom tio kilometer från ett museum och **55 procent** inom tio kilometer från en teater. Beräkningarna baseras på geografiska avstånd och tar inte hänsyn till kommungränser. Eftersom de flesta kulturtjänster – med undantag för bibliotek – främst är koncentrerade till större kommuner, är den faktiska tillgången i många kommuner svagare än vad siffrorna antyder.²⁰⁸

Trots regionala skillnader bedömer en majoritet av kommunerna (72 %) att de främjar likvärdig tillgång till konst och kultur väl eller mycket väl, vilket ingår i deras lagstadgade uppgifter.²⁰⁹

Regional tillgänglighet handlar inte bara om var tjänsterna finns permanent placerade. Nästan 90 procent av kommunerna erbjuder kulturtjänster i olika delar av kommunen, och över hälften (58 %) ordnar transporter så att invånarna kan ta del av kulturutbudet.²¹⁰ Digitala lösningar har också blivit allt viktigare för tillgängligheten. I dag är 280 kommuner anslutna till den nationella e-bibliotekstjänsten, vilket täcker 97 procent av Finlands befolkning.²¹¹ Samtidigt har digitalt kulturutbud blivit vanligare, särskilt i urbana och tätortsnära kommuner. I landsbygdskommuner är permanenta digitala lösningar mindre vanliga, vilket bidrar till regionala skillnader även i det digitala kulturutbudet.²¹² Digitaliseringen förändrar tillgängligheten på många sätt, men det finns fortfarande begränsad forskningsbaserad kunskap om vilka samlade effekter utvecklingen har på lång sikt.

NYCKELTAL

<p>94 %</p> <p>Andel av befolkningen som bor inom 10 km från ett bibliotek (2024)</p> <p><u>Källa</u></p>	<p>87 %</p> <p>Andel av befolkningen som bor inom 10 km från en biograf (2024)</p> <p><u>Källa</u></p>
<p>71 %</p> <p>Andel av befolkningen som bor inom 10 km från ett museum (2024)</p> <p><u>Källa</u></p>	<p>55 %</p> <p>Andel av befolkningen som bor inom 10 km från en teater (2024)</p> <p><u>Källa</u></p>

206 VN, 2024, s. 22.

207 Se bl.a. Ruusuvirta m.fl., 2018.

208 Den genomsnittliga kommunens situation beskrivs genom medelvärden av kommunvisa tillgänglighetsmått. Den genomsnittliga andelen av kommuninvånare som bor inom 10 km från ett bibliotek var 82 %, från en biograf 35 %, från ett museum 26 % och från en teater 11 % år 2024.

209 Utvärdering av basservicen 2023: kommunernas kulturverksamhet:
<https://www.cupore.fi/uutishuone/ppa-raportointi/#kuvio-1>

210 THL, 2025.

211 <https://www.kansalliskirjasto.fi/sv/e-biblioteket> [hämtad 14.4.2026].

212 THL, 2023. År 2023 hade 91 % av urbana kommuner, 79 % av tätortskommuner och 62 % av landsbygdskommuner en permanent praxis för att tillhandahålla elektroniska/digitala tjänster eller innehåll. I materialet för 2025 ingår inte denna fråga.

Hur många kulturevenemang ordnas i Finland?

Kulturevenemang och festivaler har blivit en allt viktigare del av kulturpolitiken i Finland. Antalet evenemang har ökat stadigt under 2000-talet både i Finland och i övriga Europa, drivet av en tilltagande festivalisering av kulturlivet.²¹³ Evenemang och festivaler ses ofta ha en lägre tröskel för deltagande och är en flexibel form för att skapa konst och sprida kultur, eftersom de är tidsbegränsade och kräver färre fasta resurser som personal och lokaler.²¹⁴

Begreppet kulturevenemang används på många olika sätt, och evenemang ordnas inom alla konst- och kulturområden. Eftersom flera aktörer samlar in data med olika definitioner är det svårt att få en samlad bild. Det finns också överlappningar mellan exempelvis statistik över rytmfestivaler, statsstödda festivaler och festivaler som är medlemmar i Finland Festivals.

Biblioteken är rikstäckande offentliga kulturmiljöer och viktiga arrangörer av evenemang. År 2025 ordnades totalt **53 834** evenemang i de allmänna biblioteken.

Enligt statistik från LiveFIN ordnades **728** rytmfestivaler år 2025. Definitionen är bred och omfattar även mindre by- och stadsdelsfestivaler. Totalt hade rytmfestivalerna cirka 3,2 miljoner besök, vilket är en rekordnivå efter pandemin.²¹⁵

Samma år hade Finland Festivals **81** medlemsfestivaler, som tillsammans lockade nästan 1,9 miljoner besök och sålde omkring 478 000 biljetter.²¹⁶ Många mindre festivaler, och även vissa större evenemang, står dock utanför detta nätverk. Inom bildkonsten ordnades **62** evenemang år 2024.

Staten finansierar festivaler via flera olika kanaler, bland annat undervisnings- och kulturministeriet²¹⁷, Myndigheten för konst och kultur (Kuvi) och Finlands Filmstiftelse. År 2025 fick **101** festivaler statligt stöd, totalt cirka 4,8 miljoner euro.²¹⁸

Covid-19-pandemin begränsade arrangemanget av evenemang och festivaler under flera år, men besökssiffrorna har nu börjat återhämta sig. Festivalerna bedömer att tillväxten främst kommer från den inhemska marknaden, medan internationell marknadsföring ofta är begränsad på grund av höga kostnader i förhållande till förväntad nytta.²¹⁹

NYCKELTAL²²⁰

<p>53 834</p> <p>Evenemang ordnade i allmänna bibliotek (2024)</p> <p><u>Källa</u></p>	<p>728</p> <p>Rytmmusikfestivaler (2025)</p> <p><u>Källa</u></p>
<p>101</p> <p>Statsfinansierade festivaler (2025) </p> <p><u>Källa</u></p>	<p>81</p> <p>Medlemsfestivaler i Finland Festivals (2025)</p> <p><u>Källa</u></p>
<p>62</p> <p>Bildkonstevenemang (2024)</p> <p><u>Källa</u></p>	

- 213 Se <https://www.cupore.fi/tutkimukset/taide-ja-kulttuurifestivaalit-ja-tapahtumat-kulttuuripoliittinen-nakokulma-2014-2016/> [hämtad 5.1.2026]. Med *eventifiering* (eng. *eventification*) avses till exempel att institutioners programverksamhet paketeras som tematiska serier i stil med festivaler. Herranen & Karttunen, 2016, s. 7.
- 214 Herranen & Karttunen, 2016, s. 8.
- 215 LiveFIN rf, *Översikt över året för levande musik 2024*. <https://livefin.fi/wp-content/uploads/Elavan-musiikin-toimialakatsaus-2024.pdf> [hämtad 14.4.2026]
- 216 <https://festivals.fi/tilastot/> [hämtad 26.2.2026].
- 217 De allmänna bidrag som undervisnings- och kulturministeriet (UKM) fördelar för att stödja barnkultur inkluderar stöd till barnkulturfestivaler. De allmänna bidrag som UKM tidigare fördelade till verksamheten vid nationella och internationella konst- och kulturfestivaler överfördes till Centret för konstfrämjande (numera Kuvi) år 2025.
- 218 Antal barnkulturfestivaler: 9 st., finansiering 217 400 euro. Festivaler finansierade av Taike: 85 st., finansiering 4 017 000 euro. Festivaler finansierade av Finlands filmstiftelse: 7 st., finansiering 600 000 euro. Totalt: 4 834 400 euro.
- 219 Manninen, 2025.
- 220 De tre festivaluppgifterna innehåller överlappande evenemang; med beaktande av detta uppgick det totala antalet festivaler i dessa kategorier år 2025 till uppskattningsvis 866.

Hur mycket deltar människor i kulturaktiviteter?

Kulturellt deltagande kan mätas genom hur ofta och på vilket sätt människor deltar i olika kulturaktiviteter. Statistik finns främst för deltagande inom etablerade sammanhang, såsom konst- och kulturinstitutioner eller kommunala kulturtjänster. Antalet besök används ofta som mått, men samma person kan besöka samma tjänster flera gånger, vilket betyder att siffrorna inte visar hur många unika personer som deltar.

Mycket av det kulturella deltagandet syns dock inte i statistiken. Vardagliga aktiviteter och egeninitierade hobbyer, som att lyssna på musik, spela instrument och utöva bildkonst, ligger i stor utsträckning utanför statistiken. Forskning visar att musik och bildkonst länge har varit bland de mest populära fritidsaktiviteterna.²²¹ Studier visar också att några av de vanligaste formerna av kulturkonsumtion är biobesök, museibesök, att lyssna på musik och att läsa böcker.²²²

År 2024 gjordes **50,5 miljoner** biblioteksbesök, **8,5 miljoner** museibesök, **6,8 miljoner** biobesök, **3,5 miljoner** besök vid scenkonstföreställningar, **2,6 miljoner** konsertbesök och **1,6 miljoner** besök i konstgallerier. Biblioteken hade det högsta antalet besök, i genomsnitt nio besök per invånare och år. Enligt statistik över scenkonst hade endast Estland och Island – båda mindre befolkningsmässigt än Finland – relativt högre publiksiffror.²²³

Deltagandet påverkas av samhällsförändringar och hur människor använder sin tid. Covid-19-pandemin påverkade särskilt konserter och scenkonst, och besöksiffrorna har ännu inte helt återhämtat sig. Museibesöken har däremot ökat kraftigt, över 50 procent under det senaste decenniet, delvis tack vare Museikortet som infördes 2015.²²⁴ Läsning har minskat, men omkring 85 procent av finländarna läser fortfarande böcker på sin fritid.

Kulturellt deltagande hänger också nära ihop med social delaktighet, alltså känslan av tillhörighet, att vara en meningsfull del av en gemenskap samt möjligheten att påverka gemensamma angelägenheter. Lågt deltagande i kultur är ofta kopplat till känslor av utanförskap och avstånd till kulturutbudet.²²⁵

NYCKELTAL

<p>50,5 miljoner</p> <p>Biblioteksbesök (2024)</p> <p>= 9,0 besök per invånare i genomsnitt</p> <p><u>Källa</u></p>	<p>8,5 miljoner</p> <p>Museibesök (2024) </p> <p>= 1,5 besök per invånare i genomsnitt</p> <p><u>Källa</u></p>
<p>6,8 miljoner</p> <p>Biobesök (2024) </p> <p>= 1,2 besök per invånare i genomsnitt</p> <p><u>Källa</u></p>	<p>3,5 miljoner</p> <p>Publik vid scenkonstföreläsningar (2024)</p> <p>= 0,5 besök per invånare i genomsnitt</p> <p><u>Källa</u></p>
<p>2,6 miljoner</p> <p>Konsertpublik (2024)</p> <p>= 0,6 besök per invånare i genomsnitt</p> <p><u>Källa</u></p>	<p>1,6 miljoner</p> <p>Besök i konstgallerier (2024)</p> <p>= 0,3 besök per invånare i genomsnitt</p> <p><u>Källa</u></p>

- 221 Statistikcentralen, tidsanvändningsundersökning 2020–2021, deltagande på fritiden: <https://stat.fi/sv/publikation/cku2djfkg8hgc0b50rhiey50r> [hämtad 31.3.2026].
- 222 Statistikcentralens tidsanvändningsundersökning 2020–2021: <https://stat.fi/fi/tilasto/akay> [hämtad 31.3.2026]; Finska kulturfonden, 2022, s. 3; Mitä Suomi lukee 2025, s. 4.
- 223 TINFO, 2025, s. 5–6; 8. Publikciffrorna baseras på sålda biljetter och publik vid gratisevenemang.
- 224 Museiverket, 2025, s. 2. Museikortet möjliggör ett obegränsat antal besök per år per köpt kort.
- 225 Heikkilä, 2022.

Vem deltar i kultur – och vem gör det inte?

Rätten att delta i konst och kultur garanteras i flera internationella konventioner samt i Finlands grundlag.²²⁶ I den kulturpolitiska redogörelsen beskrivs mångsidig och tillgänglig kultur som en rättighet som tillhör alla, oberoende av bakgrund, språk, bostadsort, ålder eller ekonomiska resurser.²²⁷

Det finns dock ingen samlad helhetsbild av kulturellt deltagande, eftersom det sker i många olika former. Många studier fokuserar på offentligt tillhandahållna kulturtjänster, medan det finns mindre kunskap om självorganiserad och gemenskapsbaserad kulturverksamhet.²²⁸ Det betyder att personer som inte använder offentliga kulturtjänster ändå kan vara aktiva i andra former av kultur, till exempel genom egna eller informella aktiviteter.

Generellt visar statistiken att kön och utbildningsnivå i allt högre grad förklarar deltagande: kvinnor och personer med högre utbildning deltar oftare i många kulturaktiviteter. Högre utbildning ökar deltagandet både i så kallad finkultur och i populärkulturella aktiviteter.²²⁹

Deltagandet varierar mellan åldersgrupper och olika kulturformer. Biobesök är särskilt vanligast bland unga och studerande²³⁰, medan kreativa konstnärliga hobbyer är vanligare bland kvinnor än män.²³¹ Läsning är vanligast bland kvinnor, och bland yngre har andelen som inte läser alls ökat.²³²

Bland barn och unga finns tydliga skillnader: flickor deltar oftare i konst och kultur än pojkar, både i organiserade och självständiga aktiviteter. Bland flickor i årskurs 8–9 deltog **30 procent** i egeninitierad kulturverksamhet varje vecka och **18 procent** i organiserad verksamhet år 2025. Bland pojkar var motsvarande andelar **16 procent** respektive **10 procent**. Den minst aktiva gruppen är pojkar med finländsk bakgrund, medan pojkar med invandrabakgrund oftare deltar i organiserade aktiviteter än sina jämnåriga med finländsk bakgrund.²³³

Cirka hälften av barn och unga som saknar fritidsintressen skulle vilja ha ett.²³⁴ Bland flickor i glesbygdsområden är det vanligare att sakna hobbyer än bland pojkar, och de upplever oftare att de inte kan ägna sig åt sådant de tycker om på fritiden.²³⁵ Ekonomiska faktorer påverkar särskilt barn och unga: studier om den finländska modellen för hobbyverksamhet visar att avgiftsfrihet är en viktig förutsättning för att barn från låginkomstfamiljer ska kunna delta.²⁶⁶ I skolhälsoenkäten ansåg omkring en femtedel av unga med finländsk bakgrund och ungefär en tredjedel av unga med invandrabakgrund att hobbyer är för dyra.²³⁷

I stort sett förklaras uteblivet deltagande i kultur av tidsbrist, brist på intresse, ekonomiska hinder, begränsat utbud och långa avstånd. Lågt deltagande är vanligare bland unga, personer med lägre utbildningsnivå, låginkomsttagare, män och personer som bor i glesbygdsområden.²³⁸ Kostnaden för kulturtjänster är en betydande individuell barriär. Initiativ såsom Kaikukortet²³⁹ och den finländska modellen för hobbyverksamhet syftar till att sänka tröskeln för

deltagande, särskilt för utsatta grupper.²⁴⁰ Högre inkomster leder inte automatiskt till ökat deltagandet; även utbildning och livssituation spelar en stor roll.²⁴¹

Kulturellt deltagande är polariserat. I ena änden finns en mycket aktiv grupp som deltar på många olika sätt, medan det i andra änden finns personer som använder kulturtjänster i liten utsträckning eller inte alls, och som även i mindre grad deltar i vardagliga kulturaktiviteter, såsom att lösa korsord.²⁴² Lågt deltagande hänger ofta ihop med känslor av utanförskap och avstånd till det tillgängliga kulturutbudet. Forskning visar att den enskilt viktigaste faktorn för att stärka kulturell jämlikhet är högkvalitativ utbildning.²⁴³

NYCKELTAL

<p style="text-align: center;">30 %</p> <p style="text-align: center;">Flickor (årskurs 8–9) som deltar varje vecka i egeninitierad konst- och kulturverksamhet (2025)</p> <p style="text-align: center;"><u>Källa</u></p>	<p style="text-align: center;">18 %</p> <p style="text-align: center;">Flickor (årskurs 8–9) som deltar varje vecka i organiserad konst- och kulturverksamhet (2025)</p> <p style="text-align: center;"><u>Källa</u></p>
<p style="text-align: center;">16 %</p> <p style="text-align: center;">Pojkar (årskurs 8–9) som deltar varje vecka i egeninitierad konst- och kulturverksamhet (2025)</p> <p style="text-align: center;"><u>Källa</u></p>	<p style="text-align: center;">10 %</p> <p style="text-align: center;">Pojkar (årskurs 8–9) som deltar varje vecka i organiserad konst- och kulturverksamhet (2025)</p> <p style="text-align: center;"><u>Källa</u></p>

- 226 Se bl.a. FN:s internationella konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt FN:s konvention om barnets rättigheter.
- 227 VN, 2024, s. 22.
- 228 Se bl.a. Kumpulainen m.fl., 2024.
- 229 Heikkilä, 2026. Se även Rundradions Kulturundersökning 2026: <https://drive.google.com/file/d/1803fFTmPCxKp5UkXp5tap1gPqaNFABru/view> och en nyhetsartikel om undersökningen: <https://yle.fi/a/74-20215495> [hämtad 7.4.2026].
- 230 Statistikcentralen, tidsanvändningsundersökning 2020–2021: <https://stat.fi/julkaisu/cku2djfkg8hgc0b50rhiey50r> [hämtad 31.3.2026].
- 231 Statistikcentralen, tidsanvändningsundersökning 2020–2021, deltagande på fritiden: <https://stat.fi/julkaisu/cku2djfkg8hgc0b50rhiey50r> [hämtad 31.3.2026].
- 232 *Mitä Suomi lukee 2025*, s. 5–6.
- 233 Resultattjänsten för skolhälsoenkäten: https://raportointi.thl.fi/t/public/views/KTK_public_fi/Etusivu?%3Aembed=y&%3AisGuestRedirectFromVizportal=y [hämtad 31.3.2026].
- 234 Aapola-Kari (red.), 2023.
- 235 Kankaanranta, 2025.
- 236 Me-stiftelsen, 2024. Enligt resultaten skulle 16 % av deltagarna inte ha möjlighet att delta i någon annan fritidsaktivitet, vilket innebär att det i hobbygrupperna finns cirka 23 000 skolelever som annars inte skulle ha möjlighet att ha en hobby.
- 237 Resultattjänsten för skolhälsoenkäten: https://raportointi.thl.fi/t/public/views/KTK_public_fi/Etusivu?%3Aembed=y&%3AisGuestRedirectFromVizportal=y
- 238 Heikkilä, 2017; Heikkilä, 2022; Heikkilä & Lindblom, 2023; Mäki, 2024; Statistikcentralens tidsanvändningsundersökning 2020–2021: <https://stat.fi/julkaisu/cku2djfkg8hgc0b50rhiey50r>
- 239 Kaikukortet är ett kort som används i över 100 kommuner och som gör det möjligt för personer med små inkomster att få gratis biljetter till kulturinstitutioner och -evenemang samt till exempel kursplatser i medborgarinstitutens kurser. <https://www.kulttuuriakaikille.fi/se.php> [hämtad 30.3.2026].
- 240 Kaikukortet är för närvarande i bruk eller på försök i nästan 120 kommuner och 13 välfärdsområden runt om i Finland. Från 2015 till våren 2025 har cirka 88 000 kort delats ut och använts omkring 252 000 gånger. <https://kaikukortti.fi/lisatieto/kaikukortin-tilastot/> [hämtad 14.4.2026]; modellen *Harrastamisen Suomen malli*, se Me-stiftelsen, 2024.
- 241 Heikkilä, 2017, s. 10; Finska kulturfonden, 2022, s. 15–16; Heikkilä, 2022.
- 242 Heikkilä, 2022.
- 243 Se bl.a. Heikkilä, 2017, s. 17; Anttila m.fl., 2017; Anttila, 2021.

Hur omfattande är föreningsverksamheten inom kultursektorn?

Den tredje sektorn har en etablerad och central roll som producent av kulturverksamhet i Finland. Föreningar och till exempel kooperativ står för en stor del av konst- och kulturtjänsterna, för samman människor genom hobbyverksamhet och bidrar till att uppfylla många av den offentliga kulturpolitikens mål. På lokal nivå är tredje sektorns kulturverksamhet särskilt viktig för kulturutbudet och för att stärka gemenskapen.²⁴⁴

Även om tredje sektorns roll inom kulturområdet har undersökts i olika sammanhang är kunskapsunderlaget fortfarande fragmenterat. Enligt föreningsregistret som förs av Patent- och registerstyrelsen fanns det **23 190** kulturföreningar i Finland år 2025.²⁴⁵

Föreningar och mer informella, självorganiserade grupper, såsom körer, band, bildkonstgrupper och frivilliginitiativ, möjliggör ett vardagligt kulturellt deltagande. Detta stärker människors känsla av tillhörighet och lokal identitet. Samtidigt står tredje sektorn inför flera utmaningar, bland annat en åldrande medlemskår, minskande antal aktiva medlemmar och svårigheter att rekrytera frivilliga, särskilt bland unga.²⁴⁶ När resurserna i den offentliga sektorn minskar blir dessa utmaningar ännu mer påtagliga. I framtiden kan även den så kallade fjärde sektorns – mer informella och löst organiserade initiativ – få en större roll även inom kulturpolitiken.

Den offentliga sektorn samarbetar nära med tredje sektorn, och både staten och kommunerna stöder verksamheten, särskilt genom finansiering. Under de senaste åren har finansieringen till nationella konst- och kulturorganisationer minskat, samtidigt som uppföljningen av denna finansiering har blivit mer komplex.²⁴⁷ År 2025 stod en tredjedel av de organisationer som tidigare fått verksamhetsbidrag utan motsvarande finansiering. Nedskärningarna har särskilt drabbat organisationer inom scenkonst och audiovisuell konst.²⁴⁸ Förändringar i administration och bidragssystem har också försvårat uppföljningen av finansieringen.²⁴⁹ Minskade resurser har försvagat många föreningskärnverksamhet samt deras möjligheter till utveckling och internationalisering. Organisationer har försökt bredda sina finansieringskällor, men offentliga bidrag är fortfarande en central del av helheten.²⁵⁰ De flesta aktörer är dock inte beroende av en enda finansieringskälla.

NYCKELTAL

23 190

Kulturföreningar
(2025) = 21 % av alla
registrerade föreningarKälla

244 Kumpulainen & Luonila, 2025.

245 PRH klassificerar föreningar vid bildandet eller när föreningens stadgar ändras. En mer detaljerad förteckning över underkategorier inom kultursektorns föreningar finns i databilagan.

246 Ruusuvirta m.fl., 2018, s. 26.

247 Sokka & Nokela, 2025c.

248 UKM:s verksamhetsbidrag till riksomfattande organisationer förblev relativt stabila under åren 2018–2023, varefter den sammanlagda finansieringen för organisationer inom ministeriets finansiering har minskat med en tredjedel. År 2023 fick 24 organisationer inom musikområdet verksamhetsbidrag, medan endast 14 fick det år 2025. Inom scenkonst, dans och cirkus var motsvarande siffror 17 respektive 10.

249 Sokka & Nokela, 2025c.

250 Manninen m.fl., 2025.

Hur uppfattar finländare kulturens betydelse?

Hur människor upplever kulturens betydelse är en viktig kulturpolitisk fråga, eftersom dessa uppfattningar i ett demokratiskt samhälle påverkar prioriteringar kring offentlig finansiering, tjänster och kulturpolitik. Under de senaste åren har frågan undersökts genom olika enkäter, men resultaten påverkas av skillnader i urval och metoder. I Finland finns det fortfarande ingen regelbundet återkommande kulturbarometer baserad på ett statistiskt representativt urval som systematiskt fångar medborgarnas syn på kultur.²⁵¹

Enligt en studie av Rundradion (Yle) anser **48 procent** av finländarna att satsningar på kultur ger samhällelig avkastning, och 73 procent ser kultur som en viktig del av den finländska identiteten. I kulturbarometern 2025 uppgav **75 procent** av de svarande att kulturarvet är personligen viktigt för dem. En majoritet, 72 procent, ansåg också att kulturarvet stärker människors psykiska motståndskraft i krissituationer.²⁵²

En undersökning från 2022 om finländarnas relation till kultur, genomförd av Finska kulturfonden, visar att **63 procent** stödde offentlig finansiering av konsten för att säkerställa att alla har möjlighet att ta del av kultur. Även bland personer som använder kulturutbudet i minst utsträckning stödde nästan hälften offentlig finansiering. Totalt ansåg 55 procent att kulturinstitutionernas verksamhet är viktig för deras eget välbefinnande.²⁵³

Nöjdheten med offentliga kulturtjänster är överlag hög bland invånarna. I en undersökning från Kommunförbundet år 2024 gav användarna kulturtjänsterna ett genomsnittsbetyg på **4,0** på en femgradig skala. Bibliotek och kulturtjänster hör också till de mest använda kommunala tjänsterna, och särskilt biblioteken får höga betyg för både kvalitet och tillgänglighet.²⁵⁴ Biblioteken uppfattas som viktiga gemensamma rum som stärker jämlikhet och ger alla möjlighet att delta på sina egna villkor.²⁵⁵

Bland kommunala beslutsfattare anser en majoritet att kultur- och idrottsmöjligheter är kommunens främsta styrkor i jämförelse med andra kommuner.²⁵⁶ Samtidigt visar en studie från Stiftelser och fonder rf att även om beslutsfattare generellt har en positiv syn på kultur och kreativa branscher, tror färre än hälften att den offentliga finansieringen av kultur kommer att öka i framtiden. Många politiska beslutsfattare menar att andra samhällsfrågor måste prioriteras först och att kulturen får komma därefter.²⁵⁷

NYCKELTAL

<p style="text-align: center;">75 %</p> <p style="text-align: center;">Anser att kulturarvet är personligen viktigt (2025)</p> <p style="text-align: center;"><u>Källa</u></p>	<p style="text-align: center;">63 %</p> <p style="text-align: center;">Stöder offentlig finansiering av konsten via skatter (2022)</p> <p style="text-align: center;"><u>Källa</u></p>
<p style="text-align: center;">48 %</p> <p style="text-align: center;">Anser att investeringar i kultur ger avkastning till samhället (2025)</p> <p style="text-align: center;"><u>Källa</u></p>	<p style="text-align: center;">4,0</p> <p style="text-align: center;">Genomsnittlig nöjdhet med kulturtjänster (skala 1-5) (2024)</p> <p style="text-align: center;"><u>Källa</u></p>

251 Finska kulturfonden genomförde senast en kulturbarometer år 2022, se Finska kulturfonden, 2022. Medborgarundersökningar om deltagande har genomförts inom olika forskningsprojekt, bland annat i studien om uppföljning och utvärdering av kulturhuvudstadsåret Oulu2026, där data om medborgardeltagande har samlats in med representativa urval, se <https://www.cupore.fi/tutkimukset/oulu2026-kulttuuripaakaupunkivuoden-seuranta-ja-arviointi/> [hämtad 14.4.2026].

252 Hyry, 2025.

253 Finska kulturfonden, 2022.

254 Sjöblom-Pekola, 2024, s. 4-5.

255 Se Kuisma, 2021.

256 <https://www.kuntaliitto.fi/ajankohtaista/2025/mita-edessa-nakyy-5-1-kysymysta-suomalaisten-kuntien-ja-alueiden-tulevaisuudesta> [hämtad 28.11.2025].

257 Stiftelser och fonder rf, 2022. Se även <https://saatiotrahastot.fi/juttuarkisto/tuore-selvitys-paattajien-asenteet-kulttuuria-kohtaan-ovat-myonteisia-kunnes-puhutaan-rahasta/> [hämtad 31.3.2026].

Framtiden

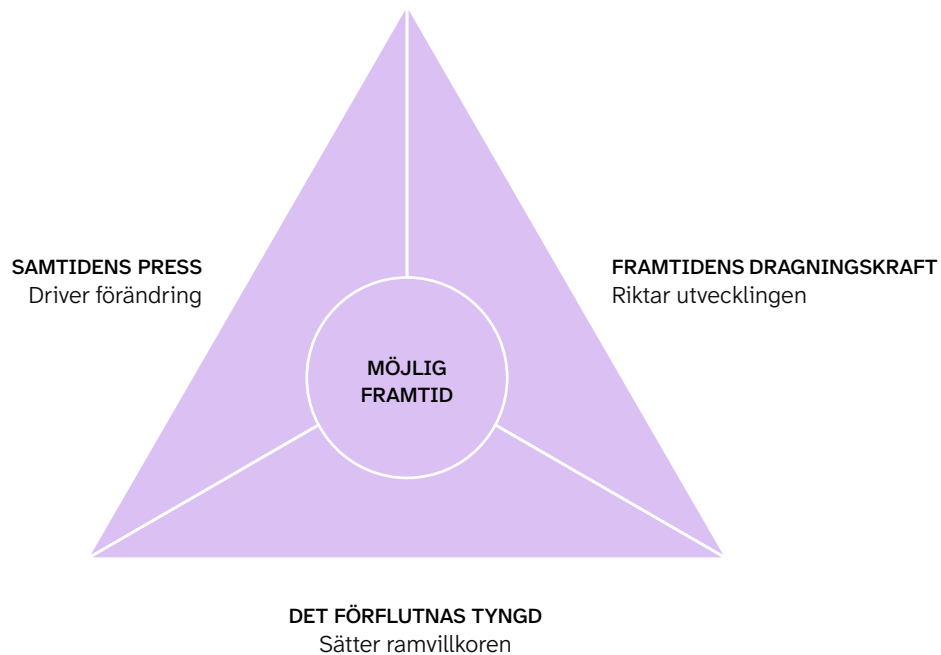
Hur kan vi förstå framtiden för kulturpolitiken?

Kulturpolitiken är i ständig förändring och formas kontinuerligt på nytt. De historiska lagren av finländsk kulturpolitik och det nuläge som beskrivits ovan representerar det förflutnas tyngd och samtidens press. Detta kapitel fokuserar på framtidens dragningskraft och undersöker, med utgångspunkt i forskning och annat material, möjliga framtider för den finländska kulturpolitiken.

Analysen bygger på forskning från Cupore, där utvecklingen inom kulturpolitiken sätts i relation till bredare samhällsliga förändringar, samt på aktuell litteratur om kulturella och politiska utvecklingar.²⁵⁸ Centrala bakgrundsdocument är den kulturpolitiska redogörelsen och tillväxtstrategin för den kreativa ekonomin, tillsammans med tillhörande riksdagsdebatter och genomförandeplaner.²⁵⁹ Även den finländska regeringens framtidsredogörelse utgör en viktig referensram för att betrakta kulturpolitikens framtid som en del av bredare samhällslig framsyn.²⁶⁰ Materialet omfattar dessutom insikter från rundabordsamtal som ordnats inom projektet *Kulturpolitikens tillstånd*.²⁶¹

Möjliga framtider för kulturpolitiken kan struktureras med hjälp av framtidstriangeln. Denna modell, utvecklad av framtidsforskaren Sohail Inayatullah²⁶², beskriver förändring genom tre krafter: det förflutnas tyngd, samtidens press och framtidens dragningskraft. Samspelet mellan dessa tre dimensioner gör det möjligt att förstå hur tidigare strukturer, aktuella påverkansfaktorer och framtidsorienterade förväntningar tillsammans formar politikens utveckling.

FIGUR 1. Det förflutnas tyngd, samtidens press och framtidens dragningskraft som drivkrafter för förändring i kulturpolitiken.

Källa: Sitra, 2023.

Det förflutnas tyngd avser de strukturer och tanke sätt som vuxit fram över tid och som fortfarande präglar kulturpolitikens ramar. I den finländska kulturpolitiken märks detta särskilt i välfärdsstatsmodellen från senare delen av 1900-talet med dess starka offentliga finansiering, statsandelssystem, institutionernas centrala roll och armlängdsprincipen. Systemet har skapat stabilitet och förutsägbarhet för kulturlivet, men kan samtidigt vara trögt och orörligt i en snabbt föränderlig omvärld.

Det historiska arvet syns också i kulturpolitikens normativa mål. Tillgänglighet, jämlikhet, kulturella rättigheter och stöd till konstnärligt arbete är fortsatt centrala principer i strategier och andra styrdokument. Kulturens värde erkänns i stor utsträckning av både medborgare och beslutsfattare, men ofta på ett principiellt plan: kultur uppfattas som viktig, men i praktiskt beslutsfattande får den lätt stå tillbaka för andra politikområden.

Kulturpolitikens språk och administrativa strukturer återspeglar också i stor utsträckning fortfarande logiken från slutet av 1900-talet, trots att 2020-talets verksamhetsmiljö präglas av kriser, osäkerhet och snabba förändringar.²⁶³ I ett samhälle som betonar ökad mångfald och jämlikhet finns också ett växande behov av att ompröva och utmana traditionella hierarkier och maktstrukturer.

Om det förflutna definierar ramarna skapar nu ett tryck på förändring. Samtidens press syftar på de aktuella påfrestningar och omvandlingar som driver systemet att utvecklas.

Kulturpolitikens nuläge speglar den instabilitet som präglar samhällspolitiken i stort. Ekonomisk knapphet och osäkerhet tar sig uttryck i nedskärningar, projektbaserade arbetssätt och ökad kortsiktighet. Långsiktiga strukturer tvingas anpassa sig till snabba förändringar i budgetcykler, vilket försvagar förutsägbarheten och den institutionella stabiliteten.

Den ekonomiska osäkerheten har ökat sårbarheten i finansieringssystemet och försämrat villkoren inom kultursektorn. Samtidigt har kraven för offentlig finansiering skärpts.²⁶⁴ Arbetsvillkoren och försörjningsmöjligheterna för professionella konstnärer och andra aktörer inom de kreativa sektorerna är ofta osäkra, och karriärbyten har blivit vanligare.²⁶⁵ Kulturfinansieringen framstår som fragmenterad. Den privata finansieringens betydelse ökar, men den räcker inte till för att kompensera minskningen av offentlig finansiering.

Samtidens press syns också i regional differentiering. Kommunernas varierande ekonomiska och demografiska förutsättningar återspeglas direkt i tillgången till kulturtjänster, vilket utmanar jämlikheten. Förändringar i befolkningsstruktur varierar mellan olika delar av landet. I tillväxtcentra, där invandringen är koncentrerad, betonas interkulturell dialog, kulturell omvandling, mångfald, konstruktiva spänningar och framväxten av nya kulturella uttryck. Utanför tillväxtcentra blir lokala kulturer samt främjandet av delaktighet och gemenskap – även i en kontext av minskande befolkning – mer framträdande. Kulturpolitikens behov och förutsättningar varierar således regionalt.

Samtidigt blir det kulturella deltagandet allt mer polariserat: utbildning, kön och socioekonomisk bakgrund påverkar i hög grad vem som deltar i och formar olika kulturformer. Digitaliseringen omformar produktion, distribution och intäktmodeller. Nya affärsmodeller och upphovsrättsliga frågor är fortfarande under utveckling, vilket skapar osäkerhet men kan öppna nya möjligheter.

Framtidens dragningskraft syftar på de riktningar och förväntningar som drar kulturpolitiken mot nya och ännu framväxande handlingssätt. Det förflutnas tyngd, samtidens press och framtidens dragningskraft följer inte varandra linjärt, utan verkar samtidigt. Ibland förstärker de varandra, och ibland skapar de spänningar. Det är just denna dynamik som avgör under vilka villkor och i vilka riktningar den finländska kulturpolitiken kan utvecklas.

-
- 258 Bland Cupores studier som är värda att nämna finns bl.a. serien Konst- och kulturbarometern från och med 2015 (se <https://www.cupore.fi/tutkimukset/taiteen-ja-kulttuurin-barometri/> [hämtad 14.4.2026]); Hirvi-Ijäs m.fl., 2025; Hirvi-Ijäs & Jakonen, 2023 samt Sokka m.fl., 2025. Annan aktuell litteratur representeras t.ex. av Miettinen, 2024; Sörlin, 2025; Hylland & Primorac (red.), 2024; Sørensen, 2025; Sokka (red.), 2022; Gelin, 2025.
- 259 VN, 2024; https://www2.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/VNS_8+2024.aspx [hämtad 14.4.2026]; UKM, 2026; VN, 2025a.
- 260 VN, 2025b.
- 261 Se diskussionerna och deltagarna, bilaga 1.
- 262 Inayatullah, 2008; Dufva & Rekola, 2023.
- 263 Enligt färsk data från Rundradion (YLE) framträder hierarkier mellan olika kulturformer på olika sätt i olika åldersgrupper: i resultatpresentationerna lyfts det fram att unga till exempel inte känns vid begreppen högkultur och populärkultur, betraktar ett bredare spektrum av innehåll och aktiviteter som kultur och värderar dem på samma nivå betydligt oftare än äldre. Särskilt personer i pensionsåldern uppfattar kultur i form av de traditionella konstformerna och värderar dem högre än andra. Se <https://yle.fi/a/74-20215495> [hämtad 14.4.2026].
- 264 De offentliga finansernas mål över valperioderna 2027–2033 [hämtad 16.3.2026].
- 265 Se bl.a. Ruusuvirta m.fl., 2023; Ruusuvirta m.fl., 2024; Lahtinen m.fl., 2025.

Kulturpolitik i megatrendernas tid: framtidens verksamhetsmiljö

Kulturpolitikens framtid uppfattas som ett dynamiskt och föränderligt tillstånd som formas genom beslut, handlingar och gemensamma val. Framtidens kulturpolitik konstrueras i en kontinuerlig dialog mellan nuets begränsningar och framväxande möjligheter och dess utveckling beror på de val som görs idag.

Utvecklingen inom olika dimensioner av verksamhetsmiljön kan uppfattas genom megatrender. I Sitras megatrendanalys från 2026 lyfts bland annat en åldrande befolkning och urbanisering, geopolitiska spänningar, klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald, digitalisering och artificiell intelligens, geoekonomi och koncentration av välstånd samt ökande skillnader i välbefinnande och demokratisk utveckling fram som centrala utvecklingslinjer.

Effekterna av dessa megatrender kommer sannolikt att påverka kulturpolitiken på flera sätt. En viktig utvecklingsriktning handlar om resiliens och beredskap, vars betydelse och konsekvenser fortfarande håller på att ta form. Pandemin, geopolitisk osäkerhet och klimatkrisen har redan visat kulturens betydelse som en del av samhällets motståndskraft. Kultur fungerar inte bara som en källa till välbefinnande, utan också som en strukturell resurs som stärker gemenskap, tillit och förmågan att hantera förändring. Miljökriser och allt vanligare extrema väderförhållanden påverkar till exempel inte bara våra levnadssätt i stort, utan också mer konkret möjligheterna för att ordna evenemang, byggnaders hållbarhet och bevarandet av samlingar.

En annan tydlig utvecklingsriktning är kulturpolitikens tvärssektoriella karaktär. Kultur kopplas allt oftare samman med frågor som rör välbefinnande, regional utveckling, ekonomi och säkerhet. Det kräver nya former av samarbete mellan olika förvaltningsområden och en djupare förståelse för kulturens samhälleliga effekter. Samtidigt blir deltagande och gemenskapsbaserade arbetsätt allt viktigare. Samskapande, lokala nätverk och kulturella ekosystem kan bidra till att motverka polarisering i deltagandet och stärka människors kulturella handlingsförmåga.²⁶⁶

På nationell nivå påverkas framtidens riktning också av den kulturpolitiska redogörelsen, där målen för 2040-talet bygger på kulturens breda samhälleliga genomslag, villkoren för konstnärligt arbete, tillgänglighet samt stärkandet av de kreativa sektorerna och internationalisering. Samtidigt kopplar internationella ramar, såsom Europeiska unionen och UNESCO, kulturpolitiken allt tydligare till globala frågor om värderingar, säkerhet och hållbarhet.

Megatrender är långsamma och långsiktiga utvecklingsprocesser som sträcker sig över årtionden, medan kulturpolitikens styrning har blivit allt snabbare och mer reaktiv. Ofta hinner en förändring knappt etableras innan nästa redan utmanar de befintliga strukturerna. Detta kan skapa en känsla av ett ständigt pågående förändringstillstånd utan tydlig stabilitet.

Strategiska dimensioner i framtidens kulturpolitik

Analysen av megatrender ger en grund för att identifiera centrala strategiska dimensionerna i framtidens kulturpolitik. I detta sammanhang lyfts fem särskilt viktiga områden fram: kulturellt hållbar utveckling, kultur som resurs, kultur som institution, kulturens internationalisering samt digital kulturpolitik.

Förutsättningarna för att förverkliga dessa strategiska dimensioner kan förstås genom tre nivåer: makro-, meso- och mikronivån.

Makronivån definierar de övergripande ramar och värdegrunder inom vilka beslutsfattandet sker. Här handlar det om den breda samhällliga och statliga kontext där kulturpolitiken formas av politiska ideologier, värderingar och legitimeringsprocesser. På denna nivå avgörs vilka mål som sätts för kulturpolitiken, vad som anses offentligt motiverat och hur kulturpolitiken kopplas till större samhällsutvecklingar, såsom ekonomiska, välfärdsrelaterade eller demokratiska paradigmer.

Mesonivån omsätter makronivåns mål till konkreta politiska åtgärder. Här tar politiken form i praktiken genom prioriteringar, styrning och val av policyinstrument, såsom finansieringsmodeller, program och reglering. Det är också på denna nivå som olika aktörers intressen möts, förhandlas och samordnas.

Mikronivån är den nivå där politiken konkretiseras i organisationers och andra aktörers vardagliga verksamhet. Här handlar det om verksamhetsmodeller, personalens kompetens, tillgängliga verktyg och ekonomiska resurser samt hur politiken genomförs i praktiken. Det är också här som kraven på resultat och genomslag blir mest synliga, eftersom politiken omsätts i konkreta handlingar, tjänster och verksamheter.

Det är viktigt att betona att dessa nivåer är ömsesidigt beroende av varandra. Praktiker på mikronivå kan inte utvecklas hållbart utan styrning och strukturer på mesonivå, samtidigt som lösningar på mesonivå speglar de värderingar och ideologier som formas på makronivå. Utan kritisk reflektion på makronivå och strukturella förändringar på mesonivå riskerar utvecklingsarbete på mikronivå att bli fragmenterat och kortsiktigt. Genom att analysera samspelet mellan dessa nivåer blir det möjligt att skapa en mer sammanhållen förståelse av kulturpolitikens komplexitet och av relationerna mellan aktörer, beslut, strukturer och praktiker. Ett sådant flernivåperspektiv hjälper till att flytta fokus från enskilda åtgärder till en bredare förståelse av kulturpolitikens logik och utveckling.²⁶⁷

267 Gray, 2017.

KULTURELLT HÅLLBAR UTVECKLING

Ur detta perspektiv förstås kultur som en självständig dimension av hållbar utveckling, vid sidan av ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Kulturpolitikens uppgift är att säkerställa kontinuiteten i kulturella betydelser, praktiker och strukturer samt deras förmåga att förnyas under föränderliga förhållanden.

Den ekologiska krisen synliggör kulturens roll som möjliggörare av samhällelig omställning. Klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald kan inte lösas enbart genom teknologiska lösningar; även kulturella värderingar, livsstilar och meningssystem påverkar hur förändring uppfattas och hanteras. Konst och kultur kan synliggöra nya sätt att förstå relationen mellan människa och natur samt de planetära gränser som inte kan överskridas.

En central aspekt är att stärka kulturell mångfald och identiteter som en del av social resiliens. Det innebär att säkra minoriteters kulturella rättigheter och att stödja olika uttrycksformers livskraft. Tyngdpunkten förskjuts från konsumtion av kultur till kulturell handlingsförmåga: deltagande, samskapande och demokratiskt inflytande.

Samtidigt fungerar kultur som en arena där samhällliga och ekologiska förändringar kan bearbetas och omtolkas. Den kulturella dimensionen integreras också i ekonomisk och rumslig utveckling, särskilt inom stadsplanering och regionalpolitik, ur ett livsmiljöperspektiv. Intergenerationell rättvisa betonar behovet av att säkerställa kulturarv, konstnärlig frihet och förutsättningar för skapande verksamhet för kommande generationer.

Kulturpolitiken är nära kopplad till demokratins utveckling. Yttrandefrihet, konstnärlig frihet och tillförlitlig information är centrala kulturpolitiska frågor. Kultur erbjuder en arena för samhällelig dialog där medborgare kan uppleva delaktighet och bli hörda. Samskapande, nätverk och lokala ekosystem skapar nya möjligheter att motverka polariseringen och stärka kulturell handlingsförmåga.

NIVÅ	Kulturellt hållbar utveckling: förutsättningar
Makronivå	Kulturens ställning stärks i strategier och indikatorer för hållbar utveckling samt i tvärsektoriella policyramverk där kultur kopplas till miljö-, social- och ekonomisk politik. Långsiktig finansiering av kulturarv, konst och gemenskapsbaserad kultur skapar stabilitet.
Mesonivå	Kommuner, regioner och kulturinstitutioner beaktar kulturella effekter i markanvändningsplanering, tjänsteutveckling och klimatarbete samt utvecklar deltagande och mångsidiga verksamhetsmodeller.
Mikronivå	Individer och gemenskaper ges möjligheter att utöva sin kultur. Konstnärer och kulturaktörer deltar aktivt i samhällsdiskussionen om hållbarhet och i vardagliga praktiker.

KULTUR SOM RESURS

Den andra dimensionen handlar om kultur som en samhällelig resurs. Kultur ses inte enbart som en sektor, utan som en bred resurs som skapar både materiella och immateriella värden för välbefinnande, lärande, demokrati och innovation. Konst och kultur erbjuder utrymme för experiment, kritiskt tänkande och framväxten av nya perspektiv. Offentliga investeringar i kultur kan därmed förstås som långsiktiga investeringar i samhällets kunskap, kreativitet och socialt kapital.

I ljuset av stora samhällstrender framträder kulturpolitiken i allt tydligare som ett gränsöverskridande politikområde där flera samhällsfrågor möts. Åldrande befolkning, urbanisering och ökad mångfald utmanar etablerade föreställningar om nationell kultur och deltagande. Kulturpolitiken kan skapa utrymme där olika identiteter och erfarenheter möts och formar en gemensam kulturell verklighet.

NIVÅ	Kultur som resurs: förutsättningar
Makronivå	Erkännande av kulturens värde i politik som rör välbefinnande, utbildning och innovation, samt utveckling av ett effekt- och genomslagstänkande där även långsiktiga och kvalitativa värden beaktas.
Mesonivå	Finansiärer, organisationer och utbildningsinstitutioner utvecklar utvärderings- och finansieringspraxis som beaktar kulturens mångfacetterade effekter samt bygger partnerskap över sektorsgränser.
Mikronivå	Kulturellt värde realiseras i konstnärers och kulturaktörers arbete, i publikens upplevelser samt i effekter på individers välbefinnande och handlingsförmåga.

KULTUR SOM INSTITUTION

Den tredje dimensionen betonar kultur som en institutionell struktur. Kultur är inte en isolerad sektor utan en integrerad del av centrala samhällssystem såsom utbildning, välfärd och demokrati. Lagstiftning, finansieringssystem och institutioner skapar grunden som säkerställer konstnärlig frihet, kontinuitet i verksamheten och förmåga till förnyelse.

NIVÅ	Kultur som institution: förutsättningar
Makronivå	Lagstiftning och finansieringssystem säkerställer konstnärlig frihet, institutionernas autonomi och verksamhetens förutsägbarhet. En stabil institutionell ram möjliggör risktagande och förnyelse.
Mesonivå	Kulturinstitutioner och arbetsmarknadsstrukturer utvecklar sin verksamhet, styrning och relationer till publiken samt bygger regionala och sektorsspecifika samarbetsnätverk.
Mikronivå	Institutionella villkor återspeglas i konstnärers och kulturarbetares arbetsförhållanden, i transparenta arbetsätt samt i möjligheten till kritisk och experimentell verksamhet även inom institutionerna.

KULTURENS INTERNATIONALISERING

Den fjärde dimensionen gäller kulturens internationalisering. Internationalisering begränsas inte till kulturexport, utan omfattar flerriktat utbyte, dialog och ömsesidigt lärande. Konstnärers mobilitet, internationella samarbetsnätverk och "internationalisering på hemmaplan" formar kulturlivet även på lokal nivå. Samtidigt fungerar kultur som en del av utrikespolitiken och som mjuk makt, genom att bygga relationer och förtroende mellan länder.

NIVÅ	Kulturens internationalisering: förutsättningar
Makronivå	Kultur kopplas till utrikes- och säkerhetspolitik, internationella avtal samt finansieringsinstrument som stödjer mobilitet.
Mesonivå	Kulturorganisationer, festivaler, residensverksamheter och utbildningsinstitutioner bygger långsiktiga internationella partnerskap och samarbetsstrukturer.
Mikronivå	Internationalisering förverkligas genom gränsöverskridande samarbete mellan konstnärer samt i vardagliga möten där publik och gemenskaper möter flerspråkigt och mångkulturellt innehåll.

DIGITAL KULTURPOLITIK

Den femte strategiska dimensionen gäller digital kulturpolitik. Digitalisering är inte enbart en teknisk fråga utan handlar om makt, tillgänglighet och hur kulturellt värde fördelas. Digitala plattformar, artificiell intelligens och dataekonomin omformar relationerna mellan aktörer samt kulturens produktion, distribution, konsumtion och intäktsmodeller. Den framtida kulturekonomin kommer i allt högre grad att bygga på digitala distributionskanaler och nya affärsmodeller, vars betydelse ökar i förhållande till traditionella biljettintäkter och fysiska produkter. Kulturpolitiken behöver säkerställa att dessa förändringar stärker konstnärers arbetsvillkor, egeninitierad kulturverksamhet, tillgänglighet och bevarandet av det kulturella minnet.

Den teknologiska omvandlingen förändrar villkoren för arbete, upphov och värdeskapande. Konst och kultur fungerar ofta som tidiga indikatorer på dessa förändringar, genom att de experimenterar med ny teknik och synliggör dess etiska och samhällsliga konsekvenser. I detta avseende kan kulturpolitiken också fungera som en testmiljö där nya lösningar prövas innan de får bredare genomslag.

NIVÅ	Digital kulturpolitik: förutsättningar
Makronivå	Reglering som rör upphovsrätt, artificiell intelligens, plattformar och data, samt offentliga investeringar i digital infrastruktur och kulturarv.
Mesonivå	Kulturinstitutioner och aktörer utvecklar digitala strategier, rättvisa intäktsmodeller och nya former för publikengagemang i samarbete med teknikaktörer.
Mikronivå	Digital handlingsförmåga syns i konstnärers och publikens digitala kompetens, i gemensamma kulturella onlinemiljöer samt i möjligheten att delta i, skapa och dela kultur på ett säkert och tillgängligt sätt.

Kulturpolitik som en del av ett nytt samhällskontrakt

Enligt Sitra har Finland nått en punkt där förnyelse inte längre är ett val utan en nödvändighet. Detta kräver ett nytt samhällskontrakt – en gemensam förståelse för villkoren för hur människor lever tillsammans och hur makt, ansvar och rättigheter fördelas i samhället.²⁶⁸ Kulturpolitiken spelar en central roll i hur dessa förändringar tar form i praktiken. Som grund för detta nya samhällskontrakt lyfter Sitra fram fyra centrala dimensioner, där kulturpolitiken tydligt är närvarande i var och en.

Den första dimensionen är samexistensen i en mångfaldig och långlivad befolkning. Åldrande, urbanisering, mångkulturalisering och migration utmanar föreställningen om en enhetlig "nationell kultur". En central resurs i kulturpolitiken är dess förmåga att skapa mening genom olika livsskeden: livslångt lärande är inte enbart en fråga för utbildningspolitiken utan också för kulturellt deltagande. Kulturpolitiken skapar de ramar inom vilka mångfald antingen normaliseras som en del av vardagen eller politiseras som uppdelning och konflikt.

Den andra dimensionen är en levande demokratisk kultur. När upplevelser av välbefinnande och synen på demokrati skiljer sig åt mellan medborgare, rör sig kulturpolitiken direkt in i demokratins kärna. Yttrandefrihet, uttrycksfrihet, konstnärlig frihet och tillförlitlig information är alla kulturpolitiska frågor. Lika viktigt är människors upplevelse av att bli hörda och att inkluderas symboliskt. I detta avseende är kultur inte en utsmyckning av demokratin utan dess infrastruktur – det rum där samhällelig föreställningsförmåga och kritisk debatt formas.

Den tredje dimensionen är att stärka naturens livskraft. Klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald kan inte lösas enbart genom kulturpolitik, men förståelsen och acceptansen av dem är djupt kopplad till kulturella betydelser. Kultur formar hur kriser och omställningar upplevs, tolkas och ges mening. Den skapar utrymme för nya relationer till naturen och nya sätt att leva – inte bara genom tekniska lösningar utan också genom kritisk reflektion över exploaterande kulturella praktiker. Utan kulturell förändring riskerar den ekologiska omställningen att möta en legitimitetskris.

Den fjärde dimensionen är ett djärvt och hållbart nyttjande av teknik. Digitalisering och artificiell intelligens förändrar villkoren för arbete, upphov och värdeskapande. Ur ett regleringsperspektiv ligger kulturpolitiken ofta efter, men konst och kultur fungerar som tidiga indikatorer på dessa förändringar. De prövar de etiska, estetiska och kunskapsteoretiska gränserna för artificiell intelligens och synliggör maktstrukturer inom plattforms- och dataekonomin. I detta sammanhang kan kulturpolitiken utveckla experimentella plattformar och bidra till att identifiera framtida riktningar, snarare än att enbart förlita sig på långsamma regleringsprocesser eller reaktiv resursfördelning.

²⁶⁸ Dufva m.fl., 2026, s. 66.

Att följa upp framtiden: en kulturpolitisk styrbarometer och ett index

Förverkligandet av olika framtidsriktningar inom kulturpolitiken kan följas ur flera perspektiv. Projektet *Kulturpolitikens tillstånd* har utvecklat en barometer som gör det möjligt att granska styrningen av kulturpolitiken ur olika aktörers perspektiv. Utgångspunkten är att kulturpolitiken utgör en komplex helhet som formas genom samspelet mellan flera offentliga och privata aktörer. Kulturpolitik begränsas därmed inte till statliga beslut, utan genomförs även av kommuner, finansörer, organisationer och aktörer på fältet.²⁶⁹

Barometern bygger på påståenden som respondenterna bedömer med hjälp av en Likertskala (instämmer helt – instämmer inte alls). Utifrån dessa svar kan ett index konstrueras för att följa förändringar i kulturpolitikens styrning över tid.²⁷⁰ Bakgrundsinformation kan också samlas in från respondenterna, vilket möjliggör analyser ur olika intressentgruppers perspektiv. Påståendena utgår från de centrala utvecklingslinjer och spänningar som identifierats tidigare i denna rapport.

Påståendena täcker tre dimensioner av kulturpolitisk styrning:

1. STRUKTURER OCH STYRNING

- Finansieringsvillkor styr i alltför hög grad vilka typer av kulturverksamhet som kan genomföras.
- Beroendet av projektfinansiering försvårar långsiktigt arbete.
- Kulturverksamhet möter alltför många motstridiga förväntningar.

2. VERKSAMHETSFÖRUTSÄTTNINGAR OCH RESURSER

- Finansieringssystemet möjliggör tillräckligt långsiktig verksamhet.
- Den ojämna fördelningen av ekonomiska risker försvagar sektorns verksamhetsförutsättningar.
- Kulturverksamhet är i hög grad beroende av icke-monetära insatser (såsom underbetalt arbete eller avgiftsfri användning av lokaler).
- Kultursektorns verksamhetsförutsättningar kan tryggas i tillräcklig utsträckning även i krissituationer.

3. FÖRTROENDE OCH LEGITIMITET

- Aktörer inom kultursektorn har inflytande över kulturpolitiska beslut.
- Grunderna för och besluten inom kulturpolitisk styrning är transparenta.
- Kulturpolitiska finansieringsbeslut är rättvisa.
- Det finns förtroende för kultursektorns framtid.

-
- 269 Barometern baseras på ett governance-perspektiv, se t.ex. Cano Mejía & Arias Suárez, 2025.
- 270 Indexet bildas genom att kombinera svaren på påståendena till en summavariabel eller ett medelvärde. Den exakta beräkningsmetoden preciseras i den fortsatta utvecklingen.

Till slut: kulturpolitikens tillstånd är en central del av förnyelsen av samhällskontraktet

Den finländska kulturpolitiken befinner sig i ett skede av omställning. Den traditionella välfärdsstatsmodellen möter samtidigt flera parallella förändringar: ekonomisk osäkerhet, strukturella skiften till följd av digitalisering, ekologiska kriser och ett skärpt geopolitiskt läge. Dessa utvecklingar utmanar etablerade kulturpolitiska mål – såsom att stödja konsten, säkerställa tillgång till kultur-tjänster och värna kulturella rättigheter – liksom deras praktiska genomförande. Trenderna är inte separata, utan bildar en sammanflätad helhet av förändringar där kulturpolitiken kan fungera både reaktivt och vara en drivande kraft.

Överlappande kriser – ekonomiska, säkerhetspolitiska, miljörelaterade och demokratiska – riskerar att placera kultur i kategorin ”icke-nödvändig”. Samtidigt förväntas kulturen paradoxalt nog uppfylla ett växande antal instrumentella funktioner: att skapa välbefinnande, stärka delaktighet, bygga resiliens samt öka regional attraktionskraft och kvarhållningsförmåga. Kraven på kulturen ökar alltså samtidigt som vissa av dess etablerade strukturer försvagas.

Kulturpolitiken är en del av förnyelsen av samhällskontraktet. Med samhällskontrakt avses de principer och praktiker genom vilka människor lever tillsammans, delar makt och ansvar samt erkänner varandras rättigheter.²⁷¹ Kulturpolitiska beslut synliggör de konkreta villkoren för denna samexistens: vems röster som hörs, vilka värden som prioriteras och vilka verksamheter som ges utrymme och resurser. På så sätt fungerar kulturpolitikens tillstånd som ett test av samhällskontraktet.

Kulturpolitikens tillstånd blottlägger också spänningar mellan politisk retorik och praktik. Om demokrati betonas i det politiska samtalet samtidigt som den konstnärliga friheten begränsas, uppstår en motsättning mellan uttalade värden och faktiska villkor. På motsvarande sätt riskerar mångfald att stanna på en symbolisk nivå om finansierings- och institutionsstrukturer förblir snäva och hierarkiska, trots retoriska ambitioner.

Kulturpolitikens tillstånd är därför inte någon marginell fråga. Även om kultur endast utgör en liten del av statsbudgeten fungerar kulturpolitiken som en bred indikator på samhällsutvecklingen. Den speglar hur ett samhälle värderar kreativitet, kritiskt tänkande och skapandet av gemensamma betydelser som en del av demokrati och samhällselig hållbarhet.

Samhälleligt handlande och förnyelsen av samhällskontraktet innebär i sig spänningar. Dessa spänningar visar hur väl ett samhälle förmår balansera olika intressen, värden och förväntningar. Inom dialektisk framtidsanalys kan sådana spänningar förstås som produktiva motsättningar – till exempel mellan offentlig och privat finansiering, mellan monokulturella och mångkulturella dynamiker eller mellan konst och kreativa näringar. Dessa är inte ömsesidigt uteslutande utan existerar i ständig förhandling.²⁷²

Kulturpolitiken inte bara speglar samhällskontraktet – den bidrar också aktivt till att forma och omforma det. Ur ett dialektiskt perspektiv uppstår en hållbar kulturpolitik inte genom att eliminera spänningar, utan genom att erkänna, hantera och kreativt arbeta med dem som en del av en bredare samhällelig förhandling.

Kulturpolitikens framtid förblir öppen. De strategiska dimensioner som beskrivits ovan pekar mot en utveckling där kultur i allt högre grad förstås som en grundläggande samhällelig infrastruktur. I detta perspektiv är kultur inte en separat politiksektor, utan en central del av de strukturer som skapar mening, tillit och förmåga till förnyelse. Genom dessa funktioner påverkar kultur hur samhället kan hantera förändring, konflikter och osäkerhet. Det dynamiska samspelet mellan förändringens tre krafter – det förflutnas tyngd, nuets tryck och framtidens dragningskraft – kommer att forma hur den finländska kulturpolitiken, och delvis även det finländska samhällskontraktet, utvecklas.

Att hantera komplexa och sammanflätade utmaningar kräver pluralistisk dialog och bred samverkan. I takt med att kulturpolitikens etablerade verksamhetsmiljö förändras ökar betydelsen av kunskap, analys och framsyn. Genom att följa kulturpolitikens tillstånd blir det möjligt att bedöma hur principer som demokrati, mångfald, hållbarhet och kulturella rättigheter förverkligas i konkreta beslut, strukturer och resursfördelningar – även i framtiden.

271 Sitra, 2026, s. 66.

272 Ahlqvist, 2018.

Källor och data

Källor till nyckeltal

NYCKELTAL	DEFINITION OCH KÄLLA
Andel av befolkningen som bor inom 10 km från ett bibliotek / en biograf / ett museum / en teater (2024)	Tillgänglighetszoner skapades runt kulturinstitutioner med hjälp av vägnätet, och tillgängligheten bedömdes med hjälp av rutbaserad befolkningsdata. Inkluderar biografier, folkbibliotek och vetenskapliga bibliotek, professionellt drivna museer samt professionellt drivna teatrar. Nyckeltal för kultur 13.1–13.4. Finlands officiella statistik (FOS): Kultur [nätpublikation]. ISSN=2341-7315. Helsingfors: Statistikcentralen. https://pxhopea2.stat.fi/sahkoiset_julkaisut/kulttuuritilasto/html/suom0015.htm [hämtad 26 februari 2026]
Andel av inkomsten som härrör från konstnärligt arbete av total inkomst (konst- och kulturbarometern) (2023)	Ruusuvirta, M., Kanerva, A., Rensujeff, K. & Leppänen, A. (2024). Konst- och kulturbarometern 2023: De många formerna av konstnärligt arbete. https://www.cupore.fi/julkaisut/taiteilijan-tyon-monet-muodot/ [Hämtad 14.4.2026]
Andel konstnärer för vilka upphovsrättsinkomster har minst ganska stor betydelse för försörjningen (2023)	Lahtinen, E., Ruusuvirta, M., Kautio, T., Rensujeff, K. & Leppänen, A. (2025). Taiteen ja kulttuurin barometri 2024: Taiteilijoiden työn rahoitus ja tuki. Cuporen verkkojulkaisuja 83. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. https://www.cupore.fi/julkaisut/taiteen-ja-kulttuurin-barometri-2024/ [hämtad 14 april 2026]
Anser att investeringar i kultur ger avkastning till samhället (2025)	Helt eller delvis instämmer i påståendet "Att investera i kultur betalar sig tillbaka till samhället". Yle publikinsikt (2026). Kulturstudie 2026. https://drive.google.com/file/d/1803fFTmPCxKp5UkXp5tap1gPqaNFABru/view [Hämtad 13.4.2026]
Anser att kulturarvet är personligen viktigt (2025)	Anser att kulturarvet är personligen viktigt (2025) Kulturarvsbarometern 2025. https://www.museovirasto.fi/fi/palvelut-ja-ohjeet/julkaisut/kulttuuriperintobarometri [hämtad 26 mars 2026]

NYCKELTAL

DEFINITION OCH KÄLLA

Arbetsställen inom
kultursektorn (2023)

Alla företagsarbetsställen totalt: 615 780. https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_alyr/statfin_alyr_pxt_13ww.px/ [hämtad 1 april 2026].

I kulturstatistiken omfattar kultursektorns företag företag i följande huvudkategorier enligt TOL 2002: konstnärlig verksamhet, scen- och konsertverksamhet; bibliotek, arkiv och museer m.m.; konst- och antikhandlar; utgivning och detaljhandel med böcker; produktion och distribution av dagstidningar och tidskrifter; annan tryckning och relaterad verksamhet; radio- och tv-verksamhet; produktion och distribution av film och video; ljudinspelningar; tillverkning och försäljning av musikinstrument och tillbehör; reklam; arkitektonisk och konstindustriell formgivning; fotografi; tillverkning och försäljning av hemelektronik (exklusive större hushållsapparater såsom kylskåp och tvättmaskiner); nöjesparker, spel och annan underhållnings- och rekreationsverksamhet. Finlands officiella statistik (FOS): Kultur [nätpublikation]. ISSN=2341-7315. Helsingfors: Statistikcentralen. <https://stat.fi/fi/tilasto/klt> [hämtad 10 mars 2026]

Avlagda examina inom
kulturområdena (2024)

Totalt avlades 241 000 examina. <https://stat.fi/julkaisu/cm10h0s456xn607w1p9i0bolb> [hämtad 18 december 2025]. Finlands officiella statistik (FOS): Kultur [nätpublikation]. ISSN=2341-7315. Helsingfors: Statistikcentralen. <https://stat.fi/fi/tilasto/klt> [hämtad 10 mars 2026]

Barnkulturcenter (2025)

Medlemmar i Föreningen för barnkultur i Finland. <https://lastenkulttuuri.fi/jasenet/varsinaiset-jasenet/> [Hämtad 12.3.2026]

Besök i konstgallerier (2024)

Besök på utställningar eller evenemang som anordnas av aktören, antingen i aktörens egna lokaler (museer och gallerier) eller i varierande lokaler (evenemang). En enskild besökare kan göra flera besök under året. Antalet besök baseras på en beräknad uppskattning av det totala antalet besök i alla 127 konstgallerier, utifrån data som samlats in från 48 konstgallerier. Frame Contemporary Art Finland. Datakort: Besöksantal inom bildkonst 2024. <https://frame-finland.fi/aineistot/tietokortti-kuvataiteen-kayntimaarat-2024/> [Hämtad 10.3.2026]

Biblioteksbesök (2024)

Fysiska besök. Statistik över Finlands allmänna bibliotek. <https://tilastot.kirjastot.fi/index.php?lang=fi> [Hämtad 9.3.2026]

NYCKELTAL

DEFINITION OCH KÄLLA

Biblioteksenheter (2025) 	Finlands statistik över allmänna bibliotek. https://tilastot.kirjastot.fi/index.php?lang=fi [Hämtad 9.3.2026]
Bildkonstevenemang (2024)	Biennaler och triennaler inom bildkonst, sommarutställningar och festivaler samt konstförmedlingsevenemang och de största konstmässorna. Evenemangen kan ha avgiftsfri eller avgiftsbelagd entré. Frame-stiftelsens statistik över bildkonst. Frame Contemporary Art Finland. CC BY 4.0. (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.fi). https://frame-finland.fi/tietoa-alasta/tilastointi/ [Hämtad: 10.3.2026]
Biobesök (2024)	Finlands filmstiftelse (2025). Filmåret 2024. https://www.ses.fi/wp-content/uploads/SES-Elokuvavuosi-2024-Facts-Figures.pdf [Hämtad 26.2.2026]
Biografsalonger (2024)	Finlands filmstiftelse (2025). Filmåret 2024. https://www.ses.fi/wp-content/uploads/SES-Elokuvavuosi-2024-Facts-Figures.pdf [hämtad 26 februari 2026]
Budgetpost för konst och kultur (29.80) (2023) 	Statsbudgeten för 2023 https://budjetti.vm.fi/indox/tae/2023/valtiovarainministerionKanta_tae_2023.jsp [Hämtad 2.4.2026]
EU-finansiering inom delprogrammet Kultur för finländska projekt (2024)	Den totala finansieringen för alla projekt uppgick till 172 miljoner euro. Nyckeltal för kultur 11.3. Finlands officiella statistik (FOS): Kultur [nätpublikation]. Helsingfors: Statistikcentralen. https://pxhopea2.stat.fi/sahkoiset_julkaisut/kulttuuritilasto/html/suom0015.htm [hämtad 2 april 2026]
EU-finansiering inom delprogrammet Media för finländska projekt (2024)	Nyckeltal för kultur 11.4. Finlands officiella statistik (FOS): Kultur [nätpublikation]. Helsingfors: Statistikcentralen. https://pxhopea2.stat.fi/sahkoiset_julkaisut/kulttuuritilasto/html/suom0015.htm [hämtad 2 april 2026]
Evenemang ordnade i allmänna bibliotek (2024)	Evenemang som huvudsakligen organiserades av biblioteket: 40 115; evenemang organiserade i biblioteket av andra kommunala aktörer: 5 105; evenemang organiserade av externa aktörer i biblioteket: 9 006. Finlands bibliotekstatistik. https://tilastot.kirjastot.fi/index.php?lang=fi [hämtad 9 mars 2026]

NYCKELTAL

DEFINITION OCH KÄLLA

Finansiering till konst och kultur via Centret för konstfrämjande (Taike) (2024)

Centret för konstfrämjande. Stöd för att främja konst och kultur 2024.
<https://www.taike.fi/fi/julkaisut/taiken-tuki-taiteen-ja-kulttuurin-edistamiseen-2024>
[Hämtad 26.3.2026]

Finansiering till konsten från medlemsstiftelser i Stiftelser och fonder rf (2024)

Sweco Finland Oy. Fördelningen av stöd från medlemsstiftelser inom Stiftelser och fonder rf 2024.
<https://saatiotrahastot.fi/selvitys-saatiotuesta-2024/> [Hämtad 2.4.2026]

Finansiering till kulturverksamhet från medlemsstiftelser (2024)

Sweco Finland Oy. Fördelningen av stöd från medlemsstiftelser inom Stiftelser och fonder rf 2024.
<https://saatiotrahastot.fi/selvitys-saatiotuesta-2024/> [Hämtad 2.4.2026]

Finansiering till musei- och kulturarvsverksamhet från medlemsstiftelser (2024)

Finansiering för museer och kulturarvsarbete kan inte särskiljas från varandra. Sweco Finland Oy. Fördelningen av stöd från medlemsstiftelser inom Stiftelser och fonder rf 2024.
<https://saatiotrahastot.fi/selvitys-saatiotuesta-2024/> [Hämtad 2.4.2026]

Flickor (årskurs 8–9) som deltar varje vecka i egeninitierad konst- och kulturverksamhet (2025)

Skolhälsoenkäten 2025.
<https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely/kouluterveyskyselyn-tulokset> [Hämtad 26.3.2026]

Flickor (årskurs 8–9) som deltar varje vecka i organiserad konst- och kulturverksamhet (2025)

Skolhälsoenkäten 2025.
<https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely/kouluterveyskyselyn-tulokset> [Hämtad 26.3.2026]

Företag inom sektorn för konst, underhållning och re-kreation (2024)

Finlands officiella statistik (FOS): Struktur- och bokslutsstatistik för företag [webbpublikation].
ISSN=2342-6217. Helsingfors: Statistikcentralen.
<https://stat.fi/fi/tilasto/yrti> [Hämtad 16.3.2026]

Företagsstöd inom sektorn för konst, underhållning och rekreation (2024)

I Finland betalades direkta företagsstöd på 908,4 miljoner euro år 2024.
Finlands officiella statistik (FOS): Företagsstöd [webbpublikation].
ISSN=1798-3355. Helsingfors: Statistikcentralen.
<https://stat.fi/fi/tilasto/yrtt> [Hämtad 2.4.2026]
Offentlig informationstjänst för företagsstöd, ANM.
<https://tem.fi/yritystukien-julkinen-tietopalvelu> [Hämtad 2.4.2026]

NYCKELTAL

DEFINITION OCH KÄLLA

Förädlingsvärde inom de kulturella näringarna (2023)	Totalt bruttoförädlingsvärde: 238 miljarder euro. https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_klts/statfin_klts_pxt_11wv.px [hämtad 26 mars 2026] Kultursatelliträkenskaper [nätpublikation]. ISSN=2323-959X. Helsingfors: Statistikcentralen. https://stat.fi/fi/tilasto/klts [hämtad 10 mars 2026]
Genomsnittlig disponibel inkomst (Cupores registerbaserade studie) (2019)	Disponibel penninginkomst omfattar löneinkomster, företagarkomster, kapitalinkomster och mottagna transfereringar, från vilka betalda transfereringar såsom direkta skatter och sociala avgifter har dragits av. Stipendier ingår i den disponibla inkomsten. Hirvi-Ijäs, M., Renko, V., Leppänen, A., Lahtinen, E., & Sokka, S. (2023). Konstnär i Finland: professionella konstnärer i Finland 2019. Faktahäfte 6. Kulturpolitiska Forskningscentret Cupore. https://www.cupore.fi/sv/publikationer/konstnar-i-finland-professionella-konstnarer-i-finland-2019/ [hämtad 7 maj 2026]
Genomsnittlig nöjdhet med kulturtjänster (skala 1–5) (2024)	Finlands Kommunförbund. Kommunernas kulturtjänster får beröm av finländarna. https://www.kuntaliitto.fi/tiedotteet/2025/kuntien-kulttuuripalvelut-keravaat-kiitosta-suomalaisilta [hämtad 10 mars 2026]
Hushållens utgifter för kultur (2023)	Omfattar scenkonst och film; nöjesparker, spel och andra fritidsaktiviteter; bibliotek, arkiv, museer och kulturarv; böcker; utbildning, administration och kulturevenemang; tryckta produkter; radio- och tv-avgifter; tidningar; konst och antikviteter; foto- och filmtjänster; hemelektronik; audiovisuella inspelningar. Kultursatelliträkenskaper. Statistikcentralen. https://stat.fi/fi/tilasto/klts [hämtad 10 mars 2026]
Hushållens utgifter för kulturella varor och tjänster, böcker och tidningar (2024)	Böcker och tidningar cirka 200 euro, kulturtjänster cirka 150 euro och kulturvaror cirka 40 euro per hushåll och år. Total konsumtion cirka 24 100 euro per år. Eurostat. https://doi.org/10.2908/NAMA_10_CP18 [hämtad 7 april 2026]
Kommunernas nettoutgifter för kulturverksamhet (2024) 	Mer detaljerade definitioner på Statskontorets webbplats: https://www.valtiokonttori.fi/maaraykset-ja-ohjeet/kuntien-ja-kuntayhtymien-automaattisen-taloustraportoinnin-kasikirja-aura/ Nettodriftskostnader totalt 17,1 miljarder euro. Finlands Kommunförbund, tidsserietjänst: kostnader för serviceproduktion. Kommunernas nettodriftskostnader för kulturverksamhet inkl. bibliotek. https://www.kuntaliitto.fi/talous-ja-elinvoima/kuntatalouden-tilastot [Hämtad 26.3.2026]
Konsertpublik (2024)	Publik vid livekonserter: 1 208 798; publik vid onlinekonserter: 1 437 343. Finlands symfoniorkestrar. Årsrapport 2024. https://sinfoniaorkesterit.fi/materiaali/suomen-sinfoniaorkesterit-ryn-vuosikertomus-2024/ [hämtad 2 april 2026]

NYCKELTAL

DEFINITION OCH KÄLLA

<p>Konstgallerier (2024)</p>	<p>Lokaler eller aktörer som presenterar bildkonst skapad av levande professionella konstnärer, vars huvudsakliga uppgift är att producera regelbunden, växlande utställningsverksamhet. Ofta ingår även försäljning av konstverk i galleriets verksamhet. Inträdet till konstgallerier är i regel avgiftsfritt. Konstgalleristatistik 2024. Helsingfors: Frame Contemporary Art Finland. https://frame-finland.fi/aineistot/taidegalleriatilasto-2024/ [Hämtad 2.4.2026]</p>
<p>Konstnärer som övervägt eller bytt yrke utanför konstområdet under de senaste 12 månaderna (2024)</p>	<p>Lahtinen, E., Ruusuvirta, M., Kautio, T., Rensujeff, K. & Leppänen, A. (2025). Taiteen ja kulttuurin barometri 2024: Taitelijoiden työn rahoitus ja tuki. Cuporen verkkojulkaisuja 83. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. https://www.cupore.fi/julkaisut/taiteen-ja-kulttuurin-barometri-2024/ [hämtad 14 april 2026]</p>
<p>Konstnärers självuppskattade arbetsvälbefinnande (genomsnitt, skala 1–10) (2024)</p>	<p>Cupore, Konstnärers arbetsvälbefinnande. https://www.cupore.fi/uutishuone/taitelijoiden-tyohyvinvointi/ [Hämtad 15.4.2026]</p>
<p>Kultur- och medieföretag (2023)</p>	<p>En företagsgrupp avgränsad utifrån TOL 2008-klasserna: 18110, 18120, 18130, 18140, 18200, 26400, 32200, 32400, 46432, 46433, 46491, 46492, 46493, 46494, 46496, 47430, 47595, 47610, 47621, 47622, 47630, 47650, 47781, 47782, 47791, 47792, 47911, 58110, 58130, 58141, 58142, 58210, 59110, 59120, 59140, 59200, 60100, 60201, 60202, 63910, 71110, 73111, 73112, 73119, 73120, 74101, 74102, 74109, 74201, 74202, 74300, 74901, 77220, 82300, 85520, 90010, 90020, 90030, 90040, 91010, 91020, 91030, 91040, 92000, 93210, 93299. Inkluderade är alla marknadsbaserade företag som under statistikåret hade omsättning, personal, övriga rörelseintäkter, investeringar eller balansräkning. Kulturell arbetskraft, produkter, tjänster och företag 20. Finlands officiella statistik (FOS): Kultur [nätpublikation]. ISSN=2341-7315. Helsingfors: Statistikcentralen. https://pxhopea2.stat.fi/sahkoiset_julkaisut/kulttuuritilasto/html/suom0014.htm [hämtad 1 april 2026]</p>
<p>Kulturföreningar (2025) </p>	<p>Underkategorier för kulturföreningar: 4.01 föreningar med anknytning till vetenskap och forskning; 4.02 föreningar med anknytning till studier och utbildning; 4.03 föreningar med anknytning till musik; 4.04 föreningar med anknytning till scenkonst; 4.05 föreningar med anknytning till bildkonst; 4.06 övriga konstföreningar; 4.07 kulturarvs- och museiföreningar; 4.08 föreningar med anknytning till seder, mat- och dryckeskultur; 4.09 hembygds- och byaföreningar; 4.10 släktföreningar; 4.11 natur-, miljö- och djurskyddsföreningar; 4.12 etniska föreningar; 4.99 övriga kulturföreningar. Patent- och registerstyrelsen. Antal föreningar enligt ändamålsklassificering (huvudklasser) i olika regioner. https://www.prh.fi/fi/yrityksetjayhteisot/yhdistysrekisteri/yhdistysrekisterintilastoja/yhdistysten_maarat_maakunnittain.html [hämtad 10 mars 2026]</p>

NYCKELTAL

DEFINITION OCH KÄLLA

Live musik- och konsertlokaler (2024)	LiveFIN rf. Översikt över live musiksektorn 2024. https://livefin.fi/wp-content/uploads/Elavan-musiikin-toimialakatsaus-2024.pdf [hämtad 9 mars 2026]
Läroanstalter inom grundläggande konstundervisning (2024)	Statistikcentralen, läroanstaltsregistret 2024 https://stat.fi/media/uploads/tup/oppilaitosrekisteri/oppilaitosrekisteri_tyyppi_2024_fi.pdf [Hämtad 26.3.2026]
Medlemsfestivaler i Finland Festivals (2025)	Statistiken omfattar festivaler som är medlemmar i Finland Festivals, varav nästan alla är icke-vinstdrivande konst- och kulturfestivaler. Kommersiella festivaler ingår inte. https://festivals.fi/tilastot/ [hämtad 26 februari 2026]
Mottagare av finansiering från Centret för konstfrämjande (Taike) (2024)	Centret för konstfrämjande. Stöd för att främja konst och kultur 2024. https://www.taike.fi/fi/julkaisut/taiken-tuki-taiteen-ja-kulttuurin-edistamiseen-2024 [Hämtad 26.3.2026]
Museibesök (2024)	I museistatistiken räknas besök till utställningar eller till evenemang som ordnas av museet i dess egna lokaler. Museistatistik, Museiverket. CC BY 4.0. (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.fi).
Nya finländska skönlitterära titlar (2024)	Publicerade nya titlar. Förlagsbranschens statistik: Årsstatistik 2024. https://tilastointi.kustantajat.fi/vuositolasto/julkaistut-uudet-nimikkeet/2024 [hämtad 9 mars 2026]
Omsättning för kultur- och medieföretag (2023)	Kulturell arbetskraft, produkter, tjänster och företag 22. Finlands officiella statistik (FOS): Kultur [nätpublikation]. ISSN=2341-7315. Helsingfors: Statistikcentralen. https://pxhopea2.stat.fi/sahkoiset_julkaisut/kulttuuritilasto/html/suom0014.htm [hämtad 1 april 2026]
Omsättning inom sektorn för konst, underhållning och rekreation (2024)	Enligt Statistikcentralens struktur- och bokslutsstatistik för företag uppgick den sammanlagda omsättningen för företag i Finland till cirka 530 miljarder euro. Finlands officiella statistik (FOS): Struktur- och bokslutsstatistik för företag [webbpublikation]. ISSN=2342-6217. Helsingfors: Statistikcentralen. https://stat.fi/fi/tilasto/yrti [Hämtad 16.3.2026]
Personal inom folkbibliotek (2024)	Årsverken: personal anställd av biblioteket (2017-). Finlands bibliotekstatistik. https://tilastot.kirjastot.fi/index.php?lang=fi [hämtad 9 mars 2026]

NYCKELTAL

DEFINITION OCH KÄLLA

Personalresurser inom allmän kulturverksamhet (2024)	Institutet för hälsa och välfärd: TEAviisari, 2025. www.teaviisari.fi [hämtad 2 april 2026]
Plan för kulturellt välbefinnande i bruk (2025)	Ruokolainen, O. & Kautio, T. (2025). Kulturvälfärdsområden? Mål, organisering och finansiering av kulturvälfärdsverksamhet i välfärdsområden. Cupores webpublikationer 84. Centret för kulturpolitisk forskning Cupore.
Pojkar (årskurs 8–9) som deltar varje vecka i egeninitierad konst- och kulturverksamhet (2025)	Skolhälsoenkäten 2025. https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely/kouluterveyskyselyn-tulokset [Hämtad 26.3.2026]
Pojkar (årskurs 8–9) som deltar varje vecka i organiserad konst- och kulturverksamhet (2025)	Skolhälsoenkäten 2025. https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely/kouluterveyskyselyn-tulokset [Hämtad 26.3.2026]
Premiärer av finländska långfilmer (2024)	Finlands filmstiftelse (2025). Filmåret 2024. https://www.ses.fi/wp-content/uploads/SES-Elokuvavuosi-2024-Facts-Figures.pdf [hämtad 26 februari 2026]
Premiärer av finländska orkesterverk (2024)	Finlands Symfoniorkestrar rf. Årsberättelse 2024. https://sinfoniaorkesterit.fi/materiaali/suomen-sinfoniaorkesterit-ryn-vuosikertomus-2024/ [Hämtad 2.4.2026]
Premiärer av fria cirkusaktörer (2024)	Statistik från Teaterinfo Finland (TINFO), scenkonststatistik (2025). http://www.tinfo.fi/documents/ett_2024_web.pdf [Hämtad 26.2.2026]
Premiärer av fria dansgrupper och koreografer (2024)	Statistik från Teaterinfo Finland (TINFO), scenkonststatistik (2025). http://www.tinfo.fi/documents/ett_2024_web.pdf [Hämtad 26.2.2026]
Premiärer vid statsunderstödda teatrar (spelläret 2023–2024)	VOS-tal teatrar och Finlands Nationalteater, VOS-dansgrupper och produktionscenter, VOS-cirkusgrupper samt Finlands Nationalopera och -balett. Urpremiärer redovisas per spelsäsong. Statistik från Teaterinfo Finland (TINFO), scenkonststatistik (2025). http://www.tinfo.fi/documents/ett_2024_web.pdf [Hämtad 26.2.2026]

NYCKELTAL

DEFINITION OCH KÄLLA

Publik vid scenkonstföreställningar (2024)	Publik inom talteater, opera, danskompanier och produktionscenter samt cirkus. Publikciffrorna inkluderar även gratis föreställningar och besökare. Statistik från Teaterinfo Finland (TINFO), (2025). [hämtad 26 februari 2026]
Regional kulturstrategi eller kulturprogram i bruk (vid utgången av 2025)	Taina Laitinen, Konst- och kulturmyndigheten, 11.2.2026. Meddelande.
Rytmmusikfestivaler (2025)	En lista över pop-, folk- och jazzfestivaler sammanställd från offentliga källor. LiveFIN & Finlands Jazzförbund (2025). Pop-, folk- och jazzfestivaler 2019-. Elektroniskt datamaterial. www.livefin.fi/avoim-toimialadata/Festivaalilista.xlsx [hämtad 26 februari 2026]
Statens totala kulturfinansiering (2023) 	Statens budgetförslag: ca 81,3 miljarder euro. https://budjetti.vm.fi/indox/tae/2023/valtiovarainministerionKanta_tae_2023.jsp [Hämtad 16.3.2026] Sokka, Sakarias & Nokela, Severi (2024). Staten finansierade kultur med över en miljard euro år 2023. Översikt. Centret för kulturpolitisk forskning Cupore. https://www.cupore.fi/uutishuone/valtion-rahoitus-kulttuurille-2023/ [Hämtad 2.4.2026]
Statsfinansierade festivaler (2025) 	Bidrag från Centret för konstfrämjande (Taike) för festivaler 2025, bidrag från undervisnings- och kulturministeriet för barnkultur- och kulturevenemang 2025 samt verksamhetsstöd för filmfestivaler från Finlands filmstiftelse 2025. https://www.taike.fi/fi/myonnetyt-apurahat/taiken-avustuksia-85-festivaalilleympari-suomen https://okm.fi/-/lastenkulttuurin-seka-lasten-ja-nuorten-kulttuuri-ja-mediakasvatuksen-edistaminen https://www.ses.fi/tuenhakijalle/tukipaatokset/#/feed&grantTypes=212&years=2025 [hämtad 9 mars 2026]
Statsunderstödda museer (2025)	Museer som är berättigade till statsandel år 2026. https://okm.fi/museoiden-valtionosuudet [Hämtad 2.4.2026]
Statsunderstödda scenkonstinstitutioner (2025)	Scenkonstorganisationer som är berättigade till statligt stöd. https://okm.fi/esittava-taide [hämtad 26 februari 2026]

NYCKELTAL

DEFINITION OCH KÄLLA

Studerande inom den grundläggande konstundervisningen (2024)

Finlands officiella statistik (FOS): Kultur [webbpublikation].
Referenstidpunkt: 2024. ISSN=2341-7315. Helsingfors: Statistikcentralen.
<https://stat.fi/fi/julkaisu/cmfpdyt2o0vq407unrklqkqow> [Hämtad 11.3.2026]

Studerande inom kulturområdena (yrkesutbildning och högre utbildning) (2024)

Totalt antal studerande inom examensutbildning år 2024: 1 421 934.
<https://stat.fi/fi/tilasto/opiskt> [hämtad 25 mars 2026]. En lista över examina finns i Statistikcentralens PX-databastjänst: https://pxdata.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_klt/statfin_klt_pxt_12ky.px [hämtad 12 mars 2026].
<https://www.taidejakulttuuri.fi/statistic/kulttuurialojen-opiskelijat-ja-tutkinnot/> [hämtad 25 mars 2026]

Stöder offentlig finansiering av konsten via skatter (2022)

Finska kulturfonden (SKR), Finländarnas förhållande till kultur.
<https://skr.fi/hanke/suomalaisten-suhde-kulttuuriin/> [Hämtad 26.3.2026]

Sysselsatta i konstrelaterade yrken (konst, arkitektur och design) (2023)

Uppgifterna i sysselsättningsstatistiken baseras huvudsakligen på administrativa register och statistiska material. Till den sysselsatta arbetskraften räknas alla personer i åldern 18–74 år som under årets sista vecka var i förvärsarbete och inte var registrerade som arbetslösa arbetssökande vid arbetsförmedlingen eller fullgjorde värnplikt eller civiltjänst. Uppgifterna om sysselsättning baseras på uppgifter från arbetspensionssystemet och skattemyndigheterna. I sysselsättningsstatistiken kan en person endast ha ett yrke, vilket fastställs utifrån den huvudsakliga inkomstkällan vid årets slut. Beräkningen omfattar 13 yrkeskoder: 2161 Byggnadsarkitekter, 2162 Landskapsarkitekter, 2163 Produkt- och modedesigners, 2166 Grafiska och multimediedesigners, 2641 Författare m.fl., 2651 Bildkonstnärer, 2652 Musiker, sångare och kompositörer, 2653 Dansare och koreografer, 2654 Regissörer och producenter, 2655 Skådespelare, 2659 Övriga konstnärer, 3431 Fotografer, 3432 Inredningsarkitekter m.fl.
Finlands officiella statistik (FOS): Sysselsättning [webbpublikation].
ISSN=1798-5528. Helsingfors: Statistikcentralen.
<https://stat.fi/fi/tilasto/tyokay> [Hämtad 11.3.2026]

Sysselsatta inom de kulturella näringarna (2023)

Till den sysselsatta arbetskraften räknas alla personer i åldern 18–74 år som under årets sista vecka var i förvärsarbete och inte var registrerade som arbetslösa arbetssökande vid arbetsförmedlingen eller fullgjorde värnplikt eller civiltjänst. Uppgifterna om sysselsättning baseras på inkomstregister- och skatteuppgifter. För de sektorer som ingår, se Verksamhetsställen inom kultursektorn.
Den totala sysselsatta arbetskraften (18–74-åringar) i Finland vid slutet av 2023 var 2,6 miljoner.
<https://stat.fi/fi/julkaisu/clmhktyrwzhoa0bw3t81uqqml> [Hämtad 25.3.2026]
Finlands officiella statistik (FOS): Kultur [webbpublikation].
ISSN=2341-7315. Helsingfors: Statistikcentralen.
<https://stat.fi/fi/tilasto/klt> [Hämtad 11.3.2026]

NYCKELTAL

Sysselsatta inom de kulturella
näringarna (huvudsyssla)
(2023)

DEFINITION OCH KÄLLA

Kultursektorer (TOL 2008):

Scenkonst

Scenkonst (90010), Stödverksamhet till scenkonst (90020),
Konstnärligt skapande (90030)

Bibliotek, arkiv och museer m.m.

Biblioteks- och arkivverksamhet (91010), Museiverksamhet (91020), Historiska
sevärdheter, byggnader m.m. (91030), Botaniska trädgårdar m.m. (91040)

Konst- och antikhandlare

Konstgallerier (47781), Antikaffärer (47791)

Bokutgivning och handel

Bokbindning och relaterade tjänster (18140), Partihandel med böcker (46492),
Detaljhandel med böcker (47610), Antikvariat (47792), Postorder- och
internetförsäljning av böcker, musik- och videospelningar (47911), Bokutgivning
(58110), Översättning och tolkning (74300)

Tidningar, tidskrifter och nyhetsbyråer

Tryckning av tidningar (18110), Detaljhandel med tidskrifter och tidningar (47622),
Utgivning av dagstidningar (58130), Utgivning av lokala och mindre frekventa
tidningar (58141), Utgivning av tidskrifter (58142), Nyhetsbyråer (63910)

Film, video och datorspel

Utgivning av datorspel (58210), Filmproduktion (59110), Efterproduktion av film,
video och tv-program (59120), Distribution av film, video och tv-program (59130),
Filmvisning (59140), Uthyrning av videofilmer (77220)

Tillverkning och handel med musikinstrument

Tillverkning av musikinstrument (32200), Partihandel med musiktillbehör (46494),
Detaljhandel med musikinstrument och musiktillbehör (47595)

Ljudinspelningar

Reproduktion av inspelat material (18200), Detaljhandel med musik- och
videospelningar (47630), Inspelningsstudior; utgivning av ljudinspelningar och
musik (59200)

Radio och television

Radioproduktion och sändning (60100), Tv-produktion och sändning (exkl. betal-tv-
kanaler) (60201),

Betal-tv-kanaler (60202)

Övrig tryckning och relaterad verksamhet

Övrig tryckning (18120), Förberedande tjänster inför tryckning och publicering
(18130)

Reklam

Reklambyråer (73111), Direkt- och utomhusreklam (73112), Övriga reklamtjänster
(73119), Förmedling och försäljning av reklamutrymme (73120)

Arkitektur och industridesign

Arkitekttjänster (71110), Grafisk design (74101), Inredningsdesign (74102),
Industridesign m.m. (74109)

NYCKELTAL

DEFINITION OCH KÄLLA

Fotografi

Partihandel med fotoutrustning och tillbehör (46433), Detaljhandel med fotoutrustning (47782), Fotografverksamhet och annan bildproduktion (74201), Framkallning av fotografier (74202)

Nöjesparker, spel och annan rekreation

Tillverkning av spel och leksaker (32400), Partihandel med papper och kontorsmaterial (46491), Partihandel med leksaker och spel (46496), Detaljhandel med papper och kontorsmaterial (47621), Detaljhandel med spel och leksaker (47650), Spel- och vadslagningsverksamhet (92000), Drift av nöjes- och temaparker (93210),

Annan nöjes- och rekreationsverksamhet som ej klassificeras annorstädes (93299)

Tillverkning och handel med hemelektronik

Tillverkning av hemelektronik (26400), Partihandel med hemelektronik (46432), Detaljhandel med hemelektronik (47430)

Organisering av kulturevenemang och relaterad verksamhet

Artistförmedling och managerverksamhet (74901), Organisation av mässor och kongresser (82300), Drift av konstinstitutioner (90040)

Utbildning

Utbildning inom konst och musik (85520)

Kulturutbildning, arbetskraft och föreningsverksamhet,

11.4 Sysselsatt arbetskraft inom kultursektorer 2008–2022.

https://pxhopea2.stat.fi/sahkoiset_julkaisut/kulttuuritilasto/html/suom0010.htm

[Hämtad 2.4.2026]

Finlands officiella statistik (FOS): Kultur [webbpublikation].

Referensdatum: 31.12.2023. Helsingfors: Statistikcentralen

<https://stat.fi/fi/julkaisu/clmaleenrbqf30bw68qmf8vvcg> [Hämtad 2.4.2026]

Sysselsatta inom kultursektorn (2024) (Eurostat)

Eurostat följer upp kulturell sysselsättning i EU. Uppgifterna bygger på en korsklassificering av sysselsättning enligt den internationella yrkesklassificeringen (ISCO) och näringsgrensindelningen (NACE), så att en person definieras som kulturellt sysselsatt om hen arbetar inom en kultursektor eller ett kulturyrke, eller båda. I Eurostats statistik definieras en sysselsatt person som en person som är 15 år eller äldre och som under referensveckan arbetade minst en timme mot lön eller ersättning, eller som oavlönad familjearbetare. Även personer som tillfälligt var frånvarande från sitt arbete eller sin verksamhet under referensperioden ingår.

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Culture_statistics_-_cultural_employment [hämtad 10 mars 2026]

NYCKELTAL

DEFINITION OCH KÄLLA

<p>Sysselsatta inom kulturyrken (2023)</p>	<p>Den totala sysselsatta arbetskraften (18–74-åringar) i Finland vid slutet av 2023 var 2,6 miljoner.</p> <p>https://stat.fi/fi/julkaisu/clmhktyrwzhoa0bw3t81uqqml [Hämtad 25.3.2026]</p> <p>Finlands officiella statistik (FOS): Sysselsättning [webbpublikation]. ISSN=1798-5528. Helsingfors: Statistikcentralen. https://stat.fi/fi/tilasto/tyokay [Hämtad 11.3.2026]</p>
<p>Sysselsatta inom kulturyrken (huvudsyssla) (2023)</p>	<p>Kulturyrken (TOL 2008):</p> <p>Konst, formgivning och konsthantverk Bildkonstnärer (2651), Musiker, sångare och kompositörer (2652), Dansare och koreografer (2653), Regissörer och producenter (2654), Skådespelare (2655), Övriga konstnärer (2659), Författare m.fl. (2641)</p> <p>Musei-, biblioteks- och arkivarbete Arkivarier (26211), Museispecialister (26212), Bibliotekarier, informationsspecialister m.fl. (2622), Biblioteks-, arkiv- och museiarbetare (4411), Tekniska yrken inom gallerier, museer och bibliotek (3433)</p> <p>Reklam Försäljnings- och marknadsföringschefer (1221), Reklam- och informationschefer (1222), Specialister inom reklam och marknadsföring (2431)</p> <p>Journalistiskt arbete samt arbete inom film och fotografi Journalister (2642), Redaktionschefer och -sekreterare, programchefer (26421), Tidningsjournalister m.fl. (26422), Programledare, speakrar m.fl. (2656), Radio- och tv-journalister (26423), Fotografer (3431), Inspelningsassistenter och andra scen- och produktionstekniska specialister (34351), Sändnings- och audiovisuella tekniker (3521)</p> <p>Tillverkare av hantverksprodukter och arbetare inom tryckbranschen Instrumentmakare och -stämmare (7312), Guld- och silversmeder (7313), Kruktillverkare och drejare (7314), Glasblåsare, -skärare, -slipare och -efterbehandlare (7315), Gravörer, etsare och dekorationsmålare (7316), Trä-, korg- m.fl. hantverkare (7317), Textil-, läder- m.fl. hantverkare (7318), Övriga hantverksarbetare (7319)</p> <p>Arkitekter och formgivare Arkitekter för byggnader (2161), Landskapsarkitekter (2162), Produkt- och modedesigners (2163), Grafiska och multimediedesigners (2166), Inredningsarkitekter m.fl. (3432)</p> <p>Lärare i konstämnen Lärare i konst- och färdighetsämnen (23303), Övriga musiklärare (2354), Övriga lärare i konstämnen (2355)</p> <p>Grafiskt arbete Prepress-tekniker (7321), Tryckare (7322), Efterbehandlare och bokbindare (7323)</p> <p>Övriga kulturyrken Reseguidar (5113), Resebyråtjänstemän (4221), Översättare, tolkar och andra lingvister (2643), Övriga experter inom konst- och kultursektorn (3435)</p>

NYCKELTAL

DEFINITION OCH KÄLLA

	<p>Kulturutbildning, arbetskraft och föreningsverksamhet, 11.5 Sysselsatt arbetskraft inom kulturyrken enligt sysselsättningsstatistik 2022. https://pxhoepa2.stat.fi/sahkoiset_julkaisut/kulttuurilasto/html/suom0010.htm [Hämtad 2.4.2026]</p>
	<p>Finlands officiella statistik (FOS): Kultur [webbpublikation]. Referenstidpunkt: 31.12.2023. Helsingfors: Statistikcentralen https://stat.fi/fi/julkaisu/clmaleenrbqf30bw68qmf8vcg [Hämtad 2.4.2026]</p>
Totala upphovsrättsersättningar som fördelats av kollektiva förvaltningsorganisationer (2024)	<p>Audiovisual Producers Finland APFI (12 milj. €), Filmex (0,6 milj. €), Gramex (20 milj. €), Kopiosto (49 milj. €), Kuvasto (0,8 milj. €), Sanasto (13 milj. €), Teosto (69 milj. €). Kulturens nyckeltal 11.8. Finlands officiella statistik (FOS): Kultur [webbpublikation]. ISSN=2341-7315. Helsingfors: Statistikcentralen. https://pxhoepa2.stat.fi/sahkoiset_julkaisut/kulttuurilasto/html/suom0015.htm [Hämtad 2.4.2026]</p>
Upplevd social delaktighet bland konstnärer (skala 0–100) (2022)	<p>Ruusuvirta, Minna, Lahtinen, Emmi, Rensujeff, Kaija & Leppänen, Aino (2023). Taiteen ja kulttuurin barometri 2022. Taiteilijoiden työhyvinvointi. Cuporen verkkojulkaisuja 72. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. https://www.cupore.fi/julkaisut/taiteilijoiden-tyohyvinvointi/ [hämtad 14 april 2026]</p>
Verk registrerade hos Teosto (2025)	<p>Verk där minst en upphovsperson eller förläggarkund representerad av Teosto ingår. Siffran inkluderar arrangemang samt nya versioner av tidigare registrerade verk. Matti Pajarinen, Teosto, 10.4.2026. Personlig kommunikation.</p>
Yrkesverksamma konstnärer (2019)	<p>Registerdata för Cupores studie Konstnär i Finland konstruerades genom att definiera populationen av yrkesverksamma konstnärer från FOLK-datamaterialet med fyra kriterier baserade på professionsforskning. Dessa kriterier är: genomförd konstnärlig utbildning, mottagande av stipendium för konstnärligt arbete, medlemskap i en yrkes- eller intresseorganisation inom konstområdet samt mottagande av ersättning för användningen av konstnärliga verk. Hirvi-Ijäs, M., Renko, V., Leppänen, A., Lahtinen, E., & Sokka, S. (2023). Konstnär i Finland: professionella konstnärer i Finland 2019. Faktahäfte 6. Kulturpolitiska Forskningscentret Cupore. https://www.cupore.fi/sv/publikationer/konstnar-i-finland-professionella-konstnarer-i-finland-2019/ [hämtad 7 maj 2026]</p>

Skriftliga källor

Aapola-Kari, S. (toim.) (2023). *Vaihteleva vapaa-aika. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2022*. Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 244.

<https://edition.fi/nuorisotutkimusseura/catalog/book/1676>

Acciai, C. & Capano, G. (2021). *Policy instruments at work: A meta-analysis of their applications*. *Public Administration*, 99(1), 118–136. <https://doi.org/10.1111/padm.12673>

Ahearne, J. (2009). Cultural policy explicit and implicit: a distinction and some uses. *International Journal of Cultural Policy*, 15(2), 141–153.

<https://doi.org/10.1080/10286630902746245>

Ahlqvist, T. (2018). *Tulevaisuuden sosioteknisiä vastakkainasetteluja: Radikaalit teknologiat ja dialektinen tulevaisuudentutkimus*. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 4/2018.

<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021042827278>

Alasuutari, P. (2017). Määräysvalta vakuuttelun retoriikassa: Koetun hyvinvoinnin käsitteen leviäminen ja kotoistuminen Suomeen. *Sosiologia*, 54(3), 253–272.

Alasuutari, P. & Kangas, A. (2020). The global spread of the concept of cultural policy. *Poetics*, 82, 101445. <https://doi.org/10.1016/j.poetic.2020.101445>

Anheier, H., List, R. A., Kononykhina, O. & Leong Cohen, J. (2016). *Cultural Participation and Inclusive Societies. A thematic report based on the Indicator Framework on Culture and Democracy*. Council of Europe. <https://edoc.coe.int/en/culture-and-democracy/7285-pdf-cultural-participation-and-inclusive-societies-a-thematic-report-based-on-the-indicator-framework-on-culture-and-democracy.html>

Ansio, H., Haikala, K., Kalliomäki-Levanto, T., Karttunen, S., Käpykangas, S., Leppänen, A., Lindström, S., Ruusuvirta, M. & Seitsalo, M. (2024). *Mielen hyvinvoinnin ja työkyvyn tukeminen taide-, kulttuuri- ja tapahtuma-aloilla*. Tietoa työstä. Työterveyslaitos.

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-391-182-6>

Anttila, E. (2021). Tasa-arvo peruskoulun taidekasvatuksessa: Avaimia kestäviin ratkaisuihin. *Finnish Journal of Music Education*, 24(2), 104–126.

<https://fjme.journal.fi/issue/view/11287/2536>

Anttila, E., Jaakonaho, L., Juntunen, M-L., Martin, M., Nikkanen, H., Saastamoinen, R. & Turpeinen, I. (2017). *Peruskoulu: Suomen suurin kulttuurikeskus*. ArtsEqual Policy Brief 2/2017. <https://www.artsequal.fi/documents/14230/0/Koulu+kulttuurikeskus+PB/6539bc7d-4c69-4d62-a90f-91a0d12f6e6b>

Arolainen, T. (2024). Kulttuurialan huoltovarmuus. *Nykytila ja kehittäminen osana henkistä kriisinkestävyyttä*. Huoltovarmuuskeskus.

Bennett, O. (1999). Kulttuuripolitiikka, kulttuuripessimismi ja postmoderniteetti. Teoksessa A. Kangas & J. Virkki (toim.), *Kulttuuripolitiikan uudet vaatteet* (s. 13–32). Jyväskylä.

Bonet, L. & Négrier, E. (2008). *La fin des cultures publiques? La Découverte*.
<https://shs.cairn.info/la-fin-des-cultures-nationales--9782707154330?lang=fr>

Bonet, L. & Négrier, E. (2011). The end(s) of national cultures? Cultural policy in the face of diversity. *International Journal of Cultural Policy*, 17(5), 574–589.
<https://doi.org/10.1080/10286632.2010.550681>

Bonet, L. & Négrier, E. (2018). The participative turn in cultural policy: Paradigms, models, contexts. *Poetics*, 66, 64–73. <https://doi.org/10.1016/j.poetic.2018.02.006>

Cano Mejía, V. & Arias Suárez, J. D. (2025). Conceptual perspectives of cultural governance: A literature review (2000–2023). *Cogent Arts & Humanities*, 12(1), 2606466.
<https://doi.org/10.1080/23311983.2025.2606466>

CISAC (2025). *Global Collections Report 2025* (For 2024 Data).
<https://www.cisac.org/cisac-global-collections-report-2025>

Clarke, M., Kula, W., Fengler, M., Pencheva, G., Vermeij, R., Ebert, L. & Moroz, L. (2024). *Creative Pulse: A survey on the status and working conditions of artists and CCS professionals in Europe*. Culture Action Europe and Panteia, May 2024.
<https://cultureactioneurope.org/wp-content/uploads/2024/04/Creative-pulse-Survey-on-the-status-and-working-conditions-of-artists-and-CCS-professionals.pdf>

Cultural Policy in Finland: National Report (1995). European Programme of National Cultural Policy Reviews. Arts Council of Finland, Research and Information Unit.

Culture Action Europe (2024). *State of Culture*. https://cultureactioneurope.org/wp-content/uploads/2024/10/State-of-Culture-Report_final_version.pdf

Culture Monitor (2024). Boekman Foundation. <https://www.cultuurmonitor.nl/en/>

Duelund, P. (2003). *The Nordic Cultural Model. Nordic cultural policy in transition*. Nordic Cultural Institute.

Dufva, M. (2022). Toimintaympäristön analyysi: Peste ja sen variaatiot. Teoksessa H.-K. Aalto, K. Heikkilä, P. Keski-Pukkila, M. Mäki & M. Pöllänen (toim.), *Tulevaisuudentutkimus tutuksi – Perusteita ja menetelmiä* (s. 105–112). Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto.
<https://tulevaisuus.fi/wp-content/uploads/2025/07/tva-1-2022-dufva-peste.pdf>

Dufva, M., Kiiski-Kataja, E. & Lähdemäki-Pekkinen, J. (2026). *Megatrendit 2026. Kohti uutta yhteiskuntasopimusta*. Sitra.

Dufva, M. & Rekola, S. (2023.) *Megatrendit 2023*. Sitra.
<https://www.sitra.fi/julkaisut/megatrendit-2023/>

Eduskunta. (2025). *Kulttuuripoliittinen selonteko*. Käsittelytiedot. https://www2.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/VNS_8+2024.aspx

ESSNet-Culture. (2012). *European Statistical Network for Culture 2012 ESSnet – Culture*. Final Report. https://ec.europa.eu/assets/eac/culture/library/reports/ess-net-report_en.pdf

European Commission. (2023a). *The status and working conditions of artists and cultural and creative professionals – Report of the OMC (Open Method of Coordination) group of EU Member States' experts*, Publications Office of the European Union. <https://data.europa.eu/doi/10.2766/46315>

European Commission. (2023b). *The Cultural and Creative Cities Monitor*. Edition 2017. European Commission, Joint Research Centre, Directorate for Competences. [WWW] <https://composite-indicators.jrc.ec.europa.eu/cultural-creative-cities-monitor>

European Commission. (2023c). *Culture and democracy, the evidence – How citizens' participation in cultural activities enhances civic engagement, democracy and social cohesion – Lessons from international research*. Publications Office of the European Union. <https://data.europa.eu/doi/10.2766/39199>

European Commission. (2025). *Factsheet: Culture Compass for Europe*. Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture. <https://culture.ec.europa.eu/document/factsheet-culture-compass-for-europe>

Evrard, Y. (1997). Democratizing Culture or Cultural Democracy? *The Journal of Arts Management, Law, and Society*, 27(3), 167–175. <https://doi.org/10.1080/10632929709596961>

Fancourt, D. & Finn, S. (2019). *What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review*. World Health Organization. Regional Office for Europe.

Frame Contemporary Art Finland (2024). *Kuvataiteen käyntimäärät Suomessa 2024*. Tietokortti #1. <https://frame-finland.fi/wp-content/uploads/2025/09/Frame-Tietokortti-Kayntimaarat-2024.pdf>

Gelin, M. (2025). *Mjuk makt – kultur och propaganda i den nya världsordningen*. Volante.

Gray, C. (2017). Structure, Agency and Museum Policies. *Museum & Society*, 14(1), 116–130. <https://doi.org/10.29311/mas.v14i1.629>

Haapala, L. (2024). *Itsensättyölistäjän työelämän laatu*. Department of Social Sciences University of Helsinki Dissertations Universitatis Helsingiensis 212/2024. <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/46d1b373-93fa-4df8-95e6-757163ef6f05/content>

Hedman, L., Ikonen, J., Leemann, L., Koskela, T., Martelin, T., Solin, P., Tamminen, N. & Parikka, S. (2021). *Osallisuuden kokemus ja positiivinen mielenterveys työmarkkina-aseman ja kotitalouden rakenteen mukaan – FinSote 2019 -tutkimuksen tuloksia*. THL Tutkimuksesta tiiviisti 5/2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Heikkilä, R. (2017). Suomalainen kulttuuriosallistuminen ja eriarvoisuus: ei-osallistujien jäljillä. *Kulttuuripolitiikan tutkimuksen vuosikirja, 2016*, 6–19. <https://doi.org/10.17409/kpt.60095>

Heikkilä, R. (2022). *Understanding Cultural Non-Participation in an Egalitarian Context*. Palgrave Studies in Cultural Participation. Palgrave.
<https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-18865-7>

Heikkilä, R. (2026, 9. tammikuuta). Kulttuuriin osallistumattomuus ei selity varallisuudella. *Helsingin Sanomat*. <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000011736612.html>

Heikkilä, R. & Lindblom, T. (2023). Overlaps and accumulations: The anatomy of cultural non-participation in Finland, 2007 to 2018. *Journal of Consumer Culture*, 23(1), 122–145.

Heiskanen, I. (1994). Kulttuuripolitiikan pitkät linjat: kansallisen kulttuurin prototyypistä hyvinvointivalttiollisen kulttuuripolitiikan kautta kohti uutta – kenties monikansallista kulttuuria. *Hyvinvointikatsaus, 1994*(2), 6–9.

Herranen, K. & Karttunen, S. (2016). *Festivaalien ja tapahtumien edistäminen valtion kulttuuripolitiikassa. Katsaus tietopohjaan, valtionavustuksiin ja vaikuttavuuteen*. Cuporen verkkojulkaisuja 35. <https://www.cupore.fi/julkaisut/festivaalien-ja-tapahtumien-edistaminen-valtion-kulttuuripolitiikassa-katsaus-tietopohjaan-valtionavustuksiin-ja-vaikuttavuuteen/>

Hillman-Chartrand, H. & McCaughey, C. (1989). The Arm's Length Principle and the Arts: An International Perspective – Past, Present and Future. Teoksessa M.C. Cummings Jr. & J. Mark Davidson Schuster (toim.), *Who's to Pay for the Arts: The International Search for Models of Support* (s. 43–53). American Council for the Arts.

Hirvi-Ijäs, M. & Jakonen, O. (2023). *Kultursektornis återhämtning och förändring i spåren av covid-19-pandemin*. Nordisk kulturfakta 2023:03. Kulturanalys Norden / Nordic Council of Ministers. <https://pub.norden.org/nordiskkulturfakta2023-03/>

Hirvi-Ijäs, M., Kautio, T., Kurlin, A., Rensujeff, K. & Sokka, S. (2020). *Taiteen ja kulttuurin barometri 2019: Taiteilijoiden työ ja toimeentulon muodot*. Cuporen verkkojulkaisuja 57. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore.
<https://www.cupore.fi/julkaisut/taiteilijoiden-tyo-ja-toimeentulon-muodot/>

Hirvi-Ijäs, M., Renko, V., Lahtinen, E., Sokka, S., Jakonen, O. & Kurlin Niiniaho, A. (2021). *Taiteilijana Suomessa -tutkimus: Lähestymistapojen ja metodologioiden pohdintaa*. Cuporen työpapereita 15. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore.
<https://www.cupore.fi/julkaisut/taiteilijana-suomessa-tutkimus/>

Hirvi-Ijäs, M., Renko, V., Leppänen, A., Lahtinen, E. & Sokka, S. (2023). *Taiteilijana Suomessa: ammattitaiteilijat Suomessa vuonna 2019*. Tietovihko 6. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. <https://www.cupore.fi/julkaisut/taiteilijana-suomessa-ammattitaiteilijat-suomessa-vuonna-2019/#>

Hirvi-Ijäs, M., Renko, V. & Sokka, S. (2024). *Taidemuseot alueensa ja toimialansa kehittäjinä*. Cuporen verkkojulkaisuja 80. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore.
<https://www.cupore.fi/julkaisut/taidemuseot-alueensa-ja-toimialansa-kehittajina/#>

Hirvi-Ijäs, M., Renko, V. & Sokka, S. (2025). *Rakenteet menestyksen edistäjänä visuaalisten taiteiden toimialalla*. Cuporen työpapereita 27. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore.
<https://www.cupore.fi/julkaisut/rakenteet-menestyksen-edistajana-visuaalisten-taiteiden-toimialalla/#>

Hirvi-Ijäs, M., Rensujeff, K., Sokka, S. & Koski, E. (2017). *Taiteen ja kulttuurin barometri 2016: taiteilijan työskentelyedellytykset muutoksessa*. Cuporen verkkojulkaisuja 42. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore.
<https://www.cupore.fi/julkaisut/taiteilijan-tyoskentelyedellytykset-muutoksessa/>

Hirvi-Ijäs, M., Rensujeff, K., Sokka, S. & Koski, E. (2018). *Taiteen ja kulttuurin barometri 2017: nuoret taiteentekijät*. Cuporen verkkojulkaisuja 47. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore.
<https://www.cupore.fi/julkaisut/nuoret-taiteentekijat/>

Hirvi-Ijäs, M. & Sokka, S. (2019). *Suomen taide- ja taiteilijapolitiikka 2019*. Cuporen tietovihko 2. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore.
<https://www.cupore.fi/julkaisut/suomen-taide-ja-taiteilijapolitiikka-2019-2/>

Hirvi-Ijäs, M., Sokka, S., Rensujeff, K. & Kurlin, A. (2019). *Taiteen ja kulttuurin barometri 2018: Taiteilijoiden ja taiteen liikkuvuus*. Cuporen verkkojulkaisuja 51. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore.
<https://www.cupore.fi/julkaisut/taiteilijoiden-ja-taiteen-liikkuvuus/>

Hylland, O. M. & Primorac, J. (2024). *Digital Transformation and Cultural Policies in Europe*. Routledge Research in the Creative and Cultural Industries. Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9781003334576>

Hyry, J. (2025). *Kulttuuriperintöbarometri 2025*. Museovirasto, Ympäristöministeriö, Opetus- ja kulttuuriministeriö. https://museovirasto-craft-assets-production.s3.eu-north-1.amazonaws.com/Lopullinen_tuloskooste_Kulttuuriperintöbarometri-2025.pdf

Häyrynen, S. (2006). *Suomalaisen yhteiskunnan kulttuuripolitiikka*. SoPhi (99). Jyväskylän yliopisto. <https://urn.fi/URN:ISBN:952-5591-35-2>

Inayatullah, S. (2008). Six pillars: futures thinking for transforming. *Foresight*, 10(1), 4–21.
<https://doi.org/10.1108/14636680810855991>

Inkinen, H. (2022). *Taiteen perusopetuksen toteutuminen Helsingissä 2019–2020*. Helsinki: Kulttuuripalvelut. Helsingin kaupungin kulttuuri- ja vapaa-ajan julkaisuja.
<https://www.hel.fi/static/julkaisut/kulttuuri-vapaa-aika/taiteen-perusopetuksen-toteutuminen-helsingissa-2019-2020.pdf>

Jakonen, O. (2017). Kulttuuripolitiikka ja nationalismi kilpailuvaltio-Suomessa: innovatiivinen luova talous. *Kulttuuripolitiikan tutkimuksen vuosikirja, 2016*, 20–37.
<https://doi.org/10.17409/kpt.60100>

Jakonen, O., Kurlin Niiniaho, A., Oksanen-Särelä, K. & Sokka, S. (2021). *Mahdollisesti kulttuuria? Valtion kulttuurirahoitus Suomessa vuonna 2019*. Cuporen työpapereita 13. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. <https://www.cupore.fi/julkaisut/mahdollisesti-kulttuuria/>

Jakonen, O. & Pyykkönen, M. (2023). The Politics of Economization of Cultural Policy: The institutional changes in the creative economy discourse and entrepreneurial artists in Finnish cultural policy. *Nordisk Kulturpolitisk Tidskrift*, 26(2), 126–145. <https://doi.org/10.18261/nkt.26.2.3>

Jakonen, O., Renko, V. & Harding, T. (2025). Challenging the Nordic model? The cultural policies of populist parties in Finland and Sweden. *International Journal of Cultural Policy*, 31(1), 16–35. <https://doi.org/10.1080/10286632.2024.2313520>

Jakonen, O., Sokka, S. & Nokela, S. (2024). *Yritystuet kulttuurirahoituksen osatekijänä. Business Finlandin rahoitus luoville aloille vuosina 2017–2022*. Cuporen työpapereita 22. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. <https://www.cupore.fi/julkaisut/yritystuet-kulttuurirahoituksen-osatekijana/#>

Johannisson, J. (toim.) (2025). *Nordic funding for the arts and culture: A multilevel approach: Research anthology*. Kulturanalys Norden: 2025:1. Nordic Council of Ministers.

Kanerva, A. & Lahtinen, E. (2025). *Kulttuurikasvatussuunnitelmien toteuttaminen kunnissa. Yhteistyö, rahoitus, kehittäminen ja ohjaus*. Cuporen työpapereita 25. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. <https://www.cupore.fi/julkaisut/kulttuurikasvatussuunnitelmien-toteuttaminen-kunnissa/>

Kangas, A. (2001). Cultural Policy in Finland. *The Journal of Arts Management, Law, and Society*, 31(1), 57–78. <https://doi.org/10.1080/10632920109599579>

Kangas, A. & Pirnes, E. (2015). Kulttuuripoliittinen päätöksenteko, lainsäädäntö, hallinto ja rahoitus. Teoksessa I. Heiskanen, A. Kangas & R. Mitchell (toim.), *Taiteen ja kulttuurin kentät: perusrakenteet, hallinta ja lainsäädäntö* (2. uudistettu laitos) (s. 23–108). Tietosanoma.

Kankaanranta, E. (2025). *Parasta on luonnon rauha, turvallisuus ja vapaus elää omannäköistä elämää: Maaseutualueiden lasten ja nuorten kuulemisen tulokset*. Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2025:8. <http://www.urn.fi/URN:ISBN:978-952-366-709-9>

Kasvinen, M., Kemppinen, M., Lehtinen, L. & Savela, M. (toim.) (2024). *Julkisen taiteen vuosikatsaus 2024*. Taiteen edistämiskeskus. <https://www.taite.fi/fi/julkaisut/julkisen-taiteen-vuosikatsaus-2024>

Kautio, T., Karttunen, S., Lefever, N. & Sokka, S. (2025). *Tieteellisen tutkimuksen tekijänoikeuskysymykset: Tasapainottelua saatavuuden, suojan ja vastuun välillä*. Cuporen verkkojulkaisuja 85. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. <https://www.cupore.fi/julkaisut/tieteellisen-tutkimuksen-tekijänoikeuskysymykset/>

Kautio, T. & Lefever, N. (2023). *Sopimussuhteet muutoksessa: Audiovisuaalisen alan tekijänoikeudellisia kysymyksiä*. Cuporen verkkojulkaisuja 74. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. <https://www.cupore.fi/julkaisut/sopimussuhteet-muutoksessa/>

Kautio, T. & Lefever, N. (2025). *Kulttuuria digialustoilla – kohti kestäviä ansaintamalleja*. Tietokortti 14. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. <https://www.cupore.fi/julkaisut/estradi-tietokortti/>

Kautio T., Lefever N. & Kanerva A. (2025). *Taide- ja kulttuurialan toimijoiden ansainta- ja rahoitusmallit digitaalisilla alustoilla – Estradi-hankkeen selvitys*. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. <https://www.cupore.fi/julkaisut/taide-ja-kulttuurialan-toimijoiden-ansainta-ja-rahoitusmallit-digitaalisilla-alustoilla/>

Keski-Hallila, S. (2024). *Elokuvien katsomistottumukset. Kuluttajatutkimus*. Taloustutkimus. https://www.ses.fi/wp-content/uploads/Elokuvien-katsomistottumukset_taloustutkimuksen-raportti-2024.pdf

Kinnunen, M. (2025). *Festivaalibarometri 2024 ja Venuebarometri 2024: Yleisön käsitykset festivaaleista ja konserttipaikoista sekä epäasiallisen kohtelun muodot elävän musiikin tapahtumissa*. Sibelius-Akatemian selvityksiä ja raportteja 31. <https://taju.uniarts.fi/server/api/core/bitstreams/76572a65-c591-437c-98f6-9e36a224b821/content>

Kivijärvi, A. & Happonen, K. (toim.) (2025). *Kesä ja kännykät. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2024*. Nuorisotutkimusseuran verkkojulkaisuja 191. <https://edition.fi/nuorisotutkimusseura/catalog/view/1683/1900/7105>

Kuisma, M. (2021). *Yleinen kirjasto julkisena paikkana: neuvotteluja yhteisyydestä ja erilaisuudesta Ison Omenan kirjastossa*. <https://helda.helsinki.fi/items/9d93dc9e-743e-46de-9381-912cc6530cec>

Kulturanalys Norden. (2025). *Privat kulturfinansiering i Norden. Politik, statistik och konsekvenser. Kunskapsöversikt*. Kulturanalys Norden 2025:4. <https://pub.norden.org/kulturanalysnorden2025-4/>

Kumpulainen, K. & Luonila, M. (2025). *Maaseutukuntien kulttuuritoiminnan tulevaisuus. Kulttuuripolitiikan tutkimuksen vuosikirja, 9(1), 51–73*. <https://journal.fi/kultpol/article/view/149504>

Kumpulainen, K., Luonila, M., Ruokolainen, O., Leppänen, A. & Koskinen-Koivisto, E. (2024). *Lähiöiden kulttuuriset resurssit ja osallistumisen esteet*. Teoksessa E. Koskinen-Koivisto & K. Kumpulainen (toim.) *Kestävä kulttuurisuunnittelu* (s. 68–85). SoPhi.155. Jyväskylän yliopisto.

Lahtinen, E., Ruusuvirta, M., Kautio, T., Rensujeff, K. & Leppänen, A. (2025). *Taiteen ja kulttuurin barometri 2024: Taiteilijoiden työn rahoitus ja tuki*. Cuporen verkkojulkaisuja 83. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. <https://www.cupore.fi/julkaisut/taiteen-ja-kulttuurin-barometri-2024/>

Luonila, M., Renko, V., Ruusuvirta, M., Sokka, S., Leppänen, A. & Okker, S. (2024). *Oulu2026 - kohti Euroopan kulttuuripääkaupunkivuotta. Lähtötilanne arviointiin vuonna 2022*. Cuporen verkkojulkaisuja 77. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. <https://www.cupore.fi/julkaisut/oulu2026-kohti-euroopan-kulttuuripaakaupunkivuotta/#>

- Lähteenmaa, J. (2021). *Lasten ja nuorten harrastamisen esteet ja kannustimet sekä vaikutukset elämänlaatuun*. Tiedollisia elementtejä Helsingin harrastamisen mallin tueksi. Työpapereita 2021:1. Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitieto. https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/21_09_06_Tyopapereita_1_Lahteenmaa.pdf
- Mangset, P. (2018). The end of cultural policy? *International Journal of Cultural Policy*, 26(3), 398–411. <https://doi.org/10.1080/10286632.2018.1500560>
- Manninen, M. (2025). Kansainvälistyminen suomalaisten populaarimusiikin festivaalien näkökulmasta. *Kulttuuripolitiikan tutkimuksen vuosikirja*, 9(1), 10–29. <https://doi.org/10.17409/kpt.148891>
- Manninen, M., Pyykkönen, M. & Heikkilä, A. (2025). *Taiteen ja kulttuurin valtionrahoituksen nykytila: selvitys vuoden 2024 harkinnanvaraisten valtionavustusten määrärahaluokista ja niiden vaikutuksista*. https://jyx.jyu.fi/jyx/Record/jyx_123456789_103872#
- Manu, S., Nyman, J., Kokkonen, S., Siltanen, K. & Pihlajamäki, T. (2025). *Taidetestaajat-kulttuurikasvatusohjelman vaikuttavuuden arviointi ja jatkamahdollisuuksien selvitys*. MDI Public. Suomen Kulttuurirahasto ja Svenska kulturfonden. https://skr.fi/wp-content/uploads/2025/09/Taidetestaajat_loppuraportti_21082025.pdf
- Mattila, M. (toim.) (2023.) *Valtioneuvoston periaatepäätös kulttuuriperintöstrategiasta 2023–2030*. Valtioneuvoston julkaisuja 2023:7. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-895-6>
- Me-säätiö. (2024). *Harrastamisen Suomen malli lisää harrastamisen yhdenvertaisuutta*. Insight. <https://www.mesaatio.fi/artikkelit/harrastamisen-suomen-malli-lisaa-harrastamisen-yhdenvertaisuutta>
- Meier Sørensen, B. (2025). *De grænseløse*. Kristeligt Dagblads Forlag.
- Miettinen, T. (2024). *Demokratian aika*. Teos-kustantamo.
- Mitä Suomi lukee 2025* (2025). Suomen kustannusyhdistys, Kirjakauppaliitto. <https://kirjakauppaliitto.fi/wp-content/uploads/2025/03/Suomi-lukee-2025-medialle.pdf>
- Murtoniemi, K. (2024). *Kamppailuja kulttuurista. Kulttuurin arvon artikulaatioita 2010-luvun Suomessa*. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 135. Jyväskylän yliopisto 2024. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-86-0365-8>
- Museovirasto. (2025). *Tilastokortti 2/2024: Museokäynnit vuonna 2024*. Museotilasto. https://www.museotilasto.fi/tiedostot/museovirasto/files/Tilastokortit%202024%20suomi/tilastokortti_2_2024_FI_saavutettava.pdf
- Myerscough, J., Schuster, J. M., & Mitchell, R. (1997). *Cultural policy in Finland*. National Cultural Policy Reviews. Council of Europe Publishing.
- Myndigheten för Kulturanalys. (2024). *Kulturanalys 2024. En lägesbedömning i relation till de kulturpolitiska målen*. Rapport 2024:1. <https://kulturanalys.se/digital-publikation/kulturanalys-2024/>

Mäki, N. (2024). *Helsinkiäisten kulttuurin kuluttaminen vaihtelee selkeästi koulutustason mukaan*. Kvartti. Helsingin kaupunkitieto. <https://kaupunkitieto.hel.fi/fi/helsinkiäisten-kulttuurin-kuluttaminen-vaihtelee-selkeasti-koulutustason-mukaan>

OECD & ICOM. (2019). *Culture and local development: maximising the impact: A guide for local governments, communities and museums*, OECD Local Economic and Employment Development (LEED) Papers, No. 2019/07, OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9a855be5-en>

Opetushallitus. (2014a). *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014*. <https://eperusteet.opintopolku.fi/eperusteet-service/api/dokumentit/9407084>

Opetushallitus. (2014b). *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014*. Määräykset ja ohjeet 2014:96. Next Print Oy. https://www.opi.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2017). *Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia 2025*. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:20. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-466-5>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2025). *Ehdotus hallituksen esitykseksi taiteen perusopetusta koskevan lainsäädännön uudistamiseksi*. Työryhmän raportti. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2025:16. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/b1d0ad93-61d0-4f3c-b001-08e3d98bc0f3>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2026). *Kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanosuunnitelma*. Kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanon sihteeristö. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2026:6. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-415-013-2>

Pekkarinen, J., Hyle, O. & Anttila, M. (2025). *Työelämäosaamisen kasvavat vaatimukset taiteen vapaalla kentällä: taiteilijoiden, työnantajien ja asiantuntijoiden näkökulmia*. Taideyliopiston Avoin Kampus 2025. <https://taju.uniarts.fi/server/api/core/bitstreams/6e92f86f-91b8-4980-b545-b2a761d8ac15/content>

Pirnes, E. (2008). *Merkityksellinen kulttuuri ja kulttuuripolitiikka: laaja kulttuurin käsite kulttuuripolitiikan perusteluna*. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research 327. Jyväskylän yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-3085-1>

Pyykkönen, M., Kortekallio, K., Kumpulainen, K., Luonila, M. & Sokka, S. (2024). Kohti kestävää kulttuuria. *Wisdom Letters*, 2024(1). https://jyx.jyu.fi/jyx/Record/jyx_123456789_94791

Pääjoki, T. (2021). *Kristallikruunuja ja samettiverhoja: koulut ja taidetoimijat yhteistyössä Taidetestaajat-hankkeessa*. Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu. https://taju.uniarts.fi/bitstream/handle/10024/7275/Kokos_09_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Rautiainen, P. & Roiha, T. (2015). *Taidealojen korkeakoulutus Suomessa*. Cuporen verkkojulkaisuja 30. Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö. <https://www.cupore.fi/julkaisut/taidealojen-korkeakoulutus-suomessa/>

Rautiainen, P., Roiha, T. & Rensujeff, K. (2015). *Taiteen ja kulttuurin barometri 2015: Taiteen toimintaympäristö ja rahoitus*. Cuporen verkkojulkaisuja 33.

Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissätiö.

<https://www.cupore.fi/julkaisut/taiteen-toimintaymparisto-ja-rahoitus/>

Renko, V. (2024). *Making regional cultural policy possible: construction and practices in Finland contrasted to Sweden*. Jyväskylän yliopisto.

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-9955-1>

Renko, V., Ruusuvirta, M., Ruokolainen, O., Nokela, S. & Leppänen, A. (2024).

Kulttuuria kartalla II. Valtion osarahoittamat kulttuuripalvelut Suomessa.

Cuporen verkkojulkaisuja 82. Kulttuuripoliittikan tutkimuskeskus Cupore.

<https://www.cupore.fi/julkaisut/kulttuuria-kartalla-ii/>

Rensujeff, K. (2003). *Taiteilijan asema - Raportti työstä ja tulonmuodostuksesta eri taiteenaloilla*. Taiteen keskustoimikunnan julkaisuja n:o 27. Taiteen keskustoimikunta.

Rensujeff, K. (2014). *Taiteilijan asema 2010. Taiteilijakunnan rakenne, työ ja tulonmuodostus*. Taiteen edistämiskeskus.

Ropponen, A., Ahola, E., Haavisto, O. & Varje, P. (2025). Mielenterveysdiagnoosiperusteisten erikoissairaanhoidokäyntien ja sairauspoissaolojen yleisyys sosiaali- ja terveysalan sekä taide-, kulttuuri- ja tapahtuma-alojen ammattiteissa vuosina 2010–2021.

Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti, 62(4), 866-877. <https://doi.org/10.23990/sa.176055>

Røyseng, S. (2014). Hva er kulturpolitikk og kulturpolitisk forskning? *Nordisk Kulturpolitisk Tidsskrift*, 17(1), 4–8. <https://doi.org/10.18261/ISSN2000-8325-2014-01-01>

Ruokolainen, O., Jakonen, O. & Lahtinen, E. (2023). *Kohti kulttuurihyvinvointialueita - Tilannekuva taiteilijoiden toimintaedellytyksistä*. Cuporen tietokortteja 11.

Kulttuuripoliittikan tutkimuskeskus Cupore. [https://www.cupore.fi/julkaisut/kohti-](https://www.cupore.fi/julkaisut/kohti-kulttuurihyvinvointialueita-tilannekuva-taiteilijoiden-toimintaedellytyksista/)

[kulttuurihyvinvointialueita-tilannekuva-taiteilijoiden-toimintaedellytyksista/](https://www.cupore.fi/julkaisut/kohti-kulttuurihyvinvointialueita-tilannekuva-taiteilijoiden-toimintaedellytyksista/)

Ruokolainen, O. & Kautio, T. (2025). *Kulttuurihyvinvointialueet?*

Kulttuurihyvinvointitoiminnan tavoitteet, organisointi ja rahoitus hyvinvointialueilla.

Cuporen verkkojulkaisuja 84. Kulttuuripoliittikan tutkimuskeskus Cupore.

<https://www.cupore.fi/julkaisut/kulttuurihyvinvointialueet/>

Ruokolainen, O. & Luonila, M. (2025). *Luova verkko -koordinaatiorankkeen vaikuttavuus*.

Cuporen työpapereita 26. Kulttuuripoliittikan tutkimuskeskus Cupore.

<https://www.cupore.fi/julkaisut/luova-verkko-koordinaatiorankkeen-vaikuttavuus/#>

Ruusuvirta, M., Kanerva, A., Rensujeff, K. & Leppänen, A. (2024).

Taiteen ja kulttuurin barometri 2023: Taiteilijan työn monet muodot.

Cuporen verkkojulkaisuja 78. Kulttuuripoliittikan tutkimuskeskus Cupore.

<https://www.cupore.fi/julkaisut/taiteilijan-tyon-monet-muodot/>

Ruusuvirta, M., Lahtinen, E., Rensujeff, K. & Leppänen, A. (2023). *Taiteen ja kulttuurin*

barometri 2022: Taiteilijoiden työhyvinvointi. Cuporen verkkojulkaisuja 72. Kulttuuripoliittikan

tutkimuskeskus Cupore. <https://www.cupore.fi/julkaisut/taiteilijoiden-tyohyvinvointi/#>

- Ruusuvirta, M. & Renko, V. (2022). *Kuntien kulttuuritoiminnan tietoperustan kehittäminen: KULTTI-hankkeen esiselvitys*. Cuporen työpapereita 17. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. <https://www.cupore.fi/julkaisut/kuntien-kulttuuritoiminnan-tietoperustan-kehittaminen/>
- Ruusuvirta, M., Renko, V., Forsell, S. & Häyrynen, M. (2018). *Kulttuurialan kolmannen ja neljännen sektorin rooli: Katsaus kulttuurialan kolmanteen ja neljänteen sektoriin kuntien kulttuuritoiminnassa sekä paikallisessa ja alueellisessa kehittämisessä*. Cuporen työpapereita 8. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. https://www.cupore.fi/images/tiedostot/tyopaperit/kolmas_sektori_tyopaperi.pdf
- Ruusuvirta, M., Renko, V. & Luonila, M. (2020). *Kuntien kulttuuritoiminnan nykytila ja kehittämistarpeet*. Cuporen työpapereita 12. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. <https://www.cupore.fi/julkaisut/kulttuurialan-kolmannen-ja-neljannen-sektorin-rooli/>
- Ruusuvirta, M., Renko V. & Nokela, S. (2024). *Peruspalvelujen arviointi 2023: Kulttuuripalvelut. Katsaus*. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore ja aluehallintovirastot. <https://www.cupore.fi/julkaisut/peruspalvelujen-arviointi-2023-kulttuuripalvelut/>
- Salasuo, M., Lehtonen, K. & Tarvainen, K. (toim.) (2023). *Nuoruuden pohjoisin ulottuvuus. Tutkimus Pohjois-Lapin seutukunnan ja saamelaiseen yhteisöön identifioituvien lasten ja nuorten vapaa-ajasta ja harrastamisesta*. Valtion nuorisoneuvoston julkaisuja 75. <https://edition.fi/nuorisotutkimusseura/catalog/view/1675/1891/7041>
- Saukkonen, P. (2014). *Vankka linnake, joustava sopeutuja vai seisova vesi? Suomalaisen kulttuuripolitiikan viimeaikainen kehitys*. Cuporen verkkojulkaisuja 23. Kulttuuripolitiikan tutkimuksen edistämistäitiö. <https://www.cupore.fi/julkaisut/vankka-linnake-joustava-sopeutuja-vai-seisova-vesi-suomalaisen-kulttuuripolitiikan-viimeaikainen-kehitys/>
- Sitra (2023). Mitä trendiraportit kertovat talouden suunnasta? <https://www.sitra.fi/julkaisut/mita-trendiraportit-kertovat-talouden-suunnasta/> [Haettu 16.4.2026]
- Sjöblom-Pekola, M. (2024). *Kuntalaiset ja kuntapalvelut: Kuntapalvelujen käyttö sekä arviot palvelujen hoidosta ja saatavuudesta/saavutettavuudesta sekä arvioiden ajallisesta kehityksestä*. Kuntaliitto (Kuntalaistutkimus 2024). https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Mit%C3%A4%20mielt%C3%A4%20kuntapalveluista_koostediat_Kuntalaistutkimus2024_Kuntaliitto.pdf
- Sokka, S. (2025). *Luovien alojen kasvu vaatii poliittista uskallusta*. <https://www.cupore.fi/uutishuone/luovien-alojen-kasvu-vaatii-poliittista-uskallusta/>
- Sokka, S. (2025). The role of Nordic funding in promoting internationalisation: The case of independent artistic and cultural actors in Finland. Teoksessa J. Johannisson (toim.), *Nordic funding for the arts and culture: A multilevel approach* (s. 77–98). Kulturanalys Norden/Nordic Council of Ministers. <https://pub.norden.org/kulturanalysnorden2025-1/nord2025-004.pdf>

Sokka, S. (toim.) (2022). *Cultural policy in the Nordic welfare states: aims and functions of public funding for culture*. Nordisk kulturfakta 2022/1. Nordic Council of Ministers. 2022. <https://pub.norden.org/nordiskkulturfakta2022-01/#>

Sokka, S., Karttunen, S. & Luonila, M. (2025). *Luovat alat kulttuuri-, elinkeino- ja innovaatiopolitiikassa. Hajanaisista hallintorakenteista ilmiöpohjaiseen ohjaukseen*. Cuporen työpapereita 24. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. <https://www.cupore.fi/julkaisut/luovi/>

Sokka, S. & Nokela, S. (2025a). *Elinkeino- ja kulttuuripolitiikka kohtaava elokuva-alan tuotantotukien leikkauksissa*. <https://www.cupore.fi/uutishuone/elokuva-alan-tuotantotuet/>

Sokka, S. & Nokela, S. (2025b). *OKM:n, Taiken ja Business Finlandin harkinnanvaraiset valtionavustukset osana valtion rahoitusta kulttuurille ja taiteelle*. <https://www.cupore.fi/uutishuone/valtion-harkinnanvarainen-kulttuurin-ja-taiteen-rahoitus/>

Sokka, S. & Nokela, S. (2025c). *Taiteen ja kulttuurin valtakunnallisten yhteisöjen rahoitus on laskenut ja seuranta vaikeutunut*. <https://www.cupore.fi/uutishuone/valtakunnallisten-yhteisöjen-rahoitus/>

Sokka, S. & Nokela, S. (2025d). *Katsaus taiteen ja kulttuurin vapaan kentän rahoitusleikkauksiin ja niiden alueelliseen kohdentumiseen*. <https://www.cupore.fi/uutishuone/katsaus-taiteen-ja-kulttuurin-vapaan-kentan-rahoitusleikkauksiin-ja-niiden-alueelliseen-kohdentumiseen/>

Sokka, S., Renko, V., Hirvi-Ijäs, M., Karttunen, S. & Lahtinen, E. (2023). *Visuaaliset taiteet Suomessa: Selvitys toimialan rahoituksesta, rakenteista ja kehittämistarpeista*. Cuporen verkkojulkaisuja 73. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. <https://www.cupore.fi/julkaisut/visuaaliset-taiteet-suomessa-2/#>

Sokka, S., Renko, V. & Lahtinen, E. (2020). *Toimialojen edistäjät ja toiveiden tynnyrit. Taiteen tiedotuskeskusten toiminta ja asema*. Cuporen verkkojulkaisuja 60. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. <https://www.cupore.fi/julkaisut/toimialojen-edistajat-ja-toiveiden-tynnyrit/>

Sørensen, B.M. (2025). *De grænseløse: hvorfor den europæiske civilisation tabte sin modstandskraft, og hvordan vi genvinder den*. Kristeligt Dagblads Forlag. *Statistics Portugal 2022*. https://www.ine.pt/xportal/xmain?xpid=INE&xpgid=ine_destaquas&DESTAQUESdest_boui=579021209&DESTAQUESmodo=2&xlang=en

Suomen Kulttuurirahasto (2022). *Kulttuuribarometri 2022*. Suomalaisten suhde kulttuuriin. Kantar Public. <https://skr.fi/wp-content/uploads/2024/10/Kulttuuribarometri-2022.pdf>

Suomen lastenkulttuuriliitto (2025). *Resursointi haastaa kuntien kulttuurikasvatussuunnitelmia*. <https://lastenkulttuuri.fi/resursointi-haastaa-kuntien-kulttuurikasvatussuunnitelmia/>

Suomen Sinfoniaorkesterit ry (2024). *Vuosikertomus 2024*. https://sinfoniaorkesterit.fi/wp-content/uploads/Suosio_Vuosikertomus_2024_RGB_sivuttain_pienikokoinen_14.5.pdf

Suominen, A. (2019). *Selvitys taiteen perusopetuksen rahoitusjärjestelmän uudistamistarpeista taiteen perusopetuksen saatavuuden turvaamiseksi sekä rahoitusjärjestelmän selkeyttämiseksi ja ajantasaistamiseksi*. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:27. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-653-9>

Sutela, H. (2023). *Työnteon muotojen muutos 2000-luvulla kokonaiskuvana*. Esitys Tilastokeskuksen tilaisuudessa Työnteon monet muodot 2.11.2023. Tilastokeskus.

Sweco. (2025). *Selvitys säätiöiden vuoden 2024 tuen jakautumisesta*. <https://saatiotrahastot.fi/wp-content/uploads/2025/09/Selvitys-saatiotuesta-2024.pdf>

Säätiöt ja rahastot ry. (2022). *Kulttuurialan tulevaisuus*. Tutkimusraportti. Taloustutkimus Oy. <https://saatiotrahastot.fi/wp-content/uploads/2022/05/Kulttuurialan-tulevaisuus-2022.pdf>

Sörlin, S. (2025). *Kulturens värde*. Bokförlaget Atlas.

Taiteen edistämiskeskus. (2025). *Taiken tuki taiteen ja kulttuurin edistämiseen 2024*. <https://www.taike.fi/fi/julkaisut/taiken-tuki-taiteen-ja-kulttuurin-edistamiseen-2024>

Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry. (2025). *Tekijänoikeusbarometri 2025*. <https://ttvk.fi/tekijanoikeusbarometri-2025>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos [THL]. (2023). *TEAviisari*. https://teaviisari.fi/teaviisari/content/file/458/Kulttuurin_perustaulukot_2023

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos [THL]. (2025). *TEAviisari*. https://teaviisari.fi/teaviisari/content/file/560/Kulttuurin_perustaulukot_2025

Throsby, D. (2008). The concentric circles model of the cultural industries. *Cultural Trends*, 17(3), 147–164. <https://doi.org/10.1080/09548960802361951>

TINFO. (2025). *Esittävän taiteen tilastot 2024. Teatterin, tanssin ja sirkuksen vuosi*. Stara, L. & Volmari, P. (toim.). Sirkuksen ja tanssin tiedotuskeskus. https://www.tinfo.fi/documents/ett_2024_web.pdf

Valtioneuvosto. (2014). *Valtioneuvoston demokraatiopoliittinen selonteko*. Oikeusministeriön selvityksiä ja ohjeita 14/2014. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-365-8>

Valtioneuvosto. (2023). *Vahva ja välittävä. Suomi Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023*. Valtioneuvoston julkaisuja 2023:58. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-763-8>

Valtioneuvosto. (2024). *Kulttuuripoliittinen selonteko*. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Valtioneuvoston julkaisuja 2024:55. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-569-6>

Valtioneuvosto. (2025a). *Luovan talouden kasvustrategia 2025–2030*. Valtioneuvoston julkaisuja 2025:61. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-592-4>

Valtioneuvosto. (2025b). *Tulevaisuusselonteon 1. osa: Strateginen toimintaympäristöanalyysi sekä skenaarioita vuoteen 2045*. Valtioneuvoston julkaisuja 2025:82. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-695-2>

Vismanen, E., Räisänen, P. & Sariola, R. (2016). *Taiteen perusopetuksen tila ja kehittämistarpeet Helsingissä*. Helsingin kulttuurikeskus. <https://www.hel.fi/static/julkaisut/kulttuuri-vapaa-aika/taiteen-perusopetuksen-tila-ja-kehittamistarpeet-helsingissa.pdf>

YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus (1948). <https://ihmisoikeusliitto.fi/ihmisoikeudet/ihmisoikeuksien-julistus/>

Yleissopimus lapsen oikeuksista (60/1991). https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1991/19910060/19910060_2

Bilagor

Bilaga 1. Diskussionsdeltagare

18.2.2026 KAJANA

SAMARBETSPARTNER: Kajanalands förbund

TEMA: Kulturpolitikens nuläge och centrala utvecklingsriktningar ur Kajanalands perspektiv. Samtidigt diskuterades Kajanalands kulturstrategi samt kulturens och de kreativa branschernas framtid i ljuset av det nya landskapsprogrammet.

Maija Granqvist
Emilia Hyvönen
Susanna Jänkkälä
Reija Korkatti
Veikko Leinonen

Karoliina Lummaa
Laura Mellanen
Sari Rusanen
Minna Tuunainen
Olga Zaytseva

2.3.2026 TAMMERFORS

SAMARBETSPARTNER: Ponte-projektet, Tammerfors universitet

TEMA: Delaktighet och främjandet av delaktighet inom kulturpolitiken.

Iina Järvinen
Pilvi Kuitu
Neili Koivuniemi
Meri-Maija Näykki
Mika Pettissalo

Tuuli Pollari
Tuulia Soinen
Miia Säppi
Johanna Tuukkanen

12.3.2026 KOTKA**SAMARBETSPARTNER: Kuvi**

TEMA: Möjligheter att verka som konstnär och betydelsen av detta i Sydöstra Finland.

Jukka Behm	Anni Pellikka
Janette Holmström	Joonas Pokkinen
Ritva Kaikkonen	Tomi Purovaara
Henna Keihäs	Minna Raskinen
Timo Malkoc	Terhi Tuomikko
Susanna Mäki-Oversteyns	Milko Vesalainen
Jussi Nykänen	Emilia Vesalainen-Pellas
Pia Oinas	

17.3.2026 ROVANIEMI**SAMARBETSPARTNER: Lapplands förbund**

TEMA: Konstens och kulturens roll som en del av Lapplands varumärke och regionala identitet.

Sanni Björklund	Marjaana Lahdenranta
Katariina Imporanta	Joonas Martikainen
Jussi Olavi Jokinen	Inga Savukoski
Pekka Juntti	Suvi Tanner
Heli Knutars	Mette Ylikorva

23.3.2026 HELSINGFORS**SAMARBETSPARTNER: Helsingfors stad**

TEMA: Främjande av de kreativa branscherna samt relationen mellan privat finansiering och offentlig kulturfinansiering.

Leena Arvonon	Mikko Huuskonen
Kimmo Aulake	Veikko Kunnas
Vappu Aura	Hanna-Mari Peltomäki
Inkeri Borgman	Johanna Tuukkanen
Perttu Ilmarinen	Annukka Vähäsöyrinki
Jani Jalonen	

26.3.2026 JOENSUU

SAMARBETSPARTNER: Östra Finlands universitet, Karelska forskningsinstitutet

TEMA: Relationerna mellan kultur, gemenskaper och lokalitet samt kulturpolitikens roll i deras utformning.

Kaisa Kervinen

Saara Koikkalainen

Kari Korolainen

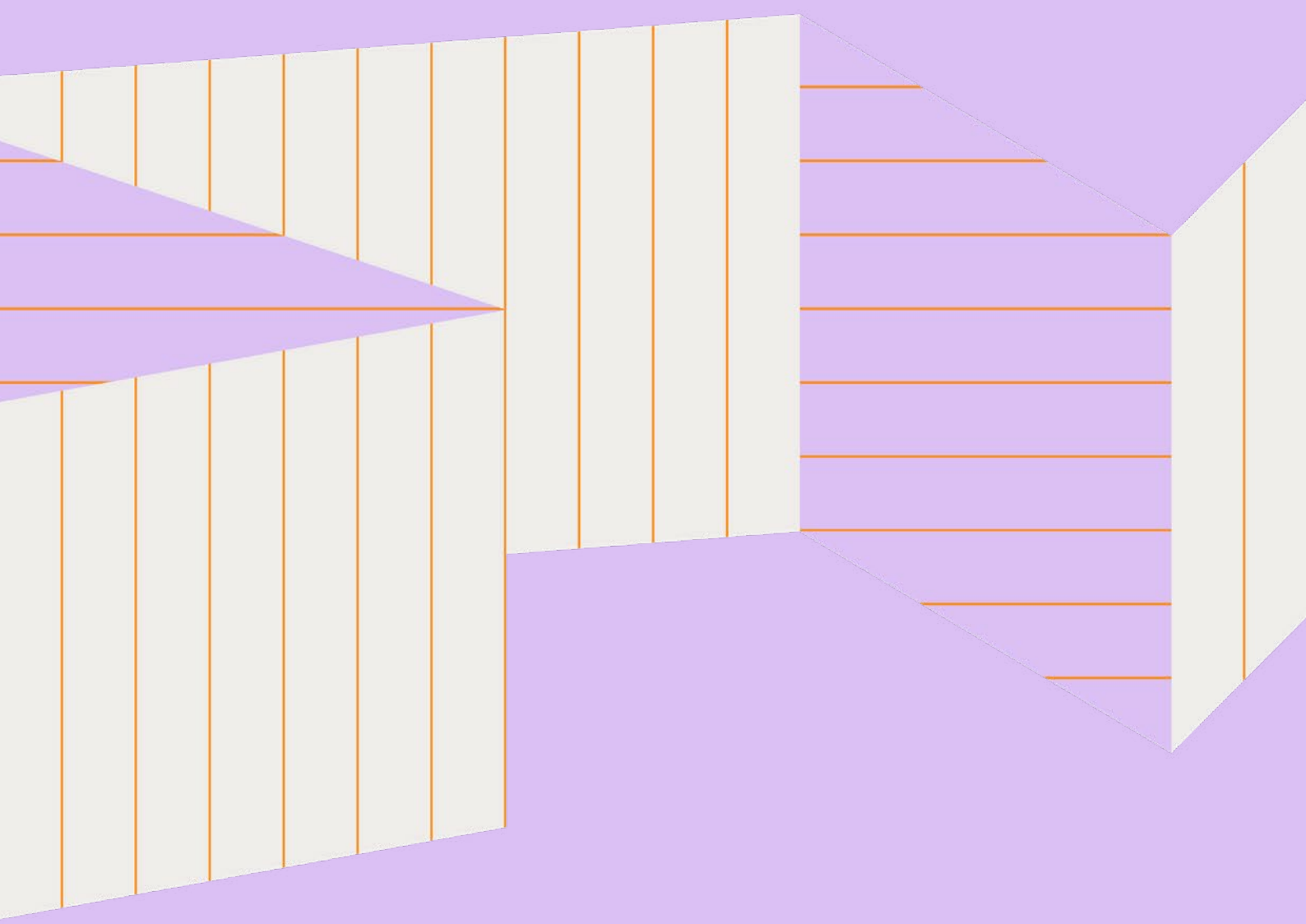
Jarmo Kähkönen

Tiia-Mari Mäkinen

Rysky Riiheläinen

Kari Souto

Pekka Suutari

CUPORE

Kulturpolitiska
forskningscentret

Göksgränden 3a A, 00500 Helsinki
info@cupore.fi
+358 10 200 9200
FO-nummer: 1771249-3